

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Felbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig ... 15 pengő
	500 " ... 30 "
	1000 " ... 60 "
	2000 " ... 90 "
	3000 " ... 120 "
	ezen felül ... 150 "
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok	90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 "
OMGE postatakarékpénztári esekkszámla száma:	10,399
Lapoldónál OMGE-tagoknak:	
Negyed évre	6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutsehenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörschug Tibor
Segéd-szerkesztő: Vermes András

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. B. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt			
Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:			
Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	8 pengő
Fél évre	11 "	Fél évre	15 "
Egész évre	20 "	Egész évre	28 "
Előfizetőknél:			
Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	12 pengő
Fél évre	18 "	Fél évre	22 "
Egész évre	32 "	Egész évre	40 "
Postatakarékpénztári esekkszámla száma: 26,576			

Zárszó és összefoglaló visszaplántás a Pester Lloyd-nak „A magyar mezőgazdaság hozama fokozásának útjai” című cikksorozatához.

TARTALOM:

Zárszó és összefoglaló visszaplántás a Pester Lloyd-nak „A magyar mezőgazdaság hozama fokozásának útjai” című cikksorozatához. (M. E. dr.)

A gazdasági szakoktatás címozdítása a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényben. (—r—5.)

A lucerna és a lóhere magtermesztése. (Gräbner Emil.)

A gabonatermőterületek jövedelmességének emelkedése a sorközvetékes vetések alkalmazásával. (H. T. dr.)

A legelők sáncolása. A barázdálás. (Járits András.)

Állattenyésztési, állategészségügyi feladatok Pest vármegyében, a levágási állomásokkal kapcsolatban. (Irmay Ferenc dr. és Zsivovits Béla.)

Levélsekrety. (A pathányi irtása. — Kadocsa Gyula dr.)

Törvények és rendeletek.

A gazdaközösség köréből. (Gyűjtjük a zsarlót — Esterházy Mórleány grófné. — Földművelésügyi közlöny. — Csizser Ferenc.)

Könyvismertetés.

Az ipari célokra szolgáló dohánymag ára és átvétele. (J.)

A várható termés és a mezőgazdaság állapota.

Vegyes közlemények.

A gabonapiac helyzete.

Állattenyésztés.

Törszede, kereskedelem.

Szerkesztői üzenetek.

Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások, XV. évfolyam, B. sorozat 20. sz. füzet. (A mezőgazdasági munkák elvégzésének biztosítása. — Perrechy Béla dr. miniszteri osztálytanácsos, egyetemi m. tanár.)

A Pester Lloyd folyó évi február 8-tól július hó 19-ig terjedő időben 29 önálló tanulmányból álló cikksorozatot közölt a „Magyar mezőgazdaság hozama fokozásának útjai” címen. Erről a cikksorozatról már megemlékeztünk lapunk folyó évi március 8-i, április 26-i és június 28-i számaiban. A sorozatot a Pester Lloyd folyó hó 9-i számában 20-ik cikk gyanánt Mutsehenbacher Emil dr. OMGE igazgató zárta le és foglalta össze „Zárszó” című fejezetével, amelyekből az alábbi részleteket ismerteljük olvasóinkkal.

Folyó évi február 8 óta, amikor Báránys Károly dr. földművelésügyi államtitkárnak a mezőgazdasági termelés és értékesítés kölcsönhatásáról és egymással való összefüggéséről szóló kitérő cikkével a Pester Lloyd megnyitotta agrár-cikksorozatát, július hó 19-ig hétről-hétre egy másuttán összesen 29, külön-külön önálló tanulmány számba menő cikk jelent meg ebben a sorozatban, amely, mint megállapítható, nagy és általános érdeklődéssel találkozott. És valóban nem végeztek felesleges munkát az egyes szakértő cikklők, amikor más-más nézőpontokat szem előtt tartva és más-más utakon haladva igyekeztek az eléjük tűzött közös cél elérésére: a magyar mezőgazdaság terméshozamának és jövedelmességének fokozására alkalmas eszközök kikutatására.

A magyar gazdaságszervelet is örömmel vette időszerű kérdéseinek a napi sajtó hasábjain való szakszerű megvitatását, mert hiszen közérdek, hogy a közvélemény tisztán lásson és tárgyilagos ítéletet formálhasson ezekről a problémákról. A felvetett kérdések és az azokra adott válaszok pedig nem olyan tevékeny, amelyek csak egyetlen termelő osztályt érintenek, hanem azt mondhatjuk, hogy azok országos, sőt európai érdekűek, tehát a leg-szélesebb körök érdeklődésére tarthatnak számot.

Országos érdekűek, mert hiszen minden idők egyik legfontosabb nemzeti feladata mezőgazdasági termelésünk ápolása és fejlesztése. Ez nem külön ügy a mezőgazdaságnak, hanem közös érdeke az egész országnak és hazai közgazdaságunk valamennyi ágazatának. Ettől függ az állam és valamennyi polgárának boldogulása, egész jövője, hiszen minden gazdasági erő a földben gyökerezik és onnan szívja a tápláló erőt a magyar élet fája. A mezőgazdaság ápolása és fejlesztése ősrégi, mondhatjuk Szent István első apostoli királyunktól ránk maradt hagyomány, amelyet ha történelmünk viszonylagos korszakaiban nem is tudtunk mindig a kívánatos mértékben megvalósítani, a mezőgazdasággal való sorsközösség tudata benne élt és benne él foglalkozásra és vagyoni helyzetre való különbség nélkül hazánk minden polgárában.

De azt mondtuk, hogy a cikksorozatban felvetett kérdések megvitatása egyúttal európai érdeket is jelent. Hiszen napjainkban az európai szárazföld túlnyomó részét, mint valami ostromlott várat veszi körül a tengeri zárlat és ellenséges hadseregek, hajóhadak, repülőrajok vagyűrűje, amely teljes elszigetelésünkre és kitérítésünkre tör. Lehetetlenség, hogy ilyen körülmények között az ostromlottakban, tehát az európai kontinens valamennyi körülzárt nemzetében tudatosítsa ne váljék az érdeklődősség és az egymásra utaltság érzete és az a

meggyőződés, hogy minden erőnk megfeszítésével a magunk terméséből kell önmagunkat ellátunk, senki másról segítséget nem várhatunk. Talán még soha sem függött Európa sorsa ennyire saját mezőgazdasági termelésétől, mint most, amikor a teljes önellátás kényszerítő szükségé lett. A tengerentúli behozatal megszűnése következtében Európa nyugati országainak kenyérgabona-beviteli szükségletét csak két forrásból lehet fedezni: a keleti és délkelet-európai gabonakiviteli államok kiviteli fölöslegeiből és a gabonakiviteli országok saját kenyérmag-termésének lehető fekezéséből.

A feladat nem könnyű és megoldása nem csak rajtunk múlik. Az éghajlati, időjárási, talaj-viszonyok és egyéb természeti adottságok ellen hasztalanul vagy kevéssé eredménnyel küzdünk. De legalább az így megvett kereten belül kell az európai közösségbe tartozó valamennyi országnak saját adottságaihoz mért gazdasági megerősítésére és fejlesztésére törekednie. Csak így akadályozható meg, hogy az ellenségeink által az első és a második világháborúban egyaránt kezdeményezett, jelenleg pedig még ssha nem tapasztalt méretű és példátlanul könyörtelen kitérítéssel és mesterségesen felidézett nyersanyaghiánnyal való térdrekenyszerítési kísérlet meg ne ismétlődhessék. A ma parancsszava tehát többtermelést követel Európa élelmezési szabadságának és biztonságának érdekében. Herbert Backe „Um die Nahrungsfreiheit Europas” című könyvében kimutatja, hogy az európai szárazföld a jelenlegi világháború kitörése előtt élelmezési szükségletének 90%-át tudta saját terméséből fedezni. És habár a háború sok tekintetben megnehezíti a mezőgazdaság termelő erőinek fokozását, Backe szerint mégis két lehetőség van a teljes önellátás biztosítására, Európa élelmezési szabadságának maradéktalan kivívására. Az egyik a termelés belterjesebbé tétele korszerűbb talajmunkával, fokozott trágyázással, nagyobb arányú gépesítéssel, az állattenyésztés fejlesztésével és minőségi vetőmagvak használatával. A másik módot és lehetőséget pedig Backe a parlagon heverő vagy nem kellőképpen kihasznált területek termővé tételében látja, amire Franciaország példáját említi fel, ahol — persze jórészt a háborús események következtében — 1939/40-ben csaknem két millió hektár szántóföld maradt megműveletlenül.

Ha pedig valaki azt a kérdést vetné fel, mit fog kívánni Európa gabonakiviteli országaitól a holnap, a második világháború befejezését követő, jövőendő időszak; erre ma még a viszonyok ismeretének hiányában nem tudunk ugyan határozott és pontos választ adni, de szabadon utalunk Clodius német követnek legutóbb Budapestben tartott nagyrdekű és nemcsak visszafelé, hanem előre, a jövőbe is széles távlatokat nyitó előadására. Ennek során azt hangoztatta Németország első kereskedelmi diplomátája, hogy 1934 óta a magyar-német kereskedelmi kapcsolat egyik alapja az a gondolat, hogy Németország a magyar mezőgazdaságnak védett helyzetet, a világpiac feletti árakat biztosít, hogy képesse tegye hasznos beruházásokkal a termelés fejlesztésére. Majd hozzátette, hogy az európai béke beköszöntése után még előnyösebbé válik a magyar mezőgazdaság helyzete, mert Németország számára

erkölcsi kötelesség ezt a kereskedelmi politikát a háború után is tovább folytatni, amire a legszűrtáradban el is van határozva. Ez pedig annyit jelent, hogy a mostani várostrom megszűnté után is fenn kell, hogy maradjon a jelenlegi ostromlottak között a sorsközösség és a gazdasági összetartozás tudata, amiből Európa minden nemzetének le kell vonnia a gyakorlati gazdasági következtetéseket.

Backe hivatkozott művében az európai önellátás biztosítása érdekében nyomatékosan mutat rá az egyes országokban elmaradt termésátlagok fokozásának szükségességére. Nálunk itthon is gyakran szekták emlegetni, hogy Magyarország gabona-, vagy burgonya-termésátlagai mennyire elmaradnak például Németország mögött. Felhozzák, hogy a hektáronkénti termésátlag Németországban búzából 21.7 q, árpából 20.1 q, burgonyából 15.6 q, amivel szemben Magyarország hektáronként csak 13.5 q búzát, 14.1 q árpát és 6.2 q burgonyát termelt ugyanazon évek átlagában. Mindenesetre sajnálatos tény, hogy Magyarország mezőgazdasági termésátlagai az utóbbi évtizedekben csak csekély emelkedést mutatnak. De ennek részben a szárazföldi éghajlat, a szélsőséges időjárási viszonyok, továbbá a tökéhiány, a jó értékesítési piacok távolsága, a magas szállítási költségek, vízszabályozásunk elmaradottsága, a törpebirtokok nagy száma és ezek gazdasági felszerelésének hiányossága s végül a gazdasági szaktudásban mutatkozó fogyatkozások az okai. Mésrészt pedig országos termésátlagainkat nagymértékben leszorítja a törpe- és kisbirtok terméseredményének alacsonyabb volta. Ugyanis az Országos Központi Statisztikai Hivatal évenként közzétett kimutatásai szerint 14 évi átlagban a kis- és a nagyobb üzemek között az előbbieknél hátrányára búzából 30%-os, rozsából 27%-os, árpából 32%-os, zabból 28%-os, kukoricából 15%-os, burgonyából 23%-os, cukorrépából 24%-os, takarmányrépából 17%-os és lóheréből 11%-os termésátlag-különbséget mutatkozik.

Ha azonban a nemzetközi összehasonlítás terén igazságosak akarunk lenni, nem szabad gabona-termésátlagainkat a gabonabeviteli országokéval összehasonlítani, hanem elsősorban a gabona-

kiviteli országokkal. Ez az egybevetés pedig azt mutatja, hogy hosszabb időszak termésátlagait véve alapul, valamennyi gabonakiviteli állam között az első helyen állunk. Így például búzából a kat. holdankinti átlagos termés Magyarországon 7-8 q, míg a volt Lengyelországban 6-7, q, Bulgáriában 6-2 q, Kanadában 5-9 q, Argentínában 5-2 q, Romániában 5-2 q, Ausztráliában 4-3 q és Szovjet-Oroszországban 4-2 q. Ugyanígy első helyen állunk a gabonakiviteli államok között rozs-, árpa- és zabtermésátlagok tekintetében is.

Az agrárbevételre szoruló államokban a magas védővámok biztosította magasabb árból a termelőnek több hasznos beruházásra, több műtrágyára, jobb és nagyobb állatállományra, fokozott gépesítésre telik. Így tehát, figyelembe véve ezeket az országoknak kedvezőbb, jóval csapadékosabb és kevésbé szélsőséges éghajlatát, csak természetes, hogy nagyobb termésátlagokat tudnak felmutatni. Ellenben a kivitelre utalt mezőgazdasági államok terményértékesítésükben a világpiacon áralakulástól függenek és versenyképességük biztosítása érdekében kénytelenek lehetőleg leszorítani termelési költségeiket, ami elsősorban a tőke- és munkaerőbefektetés, tehát a helterjesség rovására megy. Aki erre nézve bővebb adatokra kíváncsi, fáradjon el különösen átrendezett mezőgazdasági múzeumunkba, ahol az egyes gabonakiviteli és beviteli országok termésátlagait egy grafikon nagyon szemléltető és tanulságos módon tünteti fel.

A most lezáruló cikksorozat időszerege tehát — úgy gondolom — minden vitán felül áll. De örömmel üdvözölhetjük azt is, hogy ennek a valóban európai érdekű mezőgazdasági anketának egyes cikkei éppen a Pester Lloyd hasábjain jelentek meg. Így ugyanis az érdeklődő külföldi is megismerkedhetik tartalmukkal, így elsősorban azok az országok, amelyek mezőgazdasági kivitelüknek legfőbb piacai, úgymint Németország, Olaszország és Svájc. Sajnos, a kis nemzetek kevesek által beszélt és ismert nyelven megjelenő írások, bármennyire közérdekűek legyenek, a külvilág felé lebecsült ablakredőnyöket, bezárt kapu mögötti titokzatos, ismeretlen világot jelentenek, mégpedig nemcsak a messze távolban élő idegenek, hanem gyakran közvetlen szomszédaink számára is. Mielőtt azonban valamelyik világnyelven kerülnek ugyanazok a kérdések a nyilvánosság elé: egyszerre kitárul az addig becsukott kapu, felszaladnak a lebecsült ablakredőnyök s mögöttük a nagyvilág elé tárul egész munkásságunk hű képe, megérthetőkké válnak céljaink, elgondolásaink és törekvéseink. Visszhangot pedig csak a valóhonnal visszaverődő hang válthat ki és egyáltalában nem lehet reánk nézve közömbös, vajjon abban a sorsközösségben, amelyhez magunk is elválaszthatatlanul hozzátartozunk, helyes vagy helytelen-e a rólunk formált ítélet, rokonszenv vagy közömbösség nyilvánul-e meg törekvéseink iránt s azok megértése együttműködési készséget vagy tartózkodást és zárkózottságot vált-e ki sorsársainkból.

Hadd olvassák tehát szerte Európában minél többen, miként gondolkodnak a magyar mezőgazdasági termelés legidősebb kérdéseiről a Pester Lloyd-tól közreműködésre felkért kitűnő szakembereink. Hadd lássák a sorsunk iránt érdeklődő külföldiek is, miként kapcsolódik bele a szaktudósok, gazdaságpolitikusok és gyakorlati gazdák véleménynyilvánítása földművelésügyi kormányzatunknak abba a nagy, egyelőre tíz évre tervezett mezőgazdaságfejlesztő munkájába, amelynek legfőbb irányelveit és célkitűzéseit parlamentünk mindkét háza már magáévá tette és amely mint a magyar mezőgazdaság Magna Chartája a közeli napokban, talán éppen a sorok megjelenésével egyidejűleg kerül kihirdetésre a magyar Corpus Jurisban.

A Pester Lloyd anketája azt a kérdést vetette fel: milyen úton-módon növelhető a magyar mezőgazdaság hozama? Nagyon természetes, hogy ez alatt egyrészt a termelés mennyiségi és minőségi fokozása, fejlesztése, másrészt pedig a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének és népiértékének növelése értendő. A célkitűzés tehát helyes: az elérhető legjobb eredményre kell törekednünk. Ehhez pedig olyan eszközöket kell választanunk, amelyekkel a helyesnek felismert célt a legjobban, leggyorsabban és legbiztosabban elérhetjük.

A cikksorozatban megjelent 29 cikk közül általános agrárpolitikai vonatkozású kettő volt. A birtokpolitika és a többtermelés kölcsönhatásait ugyancsak két cikk fejtegette. A mezőgazdasági munkáskérdésről, a többtermelésnek a közeliátás szempontjából való fontosságáról, a mezőgazdasági termények raktározásáról, a mezőgazdasági termelés fejlesztő kihatásairól, a talajvizsgálat és az időjárás viszonyok figyelembevételének fontosságáról és a mezőgazdasági szakoktatás kiépítéséről egy-egy tanulmány szólt. A növénytermelés egyes ágazatait és a növénynevelést, továbbá az egyes állattenyésztési ágazat és a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos üzemi kérdéseket pedig hat-hat cikkben fejtegették az egyes problémáknak

legavatottabb ismerői. Temérdek tanulságos adat, sok helyes terv, megállapítás és életrevaló ötlet van ebben a cikksorozatban felhalmozva, amelyek remélhetőleg nem jutnak a pusztaságban elhangzott szó sorsára, hanem amelyek, azon túl, hogy jelentős mértékben hozzájárultak a hazai és külföldi közvéleménynek mezőgazdaságunk időszere kérdéseiről való felvilágosításához, a jövőben is jó szolgálatot tehetnek a mezőgazdaságunk fejlesztéséről szóló törvény gyakorlati végrehajtása során.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény a magyar föld termőerejének növelését, a mezőgazdasági termelés mennyiségi és minőségi emelését és ezzel a nemzeti jövedelem gyarapítását kívánja előmozdítani, tehát célkitűzése azonos a most lezáruló cikksorozattal. Ha már most azt kérdezzük, hogy miképpen lehet ezeket a célokat elérni: a cikksorozatban egyenként megadott válaszokat úgy foglalhatjuk össze, hogy a mezőgazdaság fejlesztését a termelés valamennyi ágazatát előmozdító mezőgazdasági, valamint az agrárnépesség jólétét és boldogulását megalapozó agrárpolitikával lehet és kell biztosítani. Ebbe a keretbe természetesen beletartozik a mezőgazdasági termelést elősegítő, kedvező értékesítési lehetőségeket biztosító árpolitika, a versenyviszonyokat kiegyensúlyozó vám- és vasúti díjszabási politika, a termelő kedvet fokozó adópolitika, a mezőgazdasági érdekekkel számoló termelési, szociális, hitel-, földbirtok- és művelődési politika, sőt ezenkívül is az állami gazdaságpolitikának minden egyes részlete és mozzanata. Mert hiszen a közgazdasági élet egyes ágazatai között olyan szoros az összefüggés, hogy minden egyes intézkedés vagy változtatás várható következményeit minden irányban mérlegelni kell, soha sem tévesztve szem elől a belső kölcsönhatásokat.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény kerettörvény, amely azonban nem öleli fel a mezőgazdaság fejlesztésének fentebb említett valamennyi módját és eszközét, hanem a mezőgazdaság fejlesztését elsősorban a mezőgazdasági oktatás és tanácsadás kiterjesztésével, továbbá kedvezmények, adóengedelmények, államszegélyek vagy állami hozzájárulások nyújtásával, különféle juttatásokkal igyekszik elősegíteni. Ezenkívül a törvény a mezőgazdasági termelés rendjének biztosítására, továbbá a mezőgazdasági termelés és értékesítés megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek nem annyira a mezőgazdaság fejlesztésének, mint inkább a termelés folytonossága biztosításának célját szolgálják, részben pedig inkább a hadigazdasági kivételek intézkedések sorába tartoznak. A törvény tehát olyan keretet állít fel, amelyet egyfelől a mezőgazdaság fejlesztéséhez fűződő nemzeti, honvédelmi és gazdasági érdekek, másrészt pedig hazánk egyes vidékeinek népességi, társadalmi, éghajlati, talajbeli, termelési, forgalmi, értékesítési és művelődési viszonyai jelölnek ki és amelyen belül hatalmazza fel a kormányt a helyesnek elismert célkitűzések és irányelvek megvalósítására.

A törvény tehát a mezőgazdaság fejlesztését a természeti adottságok megjavításával, a gazdálkodó szaktudásának kiszélesítésével, mezőgazdaságunk üzemi és műszaki fejlettségének fokozásával, valamint a termelőknél az előnyösebb termelés és értékesítés érdekében való megszervezésével, különféle kedvezmények nyújtásával és a mezőgazdasági termelés rendjének biztosításával kívánja szolgálni. A jelenlegi háborús viszonyok között természetesen nem lehet szó a törvény indokolásához csatolt nagyszabású, tíz évre szóló részletes munkaterv valamennyi részének azonnali megvalósításáról. A dolog természeténél fogva kikívánkoznak a tervezetből egyes sürgősen megoldandó és a mai viszonyok között is megoldható kérdések, míg viszont számos, a távolabbi jövőben megvalósítandó feladatra majd csak a világbéke helyreállása után kerülhet sor. Amde a sürgősebb és későbbre maradó program-pontok között azért nincs semmiféle ellentét, sőt azok időrendi sorrendben csak kiegészítik egymást. A törvény tehát nemcsak a jövő békegazdálkodás terveit alapozza meg, hanem a mai háborús gazdálkodás szempontjából is időszere, amidőn éppen a többtermelést kívánja előmozdítani és az európai önellátás biztosításához igyekszik gazdálkodásunknak bizonyos mértékig háborús kényszerrendszabályokkal való irányítása révén hozzájárulni.

Ha már most ezek után akár a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvénynek kitűnően megszerkesztett és tartalmas indokolásából, akár a Pester Lloyd-nak most lezáruló, ugyanabban a tárgykörben mozgó cikksorozatából arra nézve próbálunk magunknak adatokat kiszemelni, vajjon milyen lesz a visszatérő béke idejében mezőgazdaságunk jövőképe: az elgondolások vagy inkább elképzelések bőséges változata tárul elénk. Egyes derültök szemé előtt a jövő Magyarország képe mint „kertország” (Gartenland) lebeg. Már Széchenyi István gróf is álmodozott erről, mikor azt írta naplójába, hogy a magyar Alföldet „olyan bájoló kertté kell varázsolni, mint amilyen Hollandia”. Ezen persze

nem azt kell érteni, mintha Széchenyi István búzatermő rónáinkat csupa gyümölcsösökertté akarta volna átváltoztatni. A kertgazdálkodás alatt nyilván a belterjes művelést, a terméketlen pusztaságoknak erdősítését vagy hasznos növényzettel való betelepítését, a föld termőerejének bőséges trágyázással való fokozását és általában a mezőgazdasági művelés színvonalának fejlesztését értette. Ebben az értelemben valamennyien magunkévá tehetjük a legnagyobb magyarnak ezt az elgondolását is, amely tehát nem eddigi szántóföldi gazdálkodásunk feladatát, hanem annak magasabb fokra való fejlesztését jelenti.

Ennek érdekében pedig vajjon mi a teendő. Az ismeretlen jövőre két irányban készülhetünk csak elő.

Egyrészt minél több erőforrást kell gyűjtelnünk a jövő gazdálkodás rendjébe való átmenetre, tehát igyekeznünk kell termelésünk színvonalát fenntartani, állatállományunk értékes tenyészanyagát a háború utáni időkre minden áldozat árán átmenteni és lehetőleg szertartó pótolni a magyar föld től a fokozott termeléssel elvont termőerőt.

Másrészt pedig a mezőgazdaság minden ágában a minőségi termelés terén való fokozatos előhaladásra kell törekednünk, mert mezőgazdaságunk jövő fejlődését csak ezzel biztosíthatjuk. A krónikás szerint: „Virágos kert vala hajdan Pannónia”. Mi úgy hisszük, hogy azt, ami a multra nézve csak szép legenda lehetett, a jövő feladata a reális lehetőségek között valósággá tenni.

A földrajzi, éghajlati és egyéb természeti adottságok hazánkat — minden időjárás viszonylagosság ellenére — Európa csemegéskertjévé teszik, amelyek áldott földje a legacélosabb búzát, a legzamatosabb gyümölcsöt, a legtüzesebb bort, a legkiválóbb minőségű vetőmagvakat, a legtáplálóbb takarmányféléket és Istennek annyi más csodálatos adományát termi meg és amelynek terményeiben a bőségesen ragyogó napsugár több vitamint raktároz fel, mint bárhol másutt a földkerekségen. Ezt az Isten adta kincsét a magyar gazdátársadalmunknak a magyar állam segítségével híven ápolnia és gondoznia legfőbb kötelessége. Időtállóvá kell azt tennünk minden vésszel, viharral és válsággal szemben, mert ez a magyar jövő legértékesebb talizmánya. A második világháborút követő új gazdasági elrendeződésben, bármilyen legyen is az, a magyar mezőgazdaság jövő fejlődésének, boldogulásának és virágzásának alapja, előfeltétele csak a piaci igényekhez alkalmazkodó többlet és jobbat termelés lehet!

A gazdasági szakoktatás előmozdítása a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényben.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslatból most már hamarosan törvény lesz, tegyük hozzá: mezőgazdaságunk jövőbeli alakulására kétségtelenül nagy hatást ígérő törvény. Elgondolása, célja, kerete, rendelkezései, anyagi alapja legjelentősebb agrártörvényeink közé emelhetik, ha végrehajtásánál a kellő erély, szakavatottság és megértés érvényesül. Kétségtelen, hogy a törvénynek vannak a gazdasági szakoktatás fejlesztésénél gyorsabban és közvetlenebbül ható intézkedései is; de tartósabb hatású, mélyebbre hatoló és népszerűbb intézkedései nincsenek. Most talán mégis megvalósul az, amit évtizedeken keresztül mindig — még a legnagyobb parlamenti harcok közepette is — egyhangúan kívántak a törvényhozában, annyiszor ígértek a kormányhatalmazókat, oly sürűn sürgettek a szakkörök, de még a jóindulatú laikusok is. A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény egyéb rendelkezéseiből eleven valóság sohasem lehet, ha a gazdasági tudás elterjesztése nem előzi meg, vagy egyidejűleg nem támogatja őket. Rendelkezései hiányos, vagy talán hibás végrehajtásának hátrányait is pótolhatja és kiegészítheti az, ha a szaktudás terjedését a törvényben megállapított eszközökkel és módon következetesen és lakadatlanul hajtják végre.

A kitűzött célok: mezőgazdaságunk jövedelmezőségének a minőségi és mennyiségi termelés útján való növelése, a gazdálkodás helterjességének fokozása, a földbirtokpolitika valóságos sikere, a gazdasági és társadalmi megszilárdulás, a kis- és középbirtok munkateljesítményeinek fokozása, mezőgazdasági terményeink megfelelő értékesítése, a helyi fogyasztás jobb kiépítése, s a háború után bekövetkező eshetőségekre való felkészülés tartósan és eredményesen csupán gazdasági szakoktatásunk fejlesztésével lesznek elérhetőek. Tökéletesen helyes ebből a szempontból a törvényjavaslat indokolásának az a kijelentése, hogy „gerince a javaslatnak a gazdasági tudás megszerzését biztosító intézkedések

yi István búza-iskerítő akarta dás alatt nyil- en pusztaságok- ennyzettel való bőséges trágyá- mezőgazdasági értette. Ebben nekévé tehetjük gondolatát is, zaldájkodásunk fokra való fej-

a teendő. Az ülhetünk csak

nkell gyűjte- álo átmenetre, nk színvonalát s tenyésztanya- dozat árán át- a magyar föld mőerőt.

minden ágában os előhaladásra unk jövő fejle- ónikás szerint: "nia". Mi úgy zve csak szép lis lehetőségek

mészeti adott- i viszontagság szik, amelynek legzamatossabb iválódó min- akarmány felé- os adományát n a bőségesen tároz fel, mint az Isten adta mak a magyar gondoznia leg- ennünk minden en, mert ez a ja. A második rendeződésben, z gazdaság jövő ásának alapja, alkalmazkodó

ktatás z gazdasá- szoló

szoló törvény- törvény lesz, vőbéli alakú- törvény. El- tései, anyagi nk közé emel- , szakavatott- elen, hogy a ktatás fejlesz- l ható intéz- yebbire hatoló k. Mos* talán ken keresztül menti harcok k a törvény- ny nyilatkoza- de még a jó- y fejlesztésről eleven valódság terjesztése nem tja őket. Ren- vőgrehajtásá- gészítheti az, en megállapí- tetesen és lau-

unk jövedel- ségi termelés- terjességének goss sikere, a ás, a kis- és kózása, mező- tésítése, a háború után zülés tartósan akoktatásunk tetesen helyes at indokolásá- a javaslatnak ó intézmények

szaporítása, a hiányzó intézmények megteremtése, s a szakludás értékelése". Aki ezeket a megállapításokat összeveti az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben a népies mezőgazdaság fejlesztése ügyében 1937-ben tartott nagyszerű szakértekezlet határozataival, az előtt világos lehet, hogy amit a gazdatársadalom utoljára ezen a szakértekezleten, de évtizedeken át mindenkor hirdetett és kívánt, az most hivatalos munkatervvé vált. Ne mondjuk most, hogy „de- hüisset pridem”, hanem örvendjünk annak, hogy végre idáig jutottunk. Valóban igaz, hogy a törvény célkitűzéseit csak megfelelő színvonalra emelt s olyan mezőgazdasági szakoktatási szervezettel lehet megvalósítani, amely a legfelsőbb oktatástól a legalsóig kiterjed. S ha a törvény indokolásából az erre irányuló tervezést szemléljük, nem zárkozhatunk el annak felismerésétől, hogy e szervezet kiépítése a tervezett módon eredményesen és hatásosan történhetik.

Az ország négy gazdasági akadémiajának és a kertészeti akadémiajának négy évfolyamú főiskolává való átszervezése a felsőfokú gazdasági ismeret megszerzésére az eddiginél tágabb körű lehetőséget ad. A műegyetemmel kapcsolatos mezőgazdasági egyetemi oktatásnak elismert gyakorlati eredményei is remélhetővé teszik, hogy a főiskolává emelendő gazdasági akadémiaikról is sok, mindenesetre ele- gendő szakember kerül majd ki, akik nemcsak a gazdasági gyakorlatban, a mezőgazdasági köz- igazgatásban és kísérleti, meg tanintézményeknél működnek majd eredményesen, hanem a törvénnyel célul kitűzött szervező tevékenységben is. A fő- iskolává fejlődő gazdasági akadémiaiknak erre fel kell készülniök és be kell rendezkedniök.

A középfokú gazdasági tanintézeteknek 25-re sza- porítása egy új gazdaságképzési réteget hivatott kialakítani, illetőleg ezt a ma ugyancsak gyér osz- tályt lehet alkalmas erősíteni. Reméljük, hogy e tanintézeteknek végzett tanulói nem állások után törnek majd és nem vágyakoznak majd el a falusi közösségből, hanem hivatásukat a saját gazdaságuk jó vezetésében és példaadásukkal gazdatársaik vezetésében keresik majd meg. Ha nem így lenne, ha a bizonyítvány a nyughatalanságra, a falutól elszakadásra, a gazdaságfoglalkozás elhagyására adna ösztönzést, akkor ez a célkitűzéssel ellentétes követ- kezményekkel járna.

Az alsóbbfokú általános gazdaképzés ma 54 állami és 4 felekezeti téli gazdasági iskolában történik s ezt a számot 200 új téli gazdasági iskola létesítésével akarja többszörözni a törvény. A téli gazdasági iskoláknak tanulóothonnal és egyéb épületekkel történő ellátása, az irányító szakkörök véleménye szerint, hozzájárul ez iskolák hivatásának teljesí- téséhez. Minden járásban egy téli gazdasági iskola — régi kívánság ez, amelyet sokáig utópianak kellett tartani. A téli gazdasági iskolák elhelyezése azonban igen fontos szempont. Ha városban, valamely vasúti csomópontnál helyezik el az iskolát, ez távolabbi vidékekről is megközelíthetővé teszi azt; de a városi élethez szoktathatja, a falusi élettől elszakíthatja a tanulót. Löwenkamp „Bauernschulung” című jeles munkájában azt írja, hogy „a faluban az iskola, tanító és tanuló saját világában van, saját élet- környezetében és feladatkörében, ahol napról-napra érezhetik a mezőgazdasági élet ütemét, ahol az iskola és a tanító az érdeklődés központjában áll és ez tiszteletet és tekintélyt szerez számukra”. A tanulóothonnak nagy előnye, hogy a tanuló ott állandó felügyelet és nevelés alatt van, ez megerősíti a kapcsolatot az iskola és a tanuló között és azzal meg egymással a jövőre is bizonyos össze- tartozandóságot szerez. Hátránya, hogy a tanulót — mondjuk ki nyíltan: parasztfiút — környezeté- nek és jövendő lakóhelyének viszonyaitól nagy- mértékben eltérő viszonyok közé helyezi, amely után otthoni viszonyait talán túlegyszerűnek, túl- szerénynek fogja tartani. Azt hisszük, hogy a téli gazdasági iskolák megszervezésénél már eddig is sok olyan tapasztalatot szerzett a földművelésügyi minisztérium kitűnő gazdasági szakoktatásügyi osztálya, amely a hátrányok csökkentésével vagy enyhítésével az előnyöket biztosíthatja és meg- erősítheti.

S ez nemcsak az internátusra vonatkozik, ha- nem ott, ahol van, az iskolákkal kapcsolatos tan- gazdaságra is, amelyben olyat kell látnia a tanulónak, amit otthon is megvalósíthat, s nem annyira olyat, amely még lehetőségeiben is meghaladja a szerényebb falusi viszonyok közt is elérhető. Mint- hogy az új törvény 250 téli gazdasági iskola mellé 30—50 hoid kiterjedésű — és nem nagyobb terje- delmű — ingatlant fog megfelelő felszereléssel tan- gazdaság céljára biztosítani, ez meg is történhetik s így a téli gazdasági iskolákban nemcsak az álta- lános gazdasági ismereteket s a tangazdaságban az általános gazdálkodási gyakorlatot szerezheti meg a tanuló, hanem a vidék és táj körülményeire is alkalmazkodó különleges tudást is.

Az általános irányú gazdaképzés mellett a tör- vény nagyon helyesen a szakképzést is fejleszteni

fogja és e célból két új tejipari és öt kertmunkás- képző iskolát, valamint szőlészeti és borászati, szőlőmunkásképző, rét- és legelőművelési, kender-, len-, dohány- és komlótermelési, öntözési, állat- tenyésztési, méhészeti és selyemtermelési szak- iskolákat állítanak fel olyan arányban, hogy minden vármegyében legalább egy ilyen különleges szak- iskola működjék.

Az állandó jellegű intézményeken kívül azon- ban nagyszabású tervet ismerünk meg a törvény indokolásában az időleges gazdasági oktatás tekintetében is. Az egy évfolyamos, kétévenként válta- kozó székkel működő, ezidőszert 50 téli gazda- sági vándoriskola számát további 250 ilyen iskola létesítésével szándékoznak megsokszorozni. A gazda- közönség idősebb korosztályai részére rendezett 2—3 hónapos, olyan jól bevált iskolaszert téli gazda- sági tanfolyamok jelenlegi száma 250, amivel szem- ben mintegy 1000 ilyen tanfolyam szükséges — mondja az indoklás —, hogy az ország kis- és középbirtokosai négy-ötévenként továbbképzésben részesüljenek és az újabb termelési eljárásokat és módszereket megismerhessék. Ennek folytán gon- doskodni kívánunk arról, hogy minden járásban négy ilyen tanfolyam működjék. A különleges isko- lákon kívül különleges szaktanfolyamok is nagy számban terbebe vannak véve. Így az állattenyész- tési kedv és hozzáértés fokozása céljából 500 állat- tenyésztési tanfolyamot, a rét- és legelőgazdálkodás ismereteinek széles körben való terjesztése végett évente minden vármegyében zöldremezőgazdasági és pásztorképző tanfolyamokat és tíz méhészeti tan- folyamot fognak megszervezni.

Óriási és frázis nélkül is korszaknyitónak mond- ható az a program, amely így a gazdasági tudás fejlesztésére és terjesztésére élénk táru. Tudjuk, hogy a terbe vett intézmények létesítése nem kevés időt igényel és hogy ez csak fokozatosan történ- hetik. De még így is a legnehezebb feladat kétségtelenül a terbe vett igen nagyszámú iskola tanító személy- zetének és igen sok tanfolyam előadó személyzetének megszervezése, kiválasztása és kiképzése lesz. Nem kételkedünk benne, hogy a földművelésügyi minisz- térium gazdasági szakoktatási ügyosztályának erre is megvan már a terve, s ha ezt a gazdatársadalom megismerné, bizonyára sok hasznos gyakorlati út- mutatást tudna ehhez adni. A műegyetem mező- gazdasági fakultásán és a főiskolává átszervezendő gazdasági akadémiaikon évenként végez ugyan néhány száz hallgató, de ezeknek jó része a saját gazdaságában vagy más gazdaságában mint gazda- list fog működni, más részének nem lesz hajlama, talán tehetsége sem a tanító hivatáshoz. Még ha tíz évre elosztva valósítják is meg a mezőgazdasági szakoktatásnak ilyen nagyvonalúan tervezett fej- lesztését, még akkor is nehéz feladat lesz az ezidő- szerinti felsőbb szakoktatási iskolákból biztosítani a szükséges tanítóit és előadó személyzetet. Amde bizonyára ennek is kész és kidolgozott programja van, amelynek megismerése nagy mértékben meg- erősíthetné a nagyszerű szándék legjobb megva- lósításába vetett bizalmat.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A lucerna és a lóhere magtermesztése.

Írta: Grábner Emil.

Évenként felszinen tartjuk ezt a kérdést ebben a rovatban és ez a munkánk nem eredménytelen, mert amióta ennek a két nagyon fontos takarmány- növénynek magtermesztési kérdéseit a részleteiben is feltártuk, ismertté váltak a magtermésüket károsító rovarok irtására alkalmas eljárások és rovarirtó készületek. Sajnos, azonban csak ott sikerült eredményt elérni, ahol azokat céltudatosan hasznosítják, illetve használják.

A lucerna és a lóhere magkötését elősegítő pös- méhek munkájának gyakorlati értékét is sok olyan gazdaságban hasznosították, amelyek viszonyai e növények magtermesztésére alkalmasak, de ez sem általánosan történik.

Ezeknek a céltudatos magtermesztő munkála- toknak eredményei mégiscsak tésztelenek, csak nem olyan széleskörűek, mint amennyire az kívánatos. Most már nem időszert az ezzel kapcsolatos tudni- valók tárgyalása, most, amikor a lucerna és a ló- here sarjütemése kassa alá érik, sokkal fontosabb kérdés az, hogy: milyen sikere lehet e növények mag-

termesztésének. Ugyanis, ha jó lucerna- vagy lóhere- magtermést sikerül aratnunk, ezzel nemcsak a gazda- ság jövedelmezőségét, hanem a háborús gazdálkodás sikerét is eredményesen lehet előmozdítani.

Ez a kérdés szorosan összefügg az abrakta- kar- mányhiánnyal, mert valamennyi gazdaságnak, egy- úttal az ország közellátásának elsőrendűen fontos érdeke az, hogy az állatok takarmányozása terén az abrakta- kar- mányok pótlására fehérjedús takarmányok álljanak rendelkezésre, mert nélkülük a növedékállatok nevelése, jó tejtermelés, stb. nem lehetséges.

A fehérjedús abrakta- kar- mányokat csak a szin- tén fehérjedús szálastakarmányokkal pótolhatjuk és ez teljes sikerű lehet, ha megfelelő okszer- séggel történik.

A fehérjedús abrakta- kar- mányok pótlására a lucerna és a lóhere zöld állapotban és szénaként a legalkalmasabb. Az újabb tapasztalatok szerint, külö- nösen a lucernaszéna lizlje igen értékes fehérjedús takarmány, amelyet sertésekkel is jó eredménnyel lehet etetni. Ezek alapján természetesen feladat az, hogy a lucerna és a lóhere vetésterületét minél nagyobb mértékig kiterjesszük, mert így az állat- tenyésztésünk kellő fokú fejlődését biztosíthatjuk. Ezáltal megfelelő mennyiségű istállótrágya nyerése is lehetséges, amivel egyúttal a földünk kellő termő- erejének fenntartását biztosíthatjuk.

A lucerna és a lóhere vetésterületének kiterjessz- tése azonban e nagy horderejű feladatok megvaló- sítása céljából csak akkor lehetséges, ha elegendő vetőmagunk van arra, hogy a vetésterületet a természetesi lehetőség végső határáig kiterjessz- hessük.

Hangsúlyozom, hogy nemcsak az egyes gazda- ságok üzemi és jövedelmezőségi szempontjából nagyon fontos ez, hanem a közellátásunk szin- ténjából is, mert bár az új lucerna- vagy lóhere- vetések termését csak egy év múlva hasznosíthat- juk, mégis ez a legjobb és legolcsóbb módja annak, hogy az állatállományunk fehérjészsükségletét sike- resen fedezhessük.

Nem tudhatjuk, hogy meddig tart a háború, de ha megszűnik, akkor is nagyon értékes az, ha a gazdaságoknak ezekből a fehérjedús, bőven és biztosan termő takarmánynövényekből megfelelő vetésterületeik vannak. Németországnak is nagy ezeknek a növényeknek vetőmagjában a szüksé- gete, amelyet a saját termésével nem képes fedezni. Ezért nagyon fontos, hogy az ideai lucerna- és lóhere- magtermésünk minél nagyobb legyen.

Az ideai tavaszi és nyárelői időjárás a legtöbb lucerna- és lóhere-vidékünkön eléggé csapadékos volt és így átlagosan jó volt e növények anyaszéna termése. Ezért nem valószínű, hogy a magtermesz- tésre alkalmas sarjütemésű takarmánynyeres céljából okvetlenül le kell kaszálni. Valószínűbb az, hogy nagyobb vetésterületet lehet magtermesztésre használni, mint takarmányszuk esztendőkből, de természetesen ezt csak akkor érdemes, ha biztatunk a jó magkötésben. Ez az egész kérdésnek alapvető részlete.

Jó lucerna- vagy lóheremagtermést akkor nyer- hetünk, ha a nyári és őszi időjárás napos és meleg, mert a virágot termékenyítő rovarok — főként a pöszméhek — ilyenkor egész napon át, hajnaltól késő estig dolgozhatnak és a bejárt virágok fel- nyitásával elősegíthetik a megtermékenyülését, tehát a magkötésüket.

Hűvös, esős időben ezek a rovarok nem dolgoz- hatnak és ilyenkor a lucerna vagy a lóhere virágai- nak tályomó része terméketlen marad. Mégsem lehet azt mondanunk, hogy hűvös és esős időjárás esetén ne hagyjunk magtermő lucerna- vagy lóhere- vetést, mert az ilyen időjárást közben kedvezően napos és meleg idő válthatja fel. Ezért ilyen időjárás esetén is célszerű magtermő vetést hagyni, legfel- jebb kisebb területet, amelyet a gyengébb rovarjárás is elég jól megtermékenyíthet.

A lucerna- vagy lóheremagtermesztő gazdának általában számot kell vetnie azzal, hogy a mag- kötést elősegítő pöszméhek és erre alkalmas más rovarok milyen mennyiségben állanak rendelkez-ésre. Ha ezek száma bőséges, akkor nagyobb, ellen- kező esetben kisebb magtermő területet lehet hagyni.

Gyakran kisebb területen nagyobb lucerna- vagy lóheremagtermést arathatunk, mint a nagyobb területen, mert az utóbbi esetben a magkötést elősegítő kis- számú rovarok munkája nagy területre megoszlik

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél adja fel. Gazdák alapí- tották, gazdák vezetik! Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

és így kevésbé szembeötöl, mint kisebb területen. Ezért virágzás idején érdemes a rovarjártást és a magkötést is megfigyelni. A lucernánál ezt nem nehéz megfigyelni, mert csigalakú hüvelyei könnyen láthatók, egyúttal azt is észrevehetjük, ha a virágja magkötés nélkül lehullik. A lóhere magkötését csak a virágbugák kidörzsölésével vizsgálhatjuk olyankor, amikor a virág szirmai elhervadnak. Ilyenkor a zöld magvait és az apionlárvékat találhatjuk az elvirágozott bugákban.

A magtermő területnek a termékenyítő rovarok mennyiségével arányban álló szabályozásával igen eredményesen elősegíthetjük a lucerna vagy lóhere magtermésztésének sikerét, vagyis a jó holdankinti magtermésztést, ha azt a lucerna-gubacslegyek, vagy a lóhereápión nem teszi tönkre. Ezeket azonban már korábban kell irtani a már ismert módokon*, ami most már ebben az esztendőben alig lehetséges.

Az is alig lehetséges most már, hogy időbelileg használjuk ki a környéken élő magkötést elősegítő rovarok hasznos munkáját oly módon, hogy a lucerna- vagy lóhere-velésterületek anyagszáma természetesen különböző idősorokban kaszálva, az ennek folytán különböző időkben fejlődő sarjüteméből azt a területet használjuk magtermésztésre, amelyről a rovarjártás és magterelés szempontjából a legjobb eredményt várhatjuk. Ennek az eljárásnak az is nagy előnye, hogy a magkötést elősegítő rovarok így folytatódólagosan dolgozhatnak és az aránylag kisebb virágzó területen több virágot termékenyíthetnek meg, mint akkor, ha az egész magtermő terület egyszerre virágzik. A virágzás ilyen időbeli megosztásával elérhetjük azt, hogy nagyobb magtermő területen nagyobbokú magkötést kapunk, mint akkor, ha ez a terület egyszerre virágzik.

Habár a virágzás ilyen időbeli megosztását most már nem lehet beállítani, mégis megemlítem mert ehhez hasonló, ha az idejű vetésű lucernát vagy lóherét (szűzhere) használjuk ugyancsak ez évben magtermésztésre.

Régi tapasztalat, hogy az összes virágzó idejű vetésű lóhere — kedvezően meleg és napos őszi időjárás esetén — gyakran lényegesen jobb magtermést ad, mint a két éves lóhere magtermésztésre használt sarjüteme.

Ennek természetesen magyarázata az, hogy az őszi idejűben a lóhereápión kártétele lényegesen csökken, másrészt a pószmehék létszáma, tehát eredményes munkája a természetes szaporodásuk folytán lényegesen fokozódik. Ezért a kora tavaszal vetett lucerna és lóhere ez évi termését kedvezően meleg őszi időjárás esetén érdemes magtermésztésre használni akkor, ha a magjának kellő idejű beérésére és utána a vetésének újabb megerősödésére számíthatunk.

A lucerna vetésében végzett magtermésztést a legutóbbi évekig a lucerna erőteljes fejlődése szempontjából azért is aggályosnak tartottuk, mert ha az első termését takarmányozásra kaszáljuk, — tehát korábban, mint első évi magtermésztés esetén — akkor a gyökér feje és a sarjadzóképesége már az első évben jobban megerősödik, mint akkor, ha ebben az esztendőben már magtermésztésre használjuk.

A németországi önellátási törekvésekkel kapcsolatos tapasztalatok azonban Kerpely Antal közlése szerint** azt mutatták, hogy a lucernát a vetés évében is hátrány nélkül lehet magtermésztésre használni és ezt Kemény Ernő hazai tapasztalatai is megerősítették.

Rendelkezésre áll tehát magtermésztés céljából a lucerna és a lóhere öreg vetésének sarjüteme és az idejű vetésű első termése, amelyet szintén eredményesen használhatunk magtermésztésre, ha ez a vetés elég erőteljes és a magjának őszi beérésére számíthatunk.

Jó lucerna- és lóheremagtermés esetén hatalmas erő és erőtartalékot nyerünk a belső arcvonal megerősítésére abban, hogy az állattenyésztésünk fehérje- és takarmányhiányát, ennek alapján a közellátásunkat és a szövetségeseinket a növények kellő arányú vetésével és termésével, abrakhiány esetén is a legbiztosabb alapokra helyezhetjük.

Ennek a két legértékesebb takarmánynövényünknek vetőmag ára is serkentően hathat arra, hogy azok minél sikeresebb magtermésztésre töre-

kedjünk. Egyrészt azért, mert ha vásárolni kell a vetőmagjukat, akkor jelentékeny összeget kell azért fizetni, másrészt azért, mert ha elad magunk van, az jelentékeny összegű jövedelmet szolgáltat.

Tekintettel a lucerna és a lóhere magtermésztésének nagy fontosságára, kívánatos, hogy gyakorlati gazdák közeljék az e tárgyú tapasztalataikat és termésidejeiket.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

A gabonatermőterületek jövedelmezőségének emelkedése a sorközi vegyes vetések alkalmazásával.

Írta: H. T. dr.

A fokozottabb mértékű tervegazdálkodás, illetve az irányított gazdálkodás kényszerintézkedés, amelyet egyrészt a háborús szükséglet, másrészt az egyes termények nem kiegyenlíthető jövedelmezősége tesz szükségessé.

A kormánytervezők idegenkednek a kényszerrendszerek bevezetésétől, mert nem titok, hogy minden kényszer-rendszabály kedvezőtlenül befolyásolja a termelést. Mivel azonban a mezőgazdasági termelés irányítása a háborús viszonyokhoz való illeszkedés céljából elkerülhetetlen, az illetékesek két irányban kísérleteznek, hogy kényszer-rendszabályok bevezetése nélkül irányítsák a mezőgazdasági termelést. Az egyik módszer a propaganda, a másik az árszabályozás.

A propaganda csak addig eredményes, amíg nem keresztezi a termelő anyagi érdekeit. Az ármegállapításokkal való szabályozás éppen azoknál a terményeknél ütközik a legnagyobb akadályokba, amelyeknek vetésterületét növelni kellene: a gabonaneműeknél.

Az élelmezés szempontjából legfontosabb termények — a gabonafélék — árát lehetőleg alacsony szinten kell tartani, mert éppen a gabonárák befolyásolják legérzékenyebben az „indexet” az összes mezőgazdasági termékek között.

Mivel az összes mezőgazdasági termények árai aránytalanul nagyobb mértékben emelkedtek, mint a gabonárák, a gabonaneműk (főleg a kenyérmagvak) nem versenyezhetnek a többi mezőgazdasági termény jövedelmezőségével, aminek következménye az, hogy a gabonavetésterület évről-évre csökken. Ez a csökkenés ellentétben van azokkal a követelményekkel, amelyeket a mai nemzetgazdaság a mezőgazdasági termeléssel szemben támaszt. A kukoricánál is hasonló a helyzet, de nem oly kirívó.

E kérdések természetesen gondot okoznak a mértékadó köröknek és helyes megoldásuk céljából több irányban történtek kísérletek. A megoldás egyik módja az volt, hogy a gabonaneműk egy részének helyébe a vetésforgóba illeszthető, egyéb növények magjának árát úgy állapították meg, hogy természetük a gabonaneműk jövedelmezőségét ne haladja meg. E rendszabályok — és ezzel mértékadó körök is tisztában vannak — nem jártak a várt eredménnyel, mert egyrészt a termelési költségek növekedésével ilyen rendszabályok veszélyeztetik a gazdálkodás jövedelmezőségét, másrészt a gazdák olyan terményeket vetnek, amelyek a közellátás szempontjából kisebb jelentőségűek. Az ilyen „versenyképes” növények természetesen gyorsan terjedt, mert szabadforgalmi áraik nagyobb jövedelmet biztosítottak.

Hogy a gabonavetésterület csökkenése a gabonaneműk árszintjének lényeges emelése nélkül elhárítható legyen, annak egyik módja az, hogy a gabonatermő területek egy részének más termelési eljárás segítségével olyan jövedelmezőséget biztosítsunk, hogy az ne maradjon a többi mezőgazdasági termény mögött. Ez ellentmondásnak hangzik és tagadhatatlan, hogy a kérdés megoldása nem egyszerű és nem is valószínűleg meg mindenütt. Ennek az időszaki kérdésnek részben

való megoldását az úgynevezett vegyes vetésekben látom, amelyeknek helyes alkalmazása jobban biztosítja a gabonatermesztés jövedelmezőségét és megakadályozhatja a gabonavetésterület jelentősebb csökkenését.

Módomban volt figyelemmel kísérni több külföldi gazdaságban az említett irányban folytatott érdekes kísérletezéseket, amelyekből az eddig lezárható tapasztalatokat kívánom ismertetni. Megállapíthatom, hogy a gabonaneműk együttes vetése pl. hüvelyesekkel — helyesen alkalmazva — a talaj tápláléanyag-gazdálkodás megjavításán kívül mind a termést, mind a nyers jövedelmet növelte azokban az években, amelyekben nem volt a csapadékmennyiség túlságosan nagy és nem volt kedvezőtlenül elosztva. E tájékozódó — egyelőre egyszerűbb módon végrehajtott — kísérletek közül e helyen néhányat megemlítek, hogy szemléltetővé tegyem eddigi és további fejtegetéseimet és azt a nézetemet, hogy a vegyes vetéseket sok gazdátársammal együtt alkalmazni tartom arra, hogy a gabonárák aránylag alacsony árszintje mellett biztosítsuk a gabonatermesztés jobb jövedelmezőségét. Őszi keveréknél pl. rozs őszi borsóval, pannonbükönnyel, vagy szőszbükönnyel, búza ugyanezekkel, tavaszi keveréknél árpa és zabos bükönny és len-öszi árpa jönnek elsősorban tekintetbe, mint az utóbbi években egyre általánosabbá vált eljárások.

A következőkben felsorolt példákban alapul veszem a vonatkozó évben érvényben levő árakat; az összehasonlító vetések mindenkor ugyanazon a táblán történtek.

1. Búza szőszbükönny 1941-ben (rendkívüli csapadékos év). a) Vetőmag 100 kg búza és 7 kg szőszbükönny; termés 1200 kg búza és 300 kg bükönny. b) Tiszta búzavetés 100 kg vetőmaggal; termés 1209 kg búza. A búza árai 30, a bükönnyé 115 pengővel számítva, mutatkozik nyersjövedelemtöbblet 1 kat. holdon a vegyes vetés után 345 pengő.

2. Árpás lencse 1941-ben. a) Tiszta árpa vetve (100 kg vetőmag után) a termés 1320 kg; kevert vetés esetén (100 kg árpa + 15 kg lencse után) a termés 1500 kg árpa és 225 kg lencse volt. 28 és 70 pengős árkat számítva, a jövedelemtöbblet 13930 pengő kat. holdankint.

3. Árpás bükönny 1940-ben. Tiszta vetésben termelt 100 kg vetőmag után 1000 kg árpa; 89 kg árpa és 35 kg tavaszi bükönny együttes vetése után 1150 kg árpa és 850 kg bükönny. 20 és 45 pengős árak alapján jövedelemtöbblet egy holdon 269 pengő.

A példákban említett búza szőszbükönny kat. holdankinti nyers jövedelmét az ugyanebben a gazdaságban termesztett 18 vetemény közül csak a dohány, a sárgarépa és a hagyma jövedelme múlta felül.

A gyakorlatban az „indexet” nem befolyásolja az sem, ha az úgynevezett mellékvetemények vagy köztes-termények ára szükség esetén a mainál nagyobbra volna megszabva. E melléktermények főként kivitelezési cikkek, amelyek az ár-emelést elbírják és a közszükséglet szempontjából tekintetbe nem jönnek.

E cikkekben túltermelésről általános természetesen sem kell egyelőre tartani. Különösen bükönnyfélékben nagy a külföldi kereslet. De egyéb takarmány- és aprómagvak iránt is nagyon valószínűen sok éven át állandó jellegű lesz a kereslet, mert hazánk éghajlata, birtokelosztása, nem lekicsinyelendő mezőgazdasági kultúrája egyenesen hivatott az értékesebb és nemesebb mezőgazdasági termények nagyobb mértékű előállítására.

E vetési módok közé tartozik a kukoricánál alkalmazható, elvben hasonló sorközi vetés (köztes vetés) tőkkel, babbal és szójababbal, amely terményeknek jelentősége nemzetgazdasági szempontból rendkívüli módon fokozódott. E növényekkel elért termés nem jelent mindig tiszta hasznot, mert e sorközi (köztes) vetési mód a megművelés költségeit lényegesen növeli. Ez a mód inkább kisebb gazdaságoknak, amaz (gabonába, lenbe, mákba, stb.) nagy gazdaságoknak való.

A sárgarépa sorközi vetése pl. mák közé nagyban való termelésnél szintén igen jó eredményt végződött. A borsó és mustár vegyes vetése is sikerült. Utóbbiakal voltak a legjobb tapasztalatok és éppen ezek a vetések, növénytermesztés-technikai szempontból fontos eredményre vezet-

* Gröbner Emil: Szántóföldi Növénytermesztés.

** Iovag Kerpely Antal dr.: Magtermésztés a lucerna vetésének első évében. „Köztelek”, 1941. évf. 95. oldal.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindenemű tenyésztés és hasznosított vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdátársadalmi intézmény.

Mindenemű állatkitellett legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú- és juhkis: Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertések: Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

tek: egy új vetési mód alakult ki. Az első évek sikere alapján egyéb kombinációk kipróbálása folyamatban van, különösen az apró magvak termesztése terén. Megkezdődtek az „exakt” módon végrehajtott kísérletezések is.

A vegyes vetéseknek eddig szokásos egyszerűbb módja (a pillangós és gabona keveréknek együttes legysorba, egyidőben, egymélységre) vetése feltétlenül kockázatosabb. Esős években pl. a kuszó melléknövények átnövik a főveteményt és gyakran annyira elzárják a naptól és levegőtől, annyi táplálékanyagot és nedvességet vonnak el, hogy emiatt a fővetemény kedvezőtlenül fejlődik. Némely évben a melléknövény egészen elnyomja a főnövényt.

Eznek az átnövésnek rendszerint az az oka, hogy a mellékveteremény magját nincs módunkban minden esetben a maga legjobb helyére vetni a fővetemény között. A két magnak sem a magtárban, sem a vetőszekrényben való keverése a legtöbb esetben nem biztosítja a vetőmagvak egyenletes és aránylagos vetését.

Leginkább szembeütő volt ez a körülmény az előbb említett borsó-mustár vetésénél. Az apró mustármag keresztülzaladt a gömbölyű, aránylag nagy borsómag-tömeg hézagjai között, aminek eredménye az volt, hogy a mustár pásztásan kelt a borsó között. Helyenkint sok mustár volt, ami a beárnyékolás következtében kedvezőtlenül befolyásolta a borsó fejlődését, helyenkint csak borsó volt mustár nélkül. Minél többet keverték a vegyes magot a vetőszekrényben, annál gyorsabban esúszott le a mustármag a szekrény aljába.

E szembeütő tapasztalat érlelte meg azt a megoldást, hogy azonos időben, de egymástól függetlenül kell elvetni a kétféle magot. Azért célszerű függetleníteni a két (vagy három) növényt egymástól, bizonyos alkalmas távolságban, hogy egymás mellett fejlődésük zavartalan legyen.

Sikerült e vetési mód technikai megoldását is megtalálni és az eljárás végrehajtásához szükséges gépet megszerkeszteni. Mind az eljárást, mind a már megszerkesztett és gyártott gépet a M. Kir. Szabadalmi Biróság 6093. szám alatt szabadalmazta.

A megoldás azon a felismerésen alapul, hogy a jelzett kétfős termesztésnél mutatkozó hátrányok az eddigi nem egészen helyes vetési módszerekre vezethetők vissza és ezeknek megváltoztatásával eredményesen leküzdhetők. A találmány szerint az említett vegetációs kockázat messzemenően kiküszöbölhető, ha gondoskodunk arról, hogy minden vetősoron esupán egy magtelenség kerülhessen vetésre és a különböző vetősorokban — a sorközök tészesszerű váltakozásával — más-más magot vessünk.

A találmány szerint ez úgy történik, hogy az elvetendő magféléseket az egymással való keveredés lehetőségét kizáró módon külön-külön helyezük el.

A szabadalmazott vetőgép kétszekrényes, kétfős működésű sorvetőgép, amelynek vetőládái hosszában egymás mögé vannak elhelyezve és egymástól függetlenül működnek. Mindkét vetőszekrény egyszerre meghajtható és bármelyik vetőtengely működéséből kapcsolható. Mindkét vetőszekrényből vetendő magmennyiséget egymástól teljesen függetlenül lehet szabályozni. Mindkét vetőtengelytől levezetők vetőelemek páronként egy közös vetősarúhoz (csoroszlá) vezetnek le, amelyek mélysége tészés szerint igazítható.

Igy lehetővé válik kétféle magnak külön-külön sorokba való vetése, egyidőben és mindenmely vegyes termény sorközi vetése. Mezőgazdasági gépek tökéletesítésével szívesen foglalkozó kísérletező gazdálkodók házilag ezt a problémát részben úgy oldották meg, hogy a vetőszekrényt több rekaszra osztották.

Példa: A borsó mustár vegyes vetésénél töltsük a borsót a „A” vetőszekrénybe, a mustárt a „B” vetőszekrénybe. Az „A” vetőszekrény kivetését beállítjuk

100 kg-ra m. holdankint, míg a „B” vetőszekrényt 4 kg kivetésére. Ha pl. két sor „A” vetőmagot és egy sor „B” vetőmagot óhajtunk vetni, akkor mind az „A”, mind a „B” vetőszekrény vetőtengelyét üzembe helyezzük, azonban az „A” vetőszekrényen megnyitjuk az 1-es és 2-es vetőelemet a lefolyósarúhoz, míg a 3-as vetőelemet lezárjuk; a „B” szekrényen az 1-es és 2-es vetőelemet zárjuk el, míg a 3-as vetőelemet megnyitjuk. A búkkönyös keverékeknel három vetőelemet nyitunk meg, a 4-iket lezárjuk az „A” szekrényen, melyet pl. búzával töltünk meg, míg a „B” szekrényen, melyet öszibúkkönyvel töltünk, az első három vetőelemet zárjuk le és a negyediket nyitjuk meg.

Az ilyen sorközi vetés három értékes és ezideig elérhetetlen előnyt biztosít és pedig: 1. a helyes mennyiség vetését a kívánt sorban és mélységben; ebből következően: 2. a két termény egymásra hátrányos befolyásának kikapcsolását, végül 3. a talajnedvesség, táplálékanyag és a gazdasági év jobb kihasználását.

Az újvidéki és szegedi állami növénytermesztési kísérleti állomásokon kívül a folyó őszi évadban kísérleti vetéseket végez néhány nagyobb gazdaság is.

KASZÁLÓ- és LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: enesei Dorner Béla.

A legelők sáncolása.

A barázdálás.

Irta: Jaritz András.

Beznák Aladár dr. egyetemi tanár a hazai nagy csecsemőhalandóság fő okát az anyák és részben a csecsemők kiegyensúlyozatlan táplálkozásában, nevezetesen az igen csekély tejfogyasztásban látja és állításának igazolására a Természettudományi Közöny ez év április-júniusi pótfüzetében tanulságos ábrával szemlélteti a tejfogyasztás és a csecsemőhalandóság közti fordított arányt, amint az a föld 16 országában, köztük a főbb európai országokban fennáll. Minél kisebb a tejfogyasztás, annál nagyobb a csecsemőhalandóság és viszont. A tejtermelés növelése tehát nemcsak gazdasági, hanem igen fontos közegészségügyi és nemzetpolitikai érdek is. A tejtermelés fokozásának egyik leghathatóbb módja pedig az immár állandósulni látszó takarmányhiány leküzdése lenne. E cél elérésére igen egyszerű, olcsó és amellettszerű eredményes eszközként kínálkozik a vízben koronként szűkösödő, nyáron szabályszerűen kiszáradó legelők barázdálása.

Bár ezzel az eljárással Kund Ede egyetemi tanár „A termőföld pusztulása és megvédése, a sáncolás” című könyvében érdemlegesen foglalkozik és arról a „Köztelek” 1938. évi 103/104. számában „A gyepbarázdálás” címen cikket is írt, mégis, tekintettel egyrészt az említett baj súlyosságára, másrészt pedig a szóbanforgó orvoslási mód alkalmasságára, kívánatosnak vélem azt a „Köztelek” hasábjain részletesebben ismertetni.

Az amerikai legelőbarázdálás fejlődéstörténete röviden a következő: Az Egyesült Államok középsőnyugati részeinek, az úgynevezett „Great Plains”-nek (magyarul nagy síkságok) csapadékviszonyait a Nagy Magyar Alföldre hasonlóan egyrészt a csapadékszegénység, másrészt pedig az jellemzi, hogy a nyári félévben a csapadék nagyrészt zivatarok, vagyis ritka, nagy és heves esőzések alakjában jelentkezik. Az évi átlagos csapadékmennyiség 500 mm alatt van. A zivatarok nagy víztömegének a növényzet aránylag csekély hasznát látja, mivel az jórészt hirtelen elfolyik, még mielőtt a talajnak ideje lett volna magába venni. Különösen súlyos a helyzet a rossz víznyelőképességű (rossz vízáteresztőképességű) talajok esetében. Így például megfigyelték, hogy a palából képződött „Pierre shale” kötött agyagtalajt nagy eső sem nedvesíti át 2½ cm-nél mélyebben.

Kézenfekvő volt tehát, hogy az U. S. A. ez államainak hatalmas legelőgazdaságaiban, a „range”-

eken, kísérletet tegyenek a sáncolással, mint olyan eljárással, amely az esővíz visszatartása révén a túlságosan legeltetett legelők megjavítására és általában a takarmánytermés fokozására alkalmasnak ígérkezett. Csak vízszintes sáncokkal próbálkoztak, lévén a cél a teljes csapadékmennyiség visszatartása.

A sáncolás bevált, de a kísérleteknél kitűnt, hogy 5%-osnál nagyobb lejtésű legelőkön még nagyobb fütermés érhető el, ha a sáncokat a rendesen közelebb húzzák egymáshoz. Így ugyanis a csapadékvíz egyenletesebb elosztása és e révén a talaj egyenletesebb beázása érhető el, ami nagy előny. (Szántóföldek sáncolásánál a vízelosztás nagyobb egyenletességére a sáncok közötti vízszintes műveléssel törekszünk.) A sáncokat egymáshoz közelebb megvonni, bizonyos határon túl, persze csak szélességük rovására lehetett, hiszen a sáncok átlagban nem kevesebb, mint 75 méter szélesek. Így hát a sáncokat mind keskenyebbre vették. A vége az lett, hogy voltaképpen sáncok helyett egyszerűen barázdákat húztak. Felesleges hangsúlyozni, hogy ez az eljárás nem egyéb, mint a vízszintes sáncolás válfaja. Mégis célszerű a sáncolás e nemét külön névvel illetni, ahelyett, hogy pl. keskeny sáncokról beszéljünk. Ezért használjuk a „barázdálás” kifejezést. Ez alatt továbbiakig mindig vízszintes barázdálás, mégpedig legelőbarázdálás értendő.

A barázdaközökből a felesleges víz oldalt kifolyhat. Ha ezt meg akarjuk akadályozni — minden csepp vízre szükség lévén —, úgy a barázdaközöket a barázdákra derékszögben vont haránt-barázdák segítségével oldalt elzárjuk, ugyanúgy, mint a vízszintes sáncoknál a sáncközöket. Beszélhetünk tehát zártvégű és nyitottvégű barázdálásról.

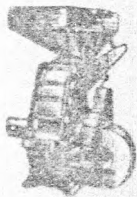
Bár a sáncokhoz képest a barázdák alacsonyak, a legelőkön barázdák segítségével mégis kifogástalanul vissza tudjuk tartani a csapadékvizet. Ez részben a barázdák nagyobb sűrűségében, részben pedig abban leli magyarázatát, hogy a legelők állandó növénytakarója egymaga sok vizet képes visszafogni, feltéve, hogy nem viszik túlzásba a legeltetést. Ezért legelőkön nincs is szükség arra, hogy a víz útjába sáncok alakjában nagyobb akadályokat emeljünk.

Azzal, hogy a vízvisszatartást fokozza, a barázdálás megakadályozza a víz romboló sodrák kialakulását és így a talajvédelmet is szolgálja, kivált ott, ahol, mint az említett zivataros tájakon, hirtelen lezúduló nagy víztömegekkel kell számolni. Ott is elsősorban a rossz víznyelőképességű talajokon hasznos a barázdálás ebből a szempontból is. A barázdálás közvetve is védi a talajt azáltal, hogy a legelők vízellátásának javításával elősegíti mélygyökéretű, zárt és dús gyepek kialakulását, amely mindennél jobb talajvédelem legelőn. E révén esőkkenti a túllejeltes és a marhatapos veszélyét is. A barázdálás véd a talajpusztulásnak az amerikai szakemberek által megkülönböztetett mindkét faja, úgymint a feltalaj víz és szél által való lepusztulása és a vízmosások azt követő keletkezése ellen. A legelők termőrétegének lemosódása, illetve elfűvődése a legelők termőerejét teszi tönkre. A vízmosások esőkkentik a legelők hasznos területét, körülményessé, sőt olykor veszélyessé teszik a legelést, a talajvízszint esetleges leszállításával pedig lerontják a legelők vízellátását és pusztulásnak tehetik ki a növényzetet. A barázdálás tehát teljes mértékben elegendő a vízszintes sáncolás iránt támasztott mindkét követelménynek: a vízvisszatartásnak és a talajvédelemnek.

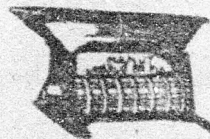
Egyszerűsége folytán a barázdálás igen olcsó eljárás, még sokkal olcsóbb, mint a sáncolás. H. H. Bennett, az Egyesült Államok Talajvédelmi Szolgálatának főnöke „Soil Conservation” című, 1939-ben megjelent alapvető műve szerint a ba-

*) De csak mérsékelt lejtőkön. Erdélyben a hegyvidéki legelőjavítási munkáknál az erősebb lejtőkön a barázdákkal megbontott gyepezeten az első nagyobb zápor is vízmosás árkokat okozott. Rovatvezető.

Legújabb típusú a pró té p é s t v é g z ő, sűrített késekkel ellátott

MAMUT

nagyteljesítményű tengeriszártépő és egyetemes zöldtakarmányaprító gép, óránként kb. 50 q teljesítmény. Silózács céljára is alkalmas kivitel. Beérkező rendeléseket sorrendben jegyzünk elő szállításra. Számos referenciával szolgálhatunk.

Kizárólagos egyedárusítók:

László Medicago kalapácsos örlőgép,

acéltipus, minden nagyságban

LÁSZLÓ és FIA

műszaki és gépkereskedők, Budapest V, Aikotmány-u. 25. Telefon: 118-431, 117-752. Sürgöny cím: Lafia Budapest

rádzálás Amerikában a szokásos 210-420 méteres barázdátávolság mellett acre-enként csak 27-46 centbe került. Ez 203-345 P-nek felel meg kat. holdanként, a dollárt az akkori 345 P-s árfolyamon és 53%-os felárral számítva. (A sáncolás a rendelkezésre álló adatok szerint Magyarországon az utóbbi időben, traktorral végezve 20-33- P-be került kat. holdanként.)

A barázdálás mellett szól a sáncolással szemben az a körülmény is, hogy sokkal keskenyebb gyepesíkokat kell feltörnünk barázdálás esetében, s ehhez képest a természetes újragyepesedés jóval gyorsabban következik be.

Mindezekre való tekintettel Amerikában ma-napság a legelőket, tekintet nélkül lejtési viszonyaira, nem sáncolják, hanem barázdálják.

A barázdált legelőket megfelelő ideig kímélni kell. Kund Ede, szerintem 2-5 hónap elegendő.

A „range”-ek barázdálása nagyon eredményesnek bizonyult. Colorado államban egy kísérleti telepen 80%-os emelkedést értek el a fűtermésben. A herefordi, texasi kísérleti állomáson 150%-os többlettermésre tettek szert szomszédos, hasonló, de barázdálatlan legelőkkel szemben. A spuri, texasi kísérleti telepen a többlet 230%-os volt. Megállapították általában a takarmány minőségének határozott javulását is.

Van azonban a barázdálásnak egy másik igen nagy előnye, mégpedig az, hogy kiváló megelőzésnek bizonyult az árvizek és belvizek ellen. A barázdák ugyanis, visszatartva és helyben való beszívásra készítve a csapadékvizet, azt a talajban tárolják, ahonnan csak idővel, lassan és egyenletesen kerül forrás- és talajvíz alakjában a felszínre, illetve a vízfolyásokba. Amerikai megállapítások szerint a mérsékelt terhelte legelők e tekintetben nem kevésbé jó szolgálatot tesznek, mint az erdők. Az Egyesült Államok Talajvédelmi Szolgálatának számos esetben megállapította, hogy ahol bajt okozó folyó vízgyűjtőterületét egészben vagy túlnyomórészt barázdálták — ami eddig csak kisebb folyók esetében történt meg —, ott az addig szokásos árvizek teljesen elmaradtak.

A barázdálás Dél-Afrikában is kitűnően bevált. A legelők megjavultak, nem sült ki olyan hamar; a talajvízszint emelkedett; a kutak és vízdörögk vízhozama megnagyobbodott és források fakadtak olyan helyeken, ahol emberemlékeztől óta nem volt forrás. Az itatóhelyek szaporodásával csökkent az itatók körüli túlzott legeltetés. T. D. Hall délafrikai talajvédelmi szakember a barázdálást tartja a legtöbb reményre jogosító talajvédelmi munkának Dél-Afrikában.

Magyarországon a barázdálás, különösen hazánk meszszegegy, kötött szikesein régóta ismert és bevált eljárás a skatulyázás formájában. Ismertetését megtaláljuk már Faragó Lipótnak 1889-ben megjelent, „A Belvíz Levezetése” című, pályadíjnyertes művében.

Ez az eljárás tudvalevően abból áll, hogy a szikes legelőket és réteket 20-40 cm magas töltéssel veszik körül. Teszik ezt azért, hogy a lehullott csapadékot helyben visszatartva, a termést növeljék, a mélyebben fekvő jó földeket az elárasztástól, a terméketlen iszappal való beborítástól és az elszikesedésétől megvédjék és egyúttal a skatulyázott területtől az idegen vizeket távolítsák. A skatulyázással kapcsolatban kialakult az a vizsgálat, hogy „Kiki igya meg a maga vizét”. Rendszerint természetesen a felesleges víz elvezetéséről is gondoskodnak. Ahol a skatulyázást a rétegvonalak figyelembevételével végzik, ott az azonos a zártvégű barázdálással.

Ilyen skatulyázást készítettek például Patonay Elek és társai Nagykőrös határában.

Hogy milyen fontos az, hogy a skatulyázás a rétegvonalak alapján készüljön, kiderül Sigmund Elek dr. „A hazai szikesek és megjavítási módjaik” című könyvének a skatulyázásról szóló fejezetéből. A Hódmezővásárhelyi Pusztai Vadvíz-szabályozó Társulat területén a skatulyázást a telekhatárok mentén egyenes vonalban csinálták. A vízborítás ennek megfelelően nagyon egyenetlen volt. A víz a magasabban fedett részeken savanyú-füvek üttökéi tanyát és a nedves években mutatkozó takarmánytöbbletben ennek következtében alig volt köszönet.

A meszszegegy, kötött szikesek meszesedésénél Szentannay Sámuel (lásd „A sziketalaj művelése és javítása” című könyvét) jó eredménnyel alkalmazta a rétegvonalas skatulyázást. Így skatulyázva, meszozva és kellően megművelve ezek a szikesek a maguk normális csapadékát beszívják.

A földművelésügyi minisztérium kiadásában megjelent „A magyar szikesek” című könyv szerzői közül néhai Sajó Elemér, Rohringer Sándor, Herke Sándor, néhai Treitz Péter és Trummer Árpád egyhangúan nagyra értékelik a skatulyázást.

Rohringer Sándor az Országos Chemiai Intézet által a Pestvármegyei Dunavölgylecsapoló és Öntöző Társulat területén végzett kísérletekről a következőket írja: „A trágyázott és skatulyázott vakszikén a kísérleti parcellákon dús, 60 cm magas mézspáztű termést, amelynek mennyisége egy kat. holdra átszámítva 40 q-t tett ki. Ellenben a trágyázatlan, de skatulyázott területen csak 4-5 q, míg a trágyázatlan és nem skatulyázott területen semmiféle termést...”

Különösen érdekes az említett műben Herke Sándor kísérletügyi főigazgató beszámolója az általa végzett nagyszámú kísérletről a „Szódástalajú lecsapoló területeken végzett hasznosítási kísérletek” című fejezetben.

Pusztán skatulyázással Herke Sándor kerekén megduplázta a sziki mézspáztű-termést, skatulyázás nélküli nitrogénműtrágyázással megharmincszorozta, ezekkel szemben skatulyázással és egyidejű nitrogénműtrágyázással különböző esetekben 10-szeresétől közel 100-szorosára emelte.

Ezek olyan jelentős terméstelebbetek, amelyekkel az amerikaiak sem igen dicsekedhetnek.

Herke Sándor kísérleteinek igen fontos általános tanulsága az, hogy tekintélyes többletterméshez nem mindig elegendő a vízben hiányt szenvedő talaj számára skatulyázással vagy más úton-módon több vizet biztosítani. Ahol táplálóanyagokban is hiány van, ott pótlásukról is gondoskodni kell. Olykor pedig még más beavatkozásra is szükség lehet. Ilyen például kötött talajaink esetében azok rossz vízáterelő és vízkárosító képességének megjavítása az adott körülmények megkövetelte eljárással, úgymint a humusztartalom növelésével, illetve meszesséssel, illetve gipszesséssel. Ilyen továbbá a fölös víz elvezetése, ami Herke Sándor kísérleteiben a szokott módon, a töltések átvágásával történt.

A skatulyázásnak mint belvíz elleni védelemnek jelentőségét Faragó Lipót említett könyvében részletesen fejtegeti. Hódmezővásárhelyen sikerült skatulyázással a mélyenfekvő szántókat az idegen víztől mentesíteni. A műgyegetem pátyi tangazdaságában egy kis völgyben sáncolással, vagyis közel rokoneljárással, az addig évenként ismétlődő árvízter megsemmisítették. Remélhető, hogy a barázdálás mint árvíz és belvíz elleni védekezés is be fog nálunk válni, kivált ha különleges belvízképző területeink, nagykitérjedésű, erősen kötött, szikes és nemszikes földeink vízbe-fogadó és víztartó képességének növelésére is gondot fordítunk.

Az egykori brassói kulturmérnöki hivatal olyan eljárást alkalmazott, amelyet szaggatott barázdálásnak lehetne nevezni. Ez abban áll, hogy bizonyos távoiságokon, mondjuk minden 10-15 méter után, 2-3 méteres szakaszon megszakítják a barázdákat. (Célszerű a barázdák végeit felfelé kanyarítani, amint azt újabban Amerikában teszik.) Egyenletesebb vízelvezetés végett és nehogy elősegítsék vízmosások képződését, a barázdálatlan szakaszok az egymás alatti sáncokban nem következnek lejtés irányában egymás folytatásában, hanem térközre fedeznek, hasonlóan, mint sakktáblán az egyező színű kockák. Kenessey Béla „Vízgazdálkodás a mezőgazdasági termelésben” című könyvének 49. oldalán ismertetve az eljárást, megjegyzi, hogy az említett kulturmérnöki hivatalnak sikerült így egy súlyos legelőt megjavítani és a kezdődő vízmosások terjedésének elejét venni.

A barázdálás technikájáról más alkalommal kívánok beszámolni.

Állattenyésztési, állategészségügyi feladatok Pest vármegyében a levágási tilalmakkal kapcsolatban.

Írták: Irmay Ferenc dr. m. kir. állategészségügyi tanácsos, pest-vármegyei törvényhatósági állatorvos és Zslánovits Béla m. kir. gazdasági tanácsos, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója.

Sokat beszélgettünk a pesti vármegyei hatóságokkal, de kint a megyében hivatalosan és hivatalon kívül is e hatalmas nagy vármegye különböző állategészségügyi, állattenyésztési kérdéseiről, különösen a mostani, levágásokat tilalmazó kormányrendeletekről és hatásköréről.

Megbeszéléseink alapján elhatároztuk, hogy e beszélgetéseinknek, fejtegetéseinknek hangot adunk a „Köztelek”-ben, abban a tudatban, hogy e cikk egyrészt fel fogja hívni az illetékes ténylezők figyelmét a további rendelkezések megtételére, másrészt reméljük, hogy megindítja a véleménynyilvánítást más vármegyékkel illetően is, ami végeredményben állategészségügyünket, állattenyésztésünket hivatott előmozdítani.

A 4 éven aluli tehének, üszök, anyajuhok és jérkek levágását tilalmazó kormányhatósági rendeleteknek a gyakorlati életre való hatásáról — a rendeletek megjelenése óta eltelt idő rövidsége folytán — számadatakkal alátámasztható vélemény az eddigi megfigyelések alapján mégis tárgyilagosan közzétehetőnk e korlátozó rendelkezések várható gazdasági eredményére.

A vágási tilalom az első hetekben kifejezetten terhes volt a falu gazdasági életére, főleg Pest vármegye vízrajzolta vidékein, különösen ott, ahol kevés és rossz volt a takarmány, nem is szólva arról, hogy fehérvérűs ábrak vagy egyáltalában nem, vagy csak igen korlátozott mennyiségben állott a gazdák és az állattulajdonosok rendelkezésére. Például az abonyi járás keleti felében, ahol mindig a szena értékesítése szolgáltatta a gazdák jelentékeny jövedelmét, a folyó év tavaszán alig tudták állataikat eltartani és emiatt esőkeutáni igyekeztek az állományt. A vágási tilalom akadályt gördített az elé, hogy tömegesen kerüljenek tehének, üszök a piacra és onnan a vágóhidra. Ezzel éppen a tenyésztés szempontjából értékes egyedeket mentettük meg, s bár a rendelkezés az állattartók gondját átmenetileg növelte és az állatok tápláltságát némiképpen lerontotta, végeredményben mégis nagy értéket mentetett meg. Ez a mennyiségi eredmény már most elkönnyvelhető a tilalmazó rendelkezés javára.

Másképpen alakult az üszöborjúk vágási tilalma által teremtett helyzet. A rendelet általánosságban intőzkedik; nem tesz kivételt a gazdák és az állattartók között. Az üszöborjú felnevelésére kötelezi az uradalmat éppen úgy, mint a kisgazdát, a gazdasági cselédet, a tehenet tartó napzást, kistisztviselőt, altisztet, szóval a kisembereket. Az uradalmak, kevés kivétellel, mindig felneveltek az arra való üszöborjút. A középbirtokosok és a kisgazdák többségénél sem okozott zavart az üszöborjúk vágási tilalma. Nehéz helyzet elé állította azonban a kisembereket, akik a tehenet kizárólag a család tejszükségletének fedezésére tartják és akik a borjú felnevelésére sem takarmány, sem hely tekintetében nincsenek berendezkedve. Ilyen helyen a jászol alatt nevelődik a esenevész, vékonyosontú, izomszegény, nagyhasú szörpamaes. Egyes vidékeken úgy oldották meg a kérdést, hogy a szegény ember üszöborját elcserezte a tehetősebb gazda bikaborjával, amelyet aztán eladhatott a meszárnak. Ez a leleményes megoldás azonban csak bizonyos adottságok esetén volt végrehajtható.

Régebben Pest vármegyében, főleg a fővárost környező járásokban, a kisgazdák az üszöborjúkat csak körülbelül 10%-át nevelték fel. Most az üszöknek 90%-a megmaradt, amivel szemben azonban bikaborjút alig nevelnek, úgyhogy a jövő esztendőben a tinópótlás körül hiánnyal kell számolni. A borjúvágások száma nagymér-

Szakavatott 50 kilogrammon felüli süldők gyorshizlatásra telepeinkre azonnal beállíthatók.

Takarmányellátás, kamatmentes takarmányhitel rendelkezéssel biztosítva van. Igénylésre bejelentőlapot és tájékoztatót küld. Kőbányai sertésletelepeink vezetősége, Budapest, X., Szállás-utca 20-22.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Központ: Budapest, V., Alkotmány-u. 29. sz.

tékben emelkedett, természetesen a bikaborjúkat vágják tömegével.

Az üszőborjúk vágását tilalmazó rendeletnek igen előnyös lesz a közgazdasági hatása. Ha az állattulajdonos gazda hozzájárul a szükséges fehérjedús abrakhoz és ha kivételeket állapítanak meg olyan állattulajdonosok részére, akik akár szerződésileg kikötött korlátozások, akár az istállóter hiánya miatt képtelenek elfogadható üszőt nevelni. Gondoskodni kellene tehát arról is, hogy akár az állam, akár a vármegyei állattenyésztési egyesületek, esetleg a vármegyei állattenyésztési alapja révén az említett üszőborjúkat összevásárolják és olyan tenyésztőkhöz juttatják, akik azokból értékes állatot nevelnének. Nincsen köszönet abban a kényszerített üszőborjú nevelésben, amit a pestkörnyéki kerti veteményes, fuvarozással foglalkozó, vagy gyári munkát vállaló, östermelést egyáltalán vagy csak mellékesen üző lakosság végez, amely a takarmányt vásárlással szerzi meg.

A vágási tilalmi rendelkezés sem a tej-, sem a takarmánypiacon észrevehető változást nem okozott és ha netán egyes családok némi tejhiányt érezhettek is, a jövőben azért bő kárpótlásban részesülhetnek.

A juhtenyésztésben ugyiszólván semmi zavart nem okozott a vágási tilalom, mert az utóbbi másfél év óta nálunk Magyarországon juhot alig vagy aránylag csak nagyon keveset vágunk. Lehetséges, hogy a juhászok és juhászatok is felismerték a gyapjú nagy nemzetgazdasági fontosságát, valószínű azonban, hogy a gyapjú ára, a gomolya és tűró keresettsége indító ok az állományuk növelésének. A gyapjúáraknak azonban még emelkedniük kell.

Végeredményben a vágást tilalmazó rendeletnek mind állattenyésztési, mind gazdasági szempontból igen üdvös hatása várható, különösen akkor, ha a felnevelésnél nélkülözhetetlenül szükséges fehérjéről, valamint arról is gondoskodás történik, hogy minden felnevelésre érdemes üszőborjú olyan gazdához kerüljön, ahol a borjúknak a kívánatos időtartamig anyatejjel és utána a szükséges fehérjesabakkal való ellátása biztosítva van.

Egyébként végső következményükben e rendeletek célszerűen belekapcsolódnak azokba a gyakorlati törekvésekbe, amelyek szerint a *tenyésztőket most már szigorúan el kell különíteni a vágóállatoktól*. Eljutottunk ahhoz az időponthoz, amikor már nem engedhetjük meg magunknak azt a könnyelmű álláspontot, hogy haszonállatok válogatás nélkül a vágóhidra kerüljenek, viszont értéktelen egyedeket drága takarmányon ellenőrzés nélkül tartunk. Óriási tékozlás az, amit a lefejté teheneszetek és a milimárik üznek, amidőn a legjobb tejvonalú teheneket, ha üresen is, vágóra adják el. Ilyen a helyzet pl. Soroksáron, ahol 10.000 darab a tehenlétszám. Évenként több ezer darabba tehető az olyan tehenek száma, amelyek kivétel nélkül jó tejelők voltak és lefejtés után vágóhidra kerültek. *Felbecsülhetetlen gazdasági kár az, hogy a köztenyésztésben lévő tehenek és üszők termelése szempontjából semmiféle ellenőrzés alatt nem állanak. Az pedig igen nagy pazarlás, ha olyan egyedeket tartanak köztenyésztésben, néha éveken át, amelyek gyógyíthatatlanul meddők.*

Kitűnő alkalom kínálkozott most arra, hogy a kizárólag húsrá értékesíthető állatokat, a tenyésztésben hasznavehetetlen egyedeket eladjuk és ezáltal a tenyészanyagunkat megrostáljuk. Sajnos, szervezetlenség miatt ez most elmaradt, de immár mulhatatlanul véget kell vetni annak az állapotnak, hogy vemhes, jó tejvonalú, jó igrónó állatokat válogatás nélkül bárki a vágóhidra vihessen, vagy hogy tenyésztési szempont-

ból értéktelen teheneket és üszőket hónapszámra feleslegesen tartunk.

A földművelésügyi miniszter a „többtermelés” jelszóval tömören kifejezte gazdasági munkálkodásunk követendő irányát. Az állattenyésztésben a termelés rendszeresített ellenőrzése és egyúttal a vágóállatok selejtezése a többtermelés tervébe bele illeszthető.

Évtizedek óta figyeljük és nap-nap mellett látjuk, hogy mennyi meddő küzdelem és nemzetgazdasági kár származik abból, hogy *haszonállataink takarmányozása nem korszerű*. Járjuk a közlegelőket, figyeljük a természetes réteinken termelt széna minőségét és azt a kevés kétséget, amit az alföldi, a pestmegyei gazda a mesterséges takarmány termesztése iránt mutat. Jól ismerjük — fejtegeti tovább — azokat az istállókat, ólakat, ahol a hatósági állatorvos a fertőtlenítés végrehajtása, illetve ellenőrzése végett megjelenik és mindezekből kialakult az a meggyőződésünk, hogy *minőségi állattenyésztést — tenyésztést a szó nemes értelmében — és racionális állategészségügyet nem fejleszthetünk ki mindaddig, amíg a takarmányozás és az istálló-higiéne kérdése rendezést nem nyer*. Ez az állattenyésztés és az állategészségügy racionalizálásának kettős alappillére, de e két tényező fejlesztésével párhuzamosan immár haladéktalanul hozzá kell látnunk a tenyész- és a vágóállatok rendszeres kiválasztásához.

Ha valónak bizonyul az, amiben a szemünk előtt lezajló eseményekből joggal bízhatunk, hogy Magyarország fogja ellátni Európa keleti részeit tenyészállatokkal, ha igényt tartunk arra, hogy a húsbeltelre szoruló európai államok, ezek között elsősorban Német-, Olaszország és a Cseh-protektorátus hússzükségletének fedezésében mi magyarok is részt vegyünk, úgy ez még fokozza az állattenyésztés és állategészségügy fejlesztéséhez fűződő érdekeinket, köteleességünket és felelősségünket. Csonka-Magyarországon 10.270 négyzetkilométer legelőterület volt. Ez a Felvidék, a Kárpátalja és az erdélyi részek visszacsatolása által jelentősen bővült. Ennek következtében elsősorban a szarvasmarha és juhtenyésztésünk számára hatalmas lehetőség nyílt. A Duna völgyében Jugoszláviánál és Magyarországnak legnagyobb volt az állatkivitele. Itt az alkalom, hogy ezt egészen magunkhoz ragadjuk, amíg azonban feltétlenül szükséges az, hogy az állattenyésztést racionális alapokra fektessük. Nem elegendő a köztenyésztést szép, törzskönyvezett, küllemileg tökéletes apaállatokkal ellátni, *törődni kell az anyadállatokkal is*. Ezért, amidőn Irmay dr.-t 3 évvel ezelőtt Pest vármegyei állategészségügyének vezetésével megbízták, munkatervébe vette a szarvasmarha köztenyésztésben a *vemhesség korai megállapítását és a meddőség elleni küzdelmet*.

Az állattenyésztés végeredményben a mezőgazdaság egyik nagyon fontos termelési ága. Célja, minél több és minél értékesebb állatot tenyészteni. Követendő és megkívánandó elv legyen, hogy minden tenyésztésben levő tehen legalább minden 14 hónapban egy megfelelő ellési súlyú, egészséges borjút hozzon a világra. Az állattenyésztés eredményessége elsősorban a fogamzáson múlik. Ennek az ellenőrzése, a *gyakorlati vizsgálati módszerekkel való minél előbbi megállapítása a gazdaságos termelés kulcsfontja*. Minél előbb meg kell állapítani a tenyésztésben álló tehenekről, üszökről, hogy fogamzoztak-e? Ezt a különlegesen képzett és kellő gyakorlattal rendelkező szakember a vemhesség harmadik hónapjában egyszeri manuális vizsgálattal kétséget kizáróan meg tudja állapítani és a vizsgálat alapján tanácsot adhat a tehen mikénti kezelésére, avagy húsrá való értékesítésére.

Pest vármegyében 100.000 tehen és üsző van a köztenyésztésben. Ez az állomány a mai árak figyelembevételével mérsékelt becslés mellett is 50 millió pengős értéket képvisel. Erdemes tehát nemzetgazdasági szempontból ellenőrizni, hogy ez a hatalmas tőke mit produkál? A vármegyei állattenyésztési alap létesítéséről szóló folyó évi rendelet a fogamzás ellenőrzéséhez szükséges alapot már megteremtette azáltal, hogy előírta a kötelező hágtási napló vezetését. Az ebben foglalt adatok alapján a különlegesen képzett hatósági állatorvos belső vizsgálatnak veti alá mind azokat a köztenyésztésben álló teheneket, amelyek 3 hónappal a vizsgálat előtt bika alatt voltak. Ez a fogamzás-ellenőrzés 2. lépcsőfoka, amelyet Pest vármegye törvényhatósága 5 év alatt szándékozik olyan módon kiépíteni, hogy a hatósági állatorvosokat a vizsgálatokra kiképeztesse, és ott ahol már kellő gyakorlatú szakember rendelkezésre áll, az ellenőrző vizsgálatokat fokozatosan megindítja. Hála Pest vármegye tevékeny és az állattenyésztés és az állategészségügyi kérdések iránt különös érdeklődéssel viseltető s azokban jártas alispánjának, vitéz Endre László dr.-nak és hála egyes megértő nagybirtokosok előzékenységeinek, a hatósági állatorvosok ezirányú gyakorlati kiképzése az adott viszonyokhoz mért ütemben folyik. Emellett a községi állományokat is vizsgálják ott, ahol a meddőség elterjedt volta vagy a csekély számú ellés miatt panasz merül fel. Igen érdekes megvilágítást nyújtanak ezek a vizsgálati eredmények az egyes községek szarvasmarhatenyésztésének fejlődéséről. Például a kalocsai járás egyik községében a tehenállományban 78% a produktív tehenek aránya, vagyis a köztenyésztésben álló tehenek és üszők több mint 3/4 része vemhes, illetve szoptat vagy friss fejős. Ugyanez a járás egy másik községében ez az arányszám viszont csak 45,5%. Az inproduktív csoportba soroljuk az átmenetileg selejtes, a gyógyíthatóan, valamint a gyógyíthatatlanul meddő, beteg állatokat. A nagy termékletenségi százalék oka azonban nemcsak az ivarszervek kóros állapotában, hanem egyéb körülményekben is keresendő. Brucellosis után visszamaradt gyógyíthatatlan, fogamzást gátló elváltozások észlelhetők a tehenek 10,5%-ában és 6% volt gyógyítható és kezelés után tenyésztésbe visszakerülő tehenek aránya. Az állomány 38,5%-ában azonban normális lelettel üres volt a méh.

Az ideai hosszú istállózás folyamán az állatok az ottani rossz takarmányból is keveset kaptak, abrak pedig egyáltalában nem állott a gazdák rendelkezésére. A hiányosan táplált állatok életfenntartásához sem elegendő táplálkozás miatt az ivarzás elmaradt vagy legalább is nehezen és elkesve indult meg és sok volt a csendesen ivarzó tehen és üsző. A tünetmentes ivarzást az állattulajdonosok nem vették észre. *Ez a panasz a legteljesebb idényben is a vármegye minden táján hallható. Emellett az ivarzás ideje — minden valószínűség szerint a fehérjehiány miatt — olyan rövid, hogy mire arról akár saját észlelésünk, akár a pásztor híradása által az állattulajdonosok tudomást szereznek és a tehenet a bika-hoz elvezetik, az ivarzás már elműlik*. A tehen-tartó kisemberek és a kisgazdák rendszerint reggeltől estig a mezőn töltik a napot, miközben tehenük a legelőn jár. Tehenüket, üszőjüket csak este és hajnalban, rendszerint félhemályban, méces mellett látják és etetik, sok más, ilyenkor még elintézendő teendőjük végzése közben és így a tehen nem eléggé kifejezett vagy rövid ideig tartó ivarozásról nem szereznek tudomást. Hozzájárul ehhez még, hogy a mi köztenyésztőink, akik kevés kivétellel a falu legtávolabbi és leg-tudatlanabb emberei, nem mindig sietnek jelen-

Előrelátó gazda
már most
beszerzi

burgonyaszedő-gépét

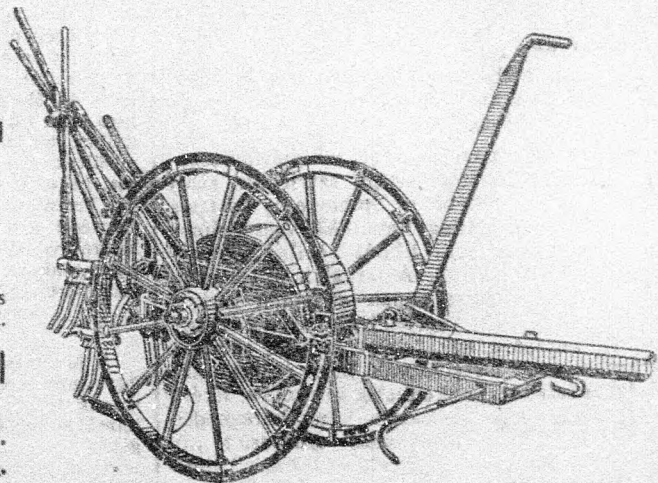
Időt, költséget, munkaerőt takarít meg vele és megóvja termését az elfagyástól. Kevés vonóerőt igényel, teljesítménye nagy, munkája kifogástalan. Tessék ismertetőt kérni.

GYÁRTJA:

Weiss Manfred Acél- és Fémüvel Részvénytársaság, Csepel

ELADÁSI KÖZPONT:

AGRARGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R. T.
Budapest, V., Szent István-körút 12. Telefon: 126-681. Sürgőnycim: Agrobud.

amelyek folytató, egyes gazdaságokban állandóan alkalmazott szegődményes iparosokra.

Ami pedig a vámörési jogosultságot illeti, annak megállapítására a természetesen értelmében a annak keretében az elsőfokú helyi közigazgatási hatóság (községi előjáróság, városi polgármester) illetékes, tehát erre vonatkozó igényekkel és kérelmekkel oda kell fordulni.

Az élő csirke és tyúk legmagasabb árának módosítása.

A közellátásügyi miniszter 90.600. számú rendeletével folyó hó 1-től kezdve módosította folyó évi április 13-i 63.800. számú, az élő- és vágott baromfi és baromfi-termékek árát szabályozó rendeletének az élő csirke és tyúk legmagasabb árára vonatkozó rendelkezéseit. Az új megállapítás értelmében folyó hó 1-től kezdve az élő csirke legmagasabb termelői ára helyben, eladó gazdaság, az ország egész területén kg-kint 3 pengő, az élő tyúk legmagasabb ára pedig ugyancsak az ország egész területén, helyben eladó gazdaság, kg-kint 260 pengő.

Egyidejűleg újonnan szabályozta a közellátásügyi miniszter az élő- és vágott csirke és tyúk után vidéken, Budapest környékén és Budapesten a baromfi-kereskedők és a piaci árusok által fogyasztók részére történő eladásnál a legmagasabb termelői árhoz legfeljebb hozzászámítható kg-kinti bruttó kereskedői ártöbbletet.

Elvi döntés a katonai szolgálatra behívott mezőgazdasági alkalmazottak felmondásáról.

Egyik vármegyénk alispánja arra kérte a földművelésügyi minisztert, hogy a katonai szolgálatra behívott mezőgazdasági alkalmazottak (gazdatiszték, cselédek, gazdasági munkások) és mindezek eltartottjai részére a felmondási jogot a rendkívüli viszonyokra való tekintettel olyképpen módosítsa, hogy a munkaidő részéről a felmondás tilos és hatálytalan legyen attól a naptól kezdve, amikor az illető mezőgazdasági alkalmazottat közhírrel vagy névre szóló értesítés mellett katonai szolgálat teljesítésére behívták.

A földművelésügyi miniszter az alispán felterjesztésére azt az elvi jelentőségű választ adta leiratában, hogy a katonai szolgálatra behívott mezőgazdasági alkalmazottak felmondását külön rendelet kiadásával szükségtelen szabályozni, minthogy a fennálló jogszabályok a tekintetben semmiféle kétséget nem hagynak fenn.

A gazdasági cseléd és gazda között kötött éves szolgalmi szerződést ugyanis csak az 1935. II. t.-c. megállapított időpontig lehet felmondani. Ezen időponttól a szolgalmi szerződés ideje automatikusan további egy évre meghosszabbodik, tehát azt a katonai bevonulástól függetlenül sem lehet felmondani. Más eset természetesen azonban az 1937. XLV. t.-c. 49. szakaszában említett két, illetve hároméves rendes katonai szolgálatra való bevonulás miatt a szerződésnek önmagától való megszűnése.

Függetlenül attól, hogy akár közhírrel, akár pedig névre szóló behívásra a gazdasági cselédnek azonnal vagy csak meghatározott későbbi időpontban kell katonai szolgálatra jelentkeznie, a katonai behívás közhírré tételenek, vagy kézbesítésének napjától kezdve a szerződés felmondásának helye nem lehet, de az ezt megelőzően történt felmondás, úgyszintén a felmondás alapján a gazdasági cseléd részéről más gazdával kötött szolgalmi szerződés hatálya a katonai behívás ellenére fennáll, illetőleg fennmarad.

Ezerint tehát a katonai szolgálat megkezdése, illetőleg az állománybavétel előtt is a rendelet szempontjából akadályoztatnak kell tekinteni azt, aki akár általános hirdetéssel, akár névre kiállított behívó útján, vagy más rendelkezéssel felhívást kapott.

A háborús halálesseti kockázatnak az életbiztosítási szerződéses körében való viselése.

Folyó hó 2-án jelent meg a hivatalos lapban a 4580. M. E. számú kormányrendelet, amely az életbiztosítási szerződéses körében a háborús halálesseti kockázat viselése tárgyában kiadott 1941. évi 2890. M. E. számú rendeletben foglalt egyes rendelkezéseket kiegészít, illetve módosít.

A múltévi 2890. M. E. számú kormányrendelet ugyanis arról intézkedett 1. §-ban, hogy rendelkezései a visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai, továbbá a keleti és erdélyi területeken képviselőik útján működő külföldi vállalatokra is kiterjednek. A volt Jugoszláv királyság területén 1941. április 11. napja előtt létrejött biztosítási szerződésekre azonban ez a rendelet a háborús halálesseti kockázat viselése tárgyában kiadott rendelkezéseket nem terjesztette ki, mert az ottani életbiztosítási háborús kockázatra vonatkozóan a volt jugoszláv kereskedelmi- és iparügyi miniszter által 1940. augusztus 20-án kiadott rendelkezéssel jóváhagyott biztosítási feltételek az irányadók, amelyek azonban több tekintetben eltérnek a Magyarország többi részén érvényben lévő és a biztosítottak érdekei szempontjából valamivel kedvezőbb rendelkezésektől. A most kiadott 4580. M. E. számú kormányrendelet tehát a volt jugoszláv királyság területén 1941. április 11. előtt létrejött életbiztosítási szerződésekre is kiterjeszti a visszacsatolt felvidéki területekre vonatkozó hatállyal a 2890. M. E. számú rendelet rendelkezéseit.

Ezenkívül módosítja a 4580. M. E. számú kormányrendelet folyó hó 1-től számított hatállyal a háborús halálesseti kockázati pótdíj fizetésére vonatkozó rendelkezéseket is, hogy a biztosítottaknak a fizetési feltételeket megkönnyítse. Egyelőre ugyan a pótdíjbefizetési kötelezettség elrendelése nem volt szükség, mert a rendelet kiadása óta szörvényosan előfordult háborús halálesseti károk kifizetését az országban működő biztosító vállalatok egyelőre pótdíj nélkül is kötelezőleg

vállalták. Arra az esetre azonban, ha a háborús halálesseti kockázati pótdíj fizetése elrendeltetnék, a most kiadott kormányrendelet kimondja, hogy az évi pótdíj nem egész évre egy összegben, hanem négy negyedévi egyenlő részletben fizetendő. Kimondja továbbá a kormányrendelet, hogy a pénzügyminiszter a pótdíj fizetési kötelezettség beállítását és megszüntetését idejéig a múlt évi 2890. M. E. számú rendelet 2. §-ban foglalt rendelkezésektől eltérően is megállapíthatja. Ennek fogva a pótdíjak fizetése a háború befejezte előtt is meg lehet időlegesen szünetelni, ha a pénzügyminiszter megállapítja, hogy a már beszedett pótdíjak az addig felmerült háborús többlet halandósági kár fedezetére egyelőre elegendők. Viszont újból elrendelhető a pótdíj fizetése, ha annak szükségét a háborús halandóság esetleges emelkedése indokolná.

A pótdíj első negyedévi részét a pótdíj fizetési kötelezettség beállításának napjaként közzétett napon már fennálló biztosítási szerződés esetében a naptól számított 30 nap alatt, a később kötött biztosítási szerződés esetében pedig az első díjrészlettel egyidejűleg kell külön felhívás nélkül megfizetni, a további negyedévi részleteket pedig a pótdíj fizetési kötelezettség beállításának napjaként közzétett nap negyedévi fordulójától számított 30 nap alatt kell ugyancsak külön felhívás nélkül megfizetni.

Új rendelkezése a most kiadott kormányrendeletnek az is, hogy az olyan biztosítások, amelyeknél a biztosító a kockázatot minden korlátozás nélkül csak bizonyos várakozási idő eltelté után viseli, a pótdíj befizetési kötelezettség alól a várakozási idő alatt mentesek. A kisemberek körében ugyanis nagyon elterjedt az orvosi vizsgálat nélküli ún. népbiztosítás. Ennek a biztosító rendszerint kiköti, hogy a kötvényben feltüntetett teljes biztosítási összeg megfizetésére csak bizonyos várakozási idő eltelté után köteles. Máltánytalan volna tehát, hogy ezeknek a biztosításoknak szerződéses biztosítottjai a kötvényben feltüntetett biztosítási összeg után arra az időre is pótdíjat tartozzanak fizetni, amíg kár esetén a kötvény értelmében nincs még igényük a teljes biztosítási összegre. Minthogy pedig a vállalatokra aránytalanul nagy munkát és költséget rónak a biztosítási összeg hányadára eső, a várakozási idő alatti pótdíjaknak kiszámítása, a kormányrendelet oly módon egyszerűsítette a kérdést, hogy az ily biztosítások háborús kockázatát a várakozási idő alatt külön pótdíj nélkül hátrította a biztosító vállalatokra.

Végül módosította a most kiadott kormányrendelet a múlt évi 2890. M. E. számú rendeletnek azt a megkülönböztető rendelkezését is, hogy a pótdíj hat, illetőleg tíz ezrelék szerint, hogy a biztosítás a háborús események beállta előtt vagy után kötöttet. Ez a rendelkezés ugyan teljesen indokolt volt, mert a régi biztosítások kockázata az időközben már összegyűlt bizonyos mennyiségű díjtartaléka való tekintettel kisebb, azonban a most kiadott kormányrendelet ezt a megkülönböztető elbírálást a hivatelti szolgálatot teljesítőkre való tekintettel megszünteti és az évi pótdíjat a halál esetére biztosított tőkének, illetőleg a jövőben bekövetkező halál esetére biztosított járadék tőkeértékének egy-egyesen hat ezrelékben állapítja meg, miáltal elkerül az, hogy a hivateltre indulás alkalmával kötött biztosítás a régebbi biztosítással szemben bármily szempontból is hátrányos helyzetbe kerülhessen. A rendelet kötelezi a biztosító vállalatokat, hogy a járadék tőkeértékét a pótdíj fizetési kötelezettség beállításával hiányszámlán számítsák ki és közöljék a biztosítási szerződést kötött felekkel.

Betegségi biztosítási járulékok és szolgáltatások a katonai szolgálat alatt.

A katonai szolgálat alatti társadalombiztosítási segélyezést az 5960/1941. M. E. rendelet szabályozza, amelynek főbb rendelkezéseit, noha azokat annak idején már ismertettük, időszerűségük miatt a következőkben foglalhatjuk össze: A katonai szolgálat tartamát, de legfeljebb a bevonulástól számított három hónapot a betegségi biztosítási szolgáltatások, valamint az önkéntes továbbfizetéssel biztosításra jogosultság szempontjából a biztosítási viszonyban eltöltött idővel egyenlőnek kell tekinteni akkor, ha a katonai szolgálatot teljesítő egyén a szolgálatra a munkaviszony megszüntését követő három héten belül vonult be, vagy ha a bevonulási időpontját közvetlenül megelőző hat hónapon belül összesen legalább két hónapon át biztosított volt.

Ha a katonai szolgálatot teljesítő egyén a bevonulásának napját megelőző egy éven belül hat hónapon át biztosított volt, katonai szolgálatának egész idejét, de legfeljebb a bevonulástól számított hat hónapot a biztosítási viszonyban eltöltött időnek kell tekinteni. A katonai szolgálatot teljesítő egyén után a biztosítási viszonyban egyenlőnek tekintett idő alatt járulékot fizetni nem kell, mégha teljes javadalmasítását kapja is. Az illető járulékok fizetési kötelezettségét a katonai szolgálatot teljesítő egyénnek kell fizetnie, saját személyében segélyezést nem igényelhet, a hat hónapnál nem hosszabb katonai szolgálat megszüntését követő 3 héten belül igénye nyílik azonban segélyezésre olyan betegség esetén is, amely a katonai szolgálat alatt keletkezett. A családtagok a katonai szolgálat 3, illetve 6 hónapi időtartama alatt jogosultak a segélyezésre.

A száritott tészta legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 89.800. számú rendeletével érvénytelenítette a száritott tésztaféléknek folyó évi május 19-én a 64.000. számú rendelettel megállapított árát az ezek helyébe folyó hó 2-án kezdődő hatállyal új árakat léptetett. Az új ármegállapítás vonatkozik a reszelt- vagy gömbölyű tarhonyára, a levestarhonyára, a különféle levestésztákra, a közepvastag vagy vékony csőtészta és levesmetéltre, a különböző csomagolás szerint váltakozó árakat a folyó hó 2-án közzétett rendelet részletesen felsorolja.

Egyes gyógyszerkészítmények árának felemelése.

A belügyminiszter folyó hó 2-től kezdve több, a gyógyszerellátás terhére engedélyezett gyógyszerkészítmény árának felemelését engedélyezte s az újonnan megállapított gyógyszerárakat a hivatalos lapban folyó hó 2-án közzétett 318.990. számú belügyminiszteri rendelet tünteti fel.

Miniszteri rendelet az angoranyulak életmezéséről.

A közellátásügyi miniszter július havában 547.203. szám alatt kiadott rendeletével mindenre kiterjedő körültekintéssel szabályozta az ideit természú takarmánygabona felévi felhasználását és forgalmazását. A rendelet értelmében az angoranyulak számára évi 10-20 kg abrakot lehet kiszolgáltatni. Az a tenyésztő, aki maga nem termel gabonát, a községi előjáróságtól vásárlási engedélyt kérhet és ennek alapján szeresheti be a szükséges takarmányt az őstermelőnél. Ez a takarmánymennyiség még kiegészíthető húsliszttel, vagy silózt takarmánnyal.

Ellenőrzik a kijelölt kereskedőket.

A közellátásügyi miniszter megbízta a kereskedelmi és iparkamarákat a kijelölt nagy- és kiskereskedők működésének közellátási és nemzeti szempontból való felülvizsgálásával. A miniszter intencióinak megfelelően a vizsgálat az üzleti tevékenység közérdekelő folytatására, a szinleges iparüzés eseteire, a nemzeti gondolat szempontjából agályos személyi és anyagi kapcsolatok fennforgására, a többszörös kijelöléssel kapcsolatos jövedelemhalmozásra és annak a vizsgálatára terjed ki, hogy nincsen-e valamilyen szakmában oly nagyszámú engedély kiadva, amely a versenyviszonyok nagymérvű romlását idézte elő. A kamara a vizsgálatot szakmankint megalkandó bizottságok közreműködésével fogja végrehajtani. Egyelőre a tüzelőanyag- és textilszakmai bizottságok alakulnak meg, amelyek működésüket az előkészítő munkálatok lefolytatása után kezdik meg.

Rendelet a távbeszélő alközpontok karbantartásáról.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter augusztus 2-iki 230.332. számú rendelete a távbeszélő alközpontok magánvállalatok által való karbantartásáról a távbeszélő üzleti szabályzat 15. §-ának 7. pontját a következőképp egészíti ki: „A 2. pontban felsorolt berendezések karbantartását az engedélyes magánvállalkozó csak személyesen vagy alkalmazottai útján végezheti. Az ilyen munkálatok elvégzését az engedélyes más - vele alkalmazási viszonyban nem levő és engedéllyel nem bíró - önálló vállalkozóra nem bízhatja”.

A gyengeáramú villamosberendezések okozta rádió-zavarok megszüntetése.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter folyó hó 2-án 240.613. számú rendeletet adott ki a gyengeáramú villamosberendezések okozta rádiózavarok megszüntetéséről, illetőleg az erősáramú villamosberendezések okozta rádiózavarok megszüntetéséről kiadott rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi 58. számában) hatályát a gyengeáramú villamosberendezések okozta rádiózavarok eseteire is kiterjesztette. E rendelet kihirdetése napján, augusztus 2-án lépett hatályba.

September 1-én lép hatályba az új népiskolai rendtartás.

A 31.000. számú folyó évi vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében folyó évi szeptember 1-én lép hatályba a valamennyi állami, községi érdekeltségű, felekezeti, társulati, uradalmi és magán-népiskolák működését szabályozó, összesen 82 szakaszból álló népiskolai rendtartás.

Az új rendtartás értelmében a népiskolai beírást évenként szeptember első három köznapiján kell megtartani és minden iskolaköteles gyermeket abba a népiskolába kell beírni, amelynek körzetébe a gyermek lakóhelye szerint tartozik. Más körzetbe csak tanfelügyelői engedéllyel lehet a gyermeket beírni. Ha a gyermeknek a beírást alkalmával anyakönyvi kivonata vagy egyéb családi okmánya nem áll rendelkezésre, ez nem akadályozza a beírást, a bizonyítványt azonban a szülőnek vagy gondviselőnek záros határidőn belül be kell szereznie, vagy ennek elmulasztása esetén az hivatalból szerzendő be. Más körzetben lakó gyermekek felvételét külön tanfelügyelői engedély nélkül meg kell tagadni, ha abban a körzetben, ahol a gyermek lakik, nyilvános népiskola működik. Izraelita hitfelekezeti népiskolában zsidónak nem tekinthető gyermeket felvenni nem szabad.

A népiskolai rendtartás 6. §-a kimondja, hogy a népiskola első osztályába csak azt a gyermeket lehet felvenni, aki 6. életévét az iskolai év kezdetét közvetlenül megelőző június 30. napjáig már betöltötte, vagy az iskolai év első hónapjának, vagyis szeptembernek 15. napjáig betöltte. Az utóbbi esetben azonban a beírást engedélyezésével a népiskola igazgatójánál, illetve a gondnokságnál, vagy iskolaszéknel orvosi bizonyítvány melléklésével kell kérelmezni, amely bizonyítvány igazolja, hogy a gyermek az iskolázásra testi és szellemi fejlettségénél fogva alkalmas. Ilyen kivételes beírást engedélyt csak akkor szabad kiadni, ha a beírást befejezése után az I. osztályban még van férőhely, vagyis nem telt be a teljes létszám.

A népiskola második osztályába a 7. § értelmében csak az a gyermek írható be, aki az illető iskolai év szeptember 15. napjáig 7. életévét elérte, s ugyanígy szabályozza a rendelet a magasabb osztályokba való felvétel korhatárát is.

A 9. § kimondja, hogy állami, községi és érdekeltségi népiskolában tandíjat szedni nem szabad, de a beírási díj befizetése köllően igazolt szegénység esetén

kívül kötelező. A beiratási díj felerésze az állami tanítói internátusok alapjába fizetendő be, másik fele pedig az iskolai kölesönkönyvtár gyarapítására és fenntartására fordítandó. A beiratási díjból az iskolaigazgatót 4% kezelési díj illeti meg.

A továbbiakban kimondja a népiskolai rendtartás, hogy a beiratásokról minden beírt gyermekről *egyéni lapot* kell kiállítani. Az egyéni lapot a beiratás napját követő 3 napon belül meg kell küldeni annak a községi előjárásnak, illetve polgármesternek, amely községben vagy városban a gyermek törzsröngyözve van.

A népiskolai rendtartás 15. §-a megállapítja, hogy a szorgalmi idő a népiskola alsó tagozatában szeptember elejétől június végéig tart, a felső tagozatban pedig 9, 8, 7, vagy hat hónapra terjed, oly módon, hogy a népiskola alsó tagozatában legalább 209 napon, a felső tagozatban pedig 9 hónapos szorgalmi idő keretében legalább 188 napon, 8 hónapos szorgalmi idő esetén legalább 172 napon, hét hónapos szorgalmi időben legalább 149 napon és hat hónapos szorgalmi idő esetén legalább 133 napon kell tanítani. A tanulmányi kirándulásokat be kell számítani a munkanapokba. Az évzáró vizsga az alsó tagozatban, valamint 9 hónapos szorgalmi idő esetén a felső tagozatban sem lehet később, mint június 28-án. Ez a határnap 8 hónapos szorgalmi idő mellett május 31-re, hét hónapos szorgalmi idő mellett április 30-ra és hat hónapos szorgalmi idő esetén április 15-re rövidül.

A legfontosabb mezőgazdasági munkák idején a tanfelügyelő megengedheti, hogy a felső tagozatot látogató gyermekek ne járjanak iskolába, amennyiben igazoltan gazdasági munkát végeznek. Az ily élezen elegendő munkanapok száma azonban nem lehet több 9-12 napnál.

A rendtartás 18. §-a értelmében a tanítás helye kizárólag az iskolaépület, annak udvara és gyakorló területe. A tanító a tanulókat tanítás céljából sem a saját, sem más lakására nem rendelheti. A tanítási idő kezdete általában reggeli 8 óra, de a tanfelügyelő indokolt esetben a gondnokság vagy az iskolaszék javaslatára megengedheti, hogy a tanítás az iskolaév meghatározott hónapjaiban 8 óránál korábban vagy később kezdődjék.

Az új népiskolai rendtartás feltünteti az általános és különleges szünnapokat, előírja a kötelező iskolalátogatásokat és kimondja, hogy a tanító nevelő és oktató munkáját csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiküldöttje, vagy a tankerületi főigazgató kiküldöttje, vagy az iskolafelügyelő, illetőleg a népiskola igazgatója vizsgálhatja felül, tehát a gondnokság vagy iskolaszék tagjai erre nem jogosultak. A látogatásra jogosultakon kívül más személynek a tanítási idő alatt a tanterembe engedély nélkül belépni nem szabad. Ugyanakkor általában nem szabad a tanítót hivatalosan teljesítési aletti zavarni, megsérteni vagy bántalmazni. Eltiltja a rendtartás a népiskolákban bármiféle célra való pénzgyűjtést. A 42. § megállapítja a tanítás előtti és utáni ima szövegét. Kimondja a rendtartás, hogy a népiskolai tanulók iskolai ünnepek kivételével nyilvánosan rendszerint nem szerepelhetnek. Kivétel engedélyt a tankerületi főigazgató adhat. Az 50. § értelmében a népiskolai tanulók nem lehetnek semmiféle olyan egyesületnek tagjai, amely nem áll az iskolai hatóság felügyelete alatt, kivéve a hivatalosan engedélyezett vallásos egyesületeket, levante egyesületeket és a Magyar Cserkész Szövetség kötelékébe tartozó cserkészcsapatokat, végül pedig a Légoltalmi Ligát.

A népiskolai rendtartás részletesen előírja a tanítótestületekre és segédtestületekre vonatkozó rendelkezéseket, megállapítja a fegyelmi szabályokat, szabályozza a mellékfoglalkozás kérdését, kimondja, hogy a tanítónak tanítványától, vagy annak hozzátartozójától semmiféle ajándékot elfogadni vagy kölesönkérni nem szabad, ugyancsak tilos a gyermeket akár a tanítási idő alatt, akár azon kívül személyes szolgálatra felhasználni. Szól ezután a rendtartás a tanítótestületi értekezletekről, a hitoktatók jogállásáról, a hit- és erkölcs tanításáról, amelyről a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek maguk tartoznak gondoskodni. Végül pedig szabályozza a különféle népiskolai iratok, naplók, bizonyítványlapok, értesítő-könyvek, valamint az iskolai kölesönkönyvtár kezelését és függék gyanánt közli a különféle előírások nyomtatvány-lapok mintáit.

Új rendelet a postagalambok tartásáról.

A 4510. M. E. számú kormányrendelet folyó hó 1-től kezdve módosította a postagalambok tartásáról és az általuk közvetített forgalomról, valamint a postagalambok honvédelmi szolgáltatás címén való igénybeviteléről szóló 1940. évi 4360. M. E. számú kormányrendelet 1. §-nak (3. és 4.) bekezdéseit, amelyek helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Postagalambok tartására szóló engedély megadása tárgyában első fokú községekben a főszolgabíró, m. kir. rendőrségi működési területre tartozó községekben és városokban a rendőrkapitányság vezetője, Budapestben a főkapitány, Kárpátalján pedig a határvidéki rendőrkapitányság, illetve a határvidéki rendőri kiemeltség vezetője határoz.

A fentebb említett hatóság az engedély iránt benyújtott kérelmet állásfoglalás végett megküldi a területileg illetékes honvéd hadtest, illetőleg kerületi parancsnokságnak. Az engedély csak a hadtest, illetőleg kerületi parancsnokság hozzájárulásával adható meg.

A hadtest, illetve kerületi parancsnokság hozzájárulását, valamint a felsorolt hatóságok az engedély megadását indokolás nélkül megtagadhatják, a megadott engedélyt pedig bármikor indokolás nélkül vissza lehet vonni.

E rendelet végrehajtásáról a honvédelmi miniszter gondoskodik a belügyminiszterrel egyetértéssel.

A gépjárművek sebességének korlátozása.

A 4020. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy folyó hó 1-től kezdve minden gépjármű üzemeltetője köteles gépjárműve motorjának teljesítményszabályozó szerkezetét mozgásában oly módon határolni, hogy sík úton, a megengedett legnagyobb terheléssel személygépkocsi és motorkerékpár óránként 60, autóbussz óránként 40, tehergépkocsi, illetőleg különleges gépjármű pedig óránként 30 km-nél nagyobb sebességgel ne haladhasson.

A fényjelzések használatának szabályozása.

A belügyminiszter 108.526. számú rendelete értelmében folyó hó 9-től kezdve bármilyen közlés továbbítására alkalmas fényjelzést (rakéta, fényoszlop, máglyarakás, stb.) bármilyen módon adni vagy felvenni tilos, kivéve a fegyveres erő tagjai által a fennálló szabályok értelmében használt, az egyes hatóságok részéről elrendelt s végül a posta, a vasút és a hajózás körében használt fényjelzéseket.

Egyes cikkek papirosból való előállításának szabályozása.

Az 50.800. számú iparügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy minden iparos és gyáros, aki papiros-szöveget, papiros-falvédőt, papiros-szekerényesek készítéséhez felhasználható nyerspapiroból készletet tart, köteles azt folyó hó 9-ig ajánlott levélben az Ipari Anyag-hivatal papirososztályának bejelenteni és ezután csak az Ipari Anyaghivatal külön engedélyével szabad papiros-szöveget, papiros-falvédőt és papiros-szekerényeseket előállítani.

A szikviz budapesti ára.

A közellátásügyi miniszter augusztus 1-től kezdve a Budapest székesfőváros területén előállított és itt forgalomba hozott szikviznek legalacsonyabb és legmagasabb gyári árat viszonteladók részére ítélt palackonként 18 fillérben, félliteres palackonként 9 fillérben, kis palackonként 7 fillérben szabta meg a gyóhelyi illeték, valamint a forgalmi adóválság betudásával.

A rum, likőr és egyéb égetett szeszestíkok árszabása.

Folyó hó 4-én jelent meg a hivatalos lapban a közellátásügyi miniszter 83.100. számú rendelete, amely megszabja a kihirdetés napján kezdődő hatállyal a különlegességek nem tekinthető közönséges rum, likőr és egyéb égetett szeszestíkok literenkénti gyári árát szeszoktatályom szerint és az eladásra kerülő mennyiséghez arányítva, amennyiben külön árat szab meg 25 literig, 25-100 literig és 100 liter meghaladó mennyiségben történő eladásra. A közönséges rum nagybani gyári eladási ára literenként: 40%-os 573 P, 45%-os 644 P, 50%-os 715 P, 55%-os 787 P, 60%-os 858 P. A közönséges likőrök nagybani gyári eladási ára literenként: 25 értékegységgel 410 P, 29 értékegységgel 480 P, 33 értékegységgel 550 P, 37 értékegységgel 620 P. A különféle gyümölcspálinkák (cseresznye, meggy, barack, szilva, dió, szamóca, stb.) párlata literenkénti nagybani gyári eladási ára: 40%-os 680 P, 45%-os 684 P, 50%-os 760 P. A török- és seprópálinka nagybani literenkénti ára: 35%-os arató-pálinka 523 P, 40%-os 599 P, 45%-os 673 P, 50%-os 748 P. Végül a Brandy (borpárlat) nagybani literenkénti ára 40%-os minőségben 950 pengő.

A fenti árak készpénzfizetés mellett helyben házhoz szállítva, vidékre történő eladásoknál pedig feladó vasúti vagy hajóállomásra szállítva értendők. A likőrök értékegységét így kell megállapítani, hogy egy-egy fok szesz vagy 6 kg cukor számít egy-egy értékegységnek. Ha például 100 liter likőr 31 hl fok szesz és 36 kg cukrot tartalmaz, az 37 értékegységnek felel meg.

Ezután megszabja a rendelet a fenti legmagasabb árakhoz a palackozási költség fejében hozzászámítható árakat, a kölesönhordók díját és kimondja, hogy az eladót terhelő községi vagy városi fogyasztási adópótlékot a legmagasabb árakhoz hozzá lehet számítani. Viszonteladó nagykereskedők kiskereskedők részére történő eladás esetén a beszerzési árhoz legfeljebb a nagykereskedőt terhelő községi vagy városi fogyasztási adópótlékot és 7% nagykereskedői bruttó hasznot számíthatnak hozzá. A fogyasztót közvetlenül kiszolgáló kiskereskedőre és vendéglátó iparosra pedig a múltévi 114.399. számú és 132.779. számú árkormány-biztosi rendeletek rendelkezései érvényesek azaz az egyetlen eltéréssel, hogy az e rendeletekben megállapított legmagasabb haszonkulcsok 5%-kal csökkentendők.

Az ecet legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 85.716. számú rendeletével kimondta, hogy folyó hó 1-től kezdve a 10%-os (hidrátos) szeszecet legmagasabb gyári eladási ára nem haladhatja meg a gyárak egymásközi forgalmában hl-ként a 6380 pengőt, legmagasabb viszonteladói ára a hl-ként 7820 pengőt, legmagasabb fogyasztói ára pedig literenként a 083 pengőt. Ezek az árak a szesz árára megállapított 20%-os forgalmi adóválságot már magukba foglalják. Kölesönhordók és egyéb szállítók edények betétje címén azok mindenkor beszerzési árának 140%-át lehet felszámítani és a vevő köteles a kölesönhordókat és edényeket az árak átvételétől számított 60 napon belül bérmentve visszaküldeni.

Téli ruhaneműek gyűjtése a honvédség számára.

A kormány országosra szervezte az orosz heretérien küzdő honvédek részére téli ruhaneműek gyűjtését. A vitéz Lukács Béla tárcanélszóló miniszter által közzétett felhívás hangsúlyozza, hogy a bolsevizmus végleges legyőzésével nem ér még véget Oroszországban a háborús állapot, mert azután is tartani

kell az oroszországi arvonalat s így honvédeink feladata, áldozatos munkája és küzdelme ismét bele fog nyúlni előreláthatólag az embert és állatot egyaránt próbára tevő és megbénító kemény orosz télbe. Eppen ezért jóelőre fel kell készülnünk arra, hogy véreink oltani munkáját és küzdelmét lehetőleg elviselhetőség tegyük. Gyűjtsünk tehát szőrmés kesztyűket, kötött szővött alsónadrágot, érmelegítőt, szőrmés sapkát, hősapkát, szőrmés mellényt, lábszármellegítőt, hőszemüveget, sífelszerelést, sícipőt és tábori takarót, a magyar asszonyok és lányok pedig szervezzenek kötődélutánokat, meleg kötött áruk előállítására. A belső front küldje a szeretet melegét s melegítő felszerelés tárgyak képében azoknak, akik a legnagyobb értéket, életüket kockáztatják értünk és a hazáért!

Mit kell tudni a gyújtópálcákról?

A honvédelmi miniszter még az aratás megkezdése előtt a rádió és a sajtó útján felhívta az ország lakosságának s különösen az elsősorban érdekelt gazdaságoknak figyelmét arra, hogy a termék betakarításának ideje alatt számolni kell az ellenség gyújtogató tevékenységével, amelynek célja a lábon álló, vagy learatott gabona felgyújtása és általában pusztító tüzek előidézése.

Az elmúlt napokban, amint arról a rádió és napisajtó útján már a közönség értesült, nagyszámú ellenséges léggömb szállott le az ország különböző részein. Ezek a léggömbök gyújtópálcákat szórta le és ezekkel máris kisebb-nagyobb, de jelentős károkat és eddig nem okozó tüzeket idéztek elő. Újlag és a legnyomatékosabban felhívjuk tehát az ország lakosságának figyelmét az előirt óvintézkedések pontos betartására, amelyek elmulasztása súlyos és helyrehozhatatlan következményekkel járhat.

A gyújtópálcákról és azok szállításáról a következőket kell tudni:

A pálcákat fehér vagy halványzárna színű gumiból készült léggömb szállítja. A léggömb aljára bádogtartály van függesztve, amelyből petróleum szivároog ki, illetőleg a tartály petróleumszaga. Ez alatt a tartály alatt függ egy fehér bádogból készült másik hengeralakú doboz s ez az, ami a gyújtópálcákat, számszerint hét darabot tartalmazza. Az épségben lévő gyújtópálcák vastagfalú üvegből készült edény, amelynek zárását pontosan olyan zárukupak végzi, mint amilyen a sörösüvegeken van. Az üveg nyakán ujnyi hosszúságú fehér bádoghenger van, amelyben öntött vasból készült vasgolyó helyezkedik el. Erre a vasgolyóra helymennyiségben fehér szoncsák van rákötve. Magában az üvegen háromféle folyadék látható. A felső tejfehér, a középső viszerűen áttetsző, az alsó tojászárna színű. Ez a három anyag az, ami az üveg szétlőrése után összefolyva, a gyújtó hatást előidézi. A gyújtópálcákat tartalmazó doboz bizonyos magasságban önműködően kinyílik és a hét darab gyújtópálcák leszáradnak.

Leesésnél az üvegpálcák összetörnek, a benne lévő folyadék pedig vörös láng, füst és szúrós szag kíséretében meggyullad és nehezen oltható tüzet okoz. A pálcák egy része többé-kevésbé a földbe fúródva épségben marad. Az épségben maradt üvegpálcák kellő vigyázattal kezelve, mindaddig nem veszélyes, amíg épségben nem törnek.

A gyújtópálcák tüzeinek megfékezésére ráhányt földet, vagy homokkal törtétek. Vigyázzunk, mert ha a földet újra loszedjük, a gyulladás és ezzel együtt a gyújtóhatás újra jelentkezik. Legelőszérűbb ezért ott a helyszínen legalább 60-70 centiméter mély gödört ásni és a gyújtópálcák maradványait a ráhányt földdel együtt ebbe betemetni.

A gyújtópálcák maradványait, üvegcserepet, bádogdarabot kézzel ne fogjuk meg, mert az épségtelenségi rajtamart foszfor bőrünkön súlyosabb válható égési sérülést okoz.

Mik a lakosság tennivalói, ha ilyen gyújtópálcák vagy léggömbök leesését észlelik? Legfontosabb, hogy az esetleg keltszett tüzet azonnal oltítsuk, vagy ha a tűz nagyobbarányúnak látszik, azonnal segítséget kérjünk. Azután — a leesés helyét őrizni alá hagyva — az esetet a helyszín pontos megjelölésével jelentésk a csendőrségen, rendőrségen vagy a legközelebbi honvédségi szervnél. A tűzoltáson és a jelentés leadásán kívül a polgári lakosságnak a gyújtópálcákkal kapcsolatban más kötelessége nincs. Az épségben maradt pálcák felszedését és eltávolítását bízzuk az arra illetékes szervekre. Figyelem és kellő elővigyázat, ez a két legfontosabb dolog.

Ismételtén felhívjuk itt az ország lakosságának figyelmét arra a tájékoztató fizetve, amelyet az illetékes minisztériumok adtak ki abból a célból, hogy a lakosság a gyújtogatás ellen való védekezés tudnivalóit megismerje. Meg kell őriznünk természetesen, kényerünket, mindenféle gyújtogató tevékenységtől. Ne gondolja senki, hogy hiábavaló munkát végez akkor, amikor a belügyminiszter rendelete alapján őrséget áll a gabonabálák mellett, vagy amikor körüljárja a learatott keresztekkel. Tegyék meg kötelességét mindenki magyar becsülettel.

A mértékek használatáról szóló új törvény hatálybalépése.

Folyó hó 18-án lép hatályba a folyó évi VII. t.c. amely a mértékekről s ezek használatáról, valamint ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. törvényeket, ugyancsak a mértékhitelítéséről szóló 1936. évi XXV. t.c. büntető rendelkezéseit módosítja és kiegészíti. Az új törvény védelem alá helyezi a hitelítési kötelezettség alá eső mértékek, mérőeszközök és készülékek hitelítettségét tanúsító bélyeglet vagy bélyegzőt, ugyancsak a mértékhitelítő hivatalok bélyegzőit és pecsétjét, valamint a mértékek és mérőeszközök forgalombahozatalának időpontját megjelölő bélyeglet és bélyegzőt. Az

1942/40. március 9. sz. honlapján

új törvény kihágás helyett hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő vétségnek minősíti azt, ha valaki tudva hamis jogtalanul előállított bélyeget, vagy ilyen bélyeggel ellátott mérőeszközt tart raktáron vagy üzletben. A hamis mértékhibeállítás bélyeg alkalmazása az új törvény értelmében nem évül el hat hónap alatt és a törvény rendelkezéseinek meg nem felelő mértéket, mérőeszközt vagy készüléket el lehet, a hamis, hamisított, jogtalanul előállított vagy alkalmazott bélyeggel ellátott mértéket, mérőeszközt vagy készüléket pedig a büntető eljárás során el kell kobozni.

A mezőgazdasági munkákra kihelyezett szerb internáltakat baleset ellen biztosítani kell.

A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a sárvári internálótáborból mezőgazdasági munkákra kihelyezett szerb dobrovoljé internáltakat minden olyan esetben, amikor azok mint mezőgazdasági eselődök vagy gazdasági gépmunkások nyerne alkalmazást, baleset ellen az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetnél biztosítani kell. A biztosítás a községi előjárás 57-án történik. Az öregség esetére való biztosítástól azonban el kell tekinteni.

A zár alá vett mezői- és házi nyúlörkészetek átvétele.

Folyó hó 5-én jelent meg a hivatalos lapban és egyidejűleg lépett hatályba az iparügyi miniszternek 51.600. számú rendelete a zár alá vett mezői- és házi nyúlörkészetek átvételéről. A rendelet kimondja, hogy aki nek mezői- vagy házi nyúlörkészt zár alá vett készlete van, köteles abból hatóságilag megállapított aron, készpénzfizetés ellenében átengedni azt a mennyiséget, amelynek beszoállítására a magyar kir. Ipari Anyaghivatal záros határidő megjelölésével felhívja.

A fagyalt legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 84.100. számú rendeletével a fagyalt legmagasabb viszonteladói árat literenként 280 pengőben, a cukrászdák, expresszók, fagyaltok és uccai fagyaltárak részéről kiszolgált fagyalt legmagasabb fogyasztói árat pedig kis töleszerben adagonként 14 fillérben, kosárban vagy nagy töleszerben adagonként 20 fillérben, kagylóban adagonként 28 fillérben, ült vendégek részére eszécsében vagy pohárban kiszolgálva decliterenként 50 fillérben szabta meg.

A szódabikarbóna legmagasabb ára.

A 81.369. számú közellátásügyi miniszteri rendelet folyó hó 5-től kezdődő hatállyal az 5 dkg tartalmú papír- vagy cellofánzacskóba kiserelt külföldi származású szódabikarbóna legmagasabb árat készpénzfizetés esetében a következőképpen szabta meg: a kiserelő eladási ára karton-dobozba esomagolt 100 darab 5 dkg-os zacskó után 850 P. a nagykereskedői eladási ár 100 darab karton-dobozba esomagolt 5 dkg-os zacskó után 980 P. közvetlenül a fogyasztónak árusítva pedig egy-egy 5 dkg-os tartalmú zacskó szódabikarbóna legmagasabb fogyasztói ára 12 fillér a forgalmi adóvaltság betudásával.

A szállítási költség a kiserelőtől a nagykereskedőig a kiserelő, a nagykereskedőtől a kiserelőig pedig a nagykereskedőt terheli. A kiserelő köteles az áru fogyasztói árat a 100 zacskót tartalmazó kartondobozon feltüntetni.

Szeptemberben bevezetik a mindennapos testedzést a fiúközépiskolákban.

A múlt tanév tavaszán a budapesti és debreceni tankerület közép- és polgári fiúiskoláiban próbaképpen bevezették a mindennapos testnevelést. A napokintit felőrás tornaóra a gyakorlatban nagyszerűen bevált a szeptembertől kezdve az ország összes fiú polgáriiskoláiban, gimnáziumaiban, tanítóképző intézeteiben és felső ipariskoláiban bevezetik a mindennapos testedzést. A felőrás tornaórát a szabadban tartják meg, éppen ezért az december 1-től március 1-ig szünetel.

A gazdaközönség köréből.

Gyűjtjük a zsurlót.

A „Köztelek” folyó évi 30. számában enesei Dorner Béla tollából igen érdekes és tanulságos cikk jelent meg a különféle zsurlók (békarekka) kártékony voltáról. Miután a mi vidékünkön is elterjedt ez a gyomnövény, nagyon érdekelt a szakértő véleménye. Mint laikus egyet szeretnék hozzáfűzni. Tudniillik, ha már ott van a zsurló és irtásával foglalkozunk, gondoljunk arra, hogy bár kártékony a rétre, szénára, de értékes gyógynövény. Így irtása alkalmával gyűjtsük is össze, szárítsuk meg (igen vékonyan, levegős helyen, árnyékban elterítve) és akkor értékesíteni tudjuk. Köhögésre és asztmás bajokra igen hatásos a békarekka főzete. Ma, amikor úgys hiány van sokféle gyógyszerben, olyan növényt, amelyeknek bármilyen csekély gyógyereje van, nem szabad egyszerűen eldobni. Legalább nemcsak kára volna miatta a gazdáknak.

Csákvár, Fejér megye.

Esterházy Mórioné grófné.

Földművesiskolások köszönete.

A „Köztelek” folyó évi 31. számában Faber György tollából cikk jelent meg, amelyben napfényre hozza egy földművesiskola belső életét úgy, amint ő látta. Noha a cikkirő előrebozsá-

totta, hogy nem akarja felfedezni a földművesiskolát, a cikk elolvasása után mégis azt írom, hogy felfedeztek bennünket, rájöttek arra, hogy vagyunk. Teszem ezt azért, mert többek között ezt írja: „Sokszor hallottam az éjtelben, hogy a földművesiskolában elkényeztetik az ifjakat, luxushoz szoktatják őket és urat nevelnek belőlük. A földművesiskolások urak akarnak lenni s a gazdaszetteknek csinálnak konkurenciát.”

A cikkből az olvasó azt gondolhatja, hogy a cikkirő talán hitelt is adott annak, amit az életben a földművesiskolásokról hallott s most meggyőződött az ellenkezőjéről.

A cikket olvasva, felelevenedett előttem iskoláskorom és valahogyan kötelességérzéstől hajlva írom a következőket.

Visszagondolva a pápai földművesiskolában eltöltött két évre, a hajnali felkelésekre, a kemény gyakorlati munkákra, a délelőtti tanórákra a sokszor hajnali 1-2 óráig tartó tanulásra, s pár órai alvás után újra a gyakorlati munkák elvégzésére meg a rendkívüli — bátran mondom — katonánaknál is szigorúbb fegyelemre, engedtessek meg nekem, hogy itt mondjak köszönetet Németh Jenő igazgató úrnak.

Köszönjük neki azt, amit tett értünk. Köszönjük a jószágát, a visszigort. Az anyás vizsgatást és a bizony sokszor előforduló vasárnapi magánzárkát. Kérjük, ne haragudjon, hogy sokszor az éjszakát elvettük. Engedje leírnom azt, amikor „szerintünk” a vacsora nem volt jó, a közönlük beosztott felügyelőgazda biztatásunkra bevitte az igazgató úrhoz elbírálásra a vacsorát, s ő a felügyelőgazda vigyázására mellett elfogyasztotta azt, s visszaadta az üres tányért azzal a mondással, hogy „életem legjobb vacsoráját ettem”. Most már tudjuk, miért tette. Most már 10 év távlatából megértjük, hogy háttamögött egy hosszú élet tapasztalatával miért volt olyan szigorú.

Igazgató Urunk, köszönjük!

Százhalombatta, 1942 augusztus 4.

Csiszér Ferenc gazdasági íspán, Fejér m. (Százhalombatta).

KÖNYVISMERTETÉS.

A Tiszajobbbparti Mezőgazdasági Kamara múlt-évi működése. A Tiszajobbbparti Mezőgazdasági Kamara 1941—1942. évi munkásságáról szóló jelentés részletesen felírja a kamarai kerület gazdasági helyzetét, a kamarának a mezőgazdaság érdekében kifejtett munkáját és megjelöli a megoldásra váró feladatokat. A terjedelmes jelentés bevezető részében bánhegyesi Kulín István kamarai igazgató rámutat arra, hogy a mai sorsdöntő időben hazánkban, mint agrárállamnak, az ország belsejében három fontos feladatot kell megoldania. Először, hogy az európai háború végére olyan rendről, fegyelemről és ennek érdekében a mezőgazdasági termelvények és üzemi szükségleti cikkek tekintetében olyan készletekről gondoskodjunk, amely a mi sajátos magyar viszonyaink mellett is biztosítani tudja mezőgazdasági termelésünk folytonosságát. További kötelességünk, hogy az elkövetkezendő években a többtermelést feltétlenül megvalósítsuk. E célok érdekében Kulín István az OMGE közzgazdasági szakosztályának márciusi gyűlésén több, a kormányzatra váró fontos feladatot jelölt meg, s a jelentés kiemeli, hogy e feladatok maradéktalan megvalósításához minden vezető állásban rátermett, erőskezü férfiakra van szükség. Harmadik követelményként jelöli meg, hogy minden munkát céltudatosan és tervszerűen hajtsunk végre, s minden talpalatnyi földet a legkorszerűbben munkáljunk meg és a termelést a követelménynek megfelelően folytassuk. Az igazgatói jelentés ezután részletesen foglalkozik a kamara elmúlt évi működésével, a mezőgazdasági bizottságok és gazdakörök munkájával, falufelépítési, szociális, népegészségügyi és közellátási ügyekkel, a szakoktatással és ismeretterjesztéssel, majd áttér a növénytermelés részletes tárgyalására, az állattenyésztés, erdeszt, mezőgazdasági ipar, háziipar, munkásügyek, földbirtokpolitika és adóügyek, stb. tárgyalására. Végül teljes egészében közli bánhegyesi Kulín István igazgatónak az OMGE közzgazdasági szakosztályi gyűlésén elhangzott „A háborús gazdaságok zavartalanosságának biztosítása” című érdekes előadását. A 140 oldalra terjedő tartalmas jelentés a kamara igazgatójának a tisztviselők közreműködésével végzett gondos munkáját dicséri. V. A.

A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület 1941. évi munkássága. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület nemrégiben megjelent évi jelentése felöleli az egyesület összes szakosztályainak, a Tolnamegyei Állattenyésztő Egyesületnek, a Tolnamegyei Gazdaságok Szövetkezetének és a Tolnamegyei Gyümölcstermelők Egyesületének múlt évben végzett munkáját.

A jelentés bevezető része kiemeli, hogy az 1941. év, sajnos, nem mindenben váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A rendellenes időjárás miatt a termés alatta maradt a kívánatos mennyiségnek, a minőség azonban általában jónak volt mondható. Különösen a takarmánynövények szenvedtek sokat. Ez a körülmény és a nehézkes abrakellátás az állattenyésztés terén bizonyos mértékű hanyatlást okozott. Ezután rámutat a jelentés arra, hogy ha a mezőgazdasági termelvények árat nem hozzák összhangba az ipari termelvények árával, úgy a mezőgazdasági termelésben, különösen pedig az állattenyésztésben és hizlalásban visszaesés fog bekövetkezni. A gazdák tudják, hogy a mai súlyos viszonyok között a több és jobb termés a legfőbb kötelességük, csak azt kívánják, hogy a termeléshez segítő kezet kapjanak. A beszámoló ezután az állattenyésztési szakosztályi munkáját ismerteti és táblázatokban tünteti fel a tejelési eredményeket, a takarmányozásra vonatkozó adatokat és közli a hizomárha ellenőrzéssel elért eredményeket. A továbbiakban a növénytermelési szakosztály és a lótenyésztési szakosztály, majd pedig a szövetkezet és a gyümölcstermelők munkájáról számol be. A mai időben különösen nehéz az olyan társadalmi egyesületek élete, amelynek tagjai maguk is a nehézség ezreivel küzdenek. Hogy mégis eredménytel telről számolhat be a jelentés, annak magyarázata csak a tagok és az egyesület vezetősége közötti kölcsönös megértésben keresendő. A jelentést átolvasva örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület tevékeny évről számol be. A gazdasági egyesületek által végzett munka hazánk mezőgazdaságának fejlődését mindenkor nagymértékben elősegítette. A jövőben erre a munkásságra még fokozottabban szükség van, de eredményt csak akkor várhatunk, ha a gazdaközönség is kellően támogatja az egyesületeket és minél több gazda, minél nagyobb mértékben áll a közös munka szolgálatába. V. A.

Az ipari célokra szolgáló dohánymag ára és átvétele.

Az ipari célokra összegyűjtött dohánymag árának az 1942. évre való megállapításával kapcsolatban az OMGE dohánytermelő bizottsága és a Dohánytermelők Országos Egyesülete előterjesztéssel éltek, amelyben kérték a dohánymagár felemelését. Az ipari célokra szolgáló dohánymag fokozottabb összegyűjtésének biztosítása érdekében a Dohányjövődék is méltányosnak és szükségesnek tartotta az ipari célokra szolgáló dohánymag árának felemelését. A megbeszélések eredményeként a gazdaérdekeltségek meghallgatásával, valamint az illetékes minisztériumok hozzájárulásával az ipari célokra szolgáló dohánymag árat az 1942. évre 100 kg-ként 90 pengőben állapították meg és a pénzügyminisztérium engedélyt adott a Futurának az 1942. évi termésű és ipari célokra szolgáló dohánymag összegyűjtésére.

Az engedély alapján az 1942. évben termelt egészséges, érett, dehidratált, időszerűen száraz, rostált, 96%-os tisztaságú dohánymagért, ha a termelő dohánymagpogácsára igényt tart, 88 pengőt, ha a termelő dohánymagpogácsára nem tart igényt, 90 pengőt fizet a Futura a feladóállomás, vagy m. kir. dohánybevéltő hivatal.

A Futura tehát a termelő kívánására tartozik az átadott dohánymag 100 kg-ja után 60 kg dohánymagpogácsát 100 kg-ként 12 pengő egységáron a dohánymag átvételétől számított két hónapon belül a termelő részére leszállítani. A dohánymagpogácsa vételára ab vagon olajgyári vasúti állomás értendő.

A 4%-nál nagyobb mennyiségű idegen anyagot tartalmazó dohánymagot a Futura csak csökkentett áron veszi át. Az árcsökkenés az idegen anyag 4%-on felüli minden megkezdett százaléka után a fentebb megszabott vételárnak 1%-a. Ha pedig az idegen anyag az engedélyezett 4%-kal együtt a 10%-ot meghaladná, az ilyen dohánymagot a Futura a termelővel létesítendő külön árbeí megállapodás alapján veszi át. Hasonlóképpen külön megállapodás tárgya a dohos, penészes és az időszerűen száraznál nedvesebb dohánymag átvétele is.

A 100 q-nál nagyobb mennyiségű magot felajánló termelőktől a Futura a magot minőségileg a termelő gazdaságában veszi át; ebben az esetben a súlyszámolás alapja a vasúti feladási súly. A legközelebbi vasúti állomásra való szállításhoz és vagonrakásról azonban a termelő tartozik saját költségére gondoskodni. A feladóállomáson felmerülő helyi illetékek a termelőt terhelik.

A 100 q-nál kisebb mennyiségű felajánló dohánytermelő a magot a termelési helyük szerint illetékes dohánybevéltő hivatalhoz saját költségükön kötelesek beszállítani és a Futura azt mennyiség és minőség szerint a dohánybevéltő hivatal telepén veszi át.

A mag átvételének helyét és napját a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság a Futurával egyetértően, de legkésőbb 8 nappal előbb, olyan módon állapítja meg, hogy a naponta átveit mennyiség a beváltó hivatal telepéről elszállítható legyen.

A szállítási rendelkezéseket mindenkor a Futura adja, az Anyaggyártás Olaj- és Zsiradékpari bizottsága által kiadandó elosztási utasítás alapján.

A 10 q-nál nagyobb mennyiséget felajánló termelőknek a mag szállítására szükséges zsákokat és a zsákok kötésére szolgáló zsinógot a termelők által bejelentett címre a Futura saját költségére megküldeni köteles.

A 10 q-nál kisebb mennyiséget felajánló termelő a magot az átvétel céljaira illetékes dohánybeváltó hivatalhoz saját zsákjaikban szállítják. A magot a Futura R-T. által a dohánybeváltó hivatal címére előzetesen díjmentesen megküldött zsákokba áttöltve szállítják az illetékes olajgyár címére.

Az átvett mag vételárát a Futura a 100 q-t meghaladó mennyiséget eladó termelőknek a fuvarokmány ellenében a kézhezvételtől számított 4 nap alatt, a 100 q-n aluli mennyiséget eladó termelőknek pedig a beváltó hivatal telepén való átvétel után azonnal tartozik kifizetni.

A minőségi átvétel kifogástalan lebonyolításának megkönnyítése érdekében a termelők által átadandó dohánymagot a 10 q-nál nagyobb mennyiséget átadó termelőknél előzetesen a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság által kijelölendő szakértő fogja a helyszínen megvizsgálni és egyben az átadásra való előkészítésre a szükséges utasításokat írásban megadni. Az ezzel járó költségeket a Futura viseli.

Az átvendő dohánymag minősége és a vételár kérdésében néhan felmerülő viták tekintetében a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság által kijelölendő szakértő mindkét félre végérvényesen kötelező hatállyal dönt.

Vitás esetekben a költségeket, amelyek az állami tisztviselők kiküldetési illetményeinek összegében számíthatók fel, a vitában vesztes fél, illetőleg, ha a döntés az ellentétek közé esik, mindkét fél aránylagosan tartozik fizetni.

Amennyiben a magot eladó termelő a dohánymagpogácsára igényt tart, a mag átadása alkalmával írásbeli kötelezettséget kell vállalnia a dohánymagpogácsának a fenti feltételek szerinti átvételére és a dohánymagpogácsa elszállításához szükséges zsákoknak az olajgyár címére való díjmentes megküldésére. Ez esetben a Futura a dohánymagpogácsa vételárát az átvett dohánymag vételárából levonni jogosult.

A dohánymagpogácsára vonatkozóan a Futura a szállítási, fizetési és átvételi kötelezettségekre kiterjedő kötelezettséget tartozik a termelővel váltani.

A dohánymag árának felemelése remélhetőleg a dohánytermelőket és dohánykereskedőket buzdítani fogja az ipari célokra szolgáló dohánymag általános, nagyobtmérvű összegyűjtésére, ami által az igen értékes dohánymagolajtermelés a mai viszonyok között annyira fontos növelése fokozható lesz.

Gondoljanak dohánytermelőink arra is, hogy a dohánymagolaj nyerésével kapcsolatosan számotvető dohánymagpogácsához is hozzájutnak. A dohánymagpogácsa igénybevételével abraklakarmányszükségletüket is biztosíthatják és etetésével, a dohánymagban a gazdaságból kivitt táplálóanyagokat talajjuknak visszaadhatják. De vegyék figyelembe azt is, hogy a dohánymag összegyűjtésével a dohánytermesztés jövedelmezőségét is tekintélyesen emelhetik.

Minden nagy- és kisdohánytermelő, dohánykertész vegye ki a részét az ipari célokra szolgáló dohánymaggyűjtés nagyjelentőségű munkájából, mert ezáltal az ország annyira kívánatos olajjal való ellátását is elősegítik.

A várható termés és a mezőgazdaság állapota.

A földművelésügyi minisztérium július 28-án keltezett jelentése szerint a legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt két hetes időszak néhány napján hűvös, nagyobb részben mérsékelt meleg és ismét néhány napon igen meleg volt az időjárás. A csapadék mennyisége az ország nagyobbik nyugati felében az átlag felett, kisebbik keleti felében az átlag alatt maradt. A nappali felmelegedés országgrészenként és naponként változó, de általában az időszaknak megfelelően erős volt.

A búza aratását a legtöbb helyen befejezték, hordása és cséplése folyamatban van. A szemek telettek és szépek, a minőség jó. A rozs aratását a hegyvidékek kivételével mindenütt befejezték. Hordása és cséplése folyamatban van. A vetések nagyon ritkák voltak, a kalászkok elég nagyok, de sok helyütt ablakosak, a szemek szépek. Az őszi

árpa aratása befejeződött, cséplése is sok helyütt véget ért. A tavaszi árpát legtöbb helyen learatták, hordása és cséplése folyamatban van. A szalma alacsony és kevés. A zab aratása folyamatban van, sőt néhol már csépelik. A zászlok, egy-két kivételtől eltekintve, elég nagyok és tömöttek, de a késői vetések gyengék.

A kukorica ott, ahol elegendő mennyiségű csapadékot kapott, kedvezően fejlődik, több helyen azonban az eső már későn jött, itt a csöképződés és a magkötés kifogásolható. A szokatlanul hűvös éjszakák további fejlődésének nem kedveznek, így féltő, hogy a késői vetésű kukorica megint nem fog beérni. A száraz vidékeken esőt kíván. A burgonya a sülevényes, forróhomoktalajok kivételével, jól fejlődik. Ahol nem azott meg, esőt kíván. A cukor- és a takarmányrépa fejlődésére az eső kedvező volt; a levéltetvek kártételét megállította. Helyenkint esőt kíván.

A kertü vetemények a csapadék hatására fejlődtek. A hűvös időjárás nem kedvez fejlődésüknek. Az uborka nagy tömegei piacra kerültek. A mennyiség nagy, a minőség azonban kifogásolható. Sok a keserű uborka. A zöldborsó piacra került. Erőteljes fejlődését és a kötést a hűvös éjszakák gátolják. További fejlődéséhez meleg időre van szüksége. Közepes termést ígér. A paradicsom érését a hűvös idő hátráltatja. Korai változatai piacra kerültek. Kedvező, páradús, meleg időjárás esetén a termés közepesen jobb lesz. A vöröshagyma kiszedése folyamatban van. Termése jó-közepes. A káposzta jól fejlődik, termés bőszes, a minőség azonban általában másodrendű. A bab néhol már érésben van, sok helyen az esőt elkésve kapta. A szójabab korai vetése jól kötött, a későiek még virágznak. Ahol meg nem azott, esőt kíván. A zöldborsó-idény aránylag rövid ideig tartott, de elég nagy termést és jó minőséget adott. A magborsót a legtöbb helyen elcsérelték. Termése néhol kielégítő, de a legtöbb helyen csaldást okoz. A mák néhol már érik. A korai vetések általában jók, a későiek azonban sok helyen férgesek. A lenese érésben van, néhol már aratják. A magképződés a szárazság miatt nem mindenütt volt kifogástalan. A komló jól fejlődik. Tobozai néhol a szárazság következtében nem tudtak elég nagyra megnöni.

A köles májusi vetése néhol már érik, júniusi vetése általában ritka, tarlóba még most is vetik. A tatárka jól kikelt, jól fejlődik. Tarlóba még vetik. A cirok néhol már érésben van. Sok helyütt esőt kíván. A napraforgó teljes virágzásban van. A tányérok általában elég nagyok. Néhol a szárazságot sanyli. A ricinus késői vetéseit a hűvös idő gátolja fejlődésükben. Meleg, páradús időre volna szüksége. A magkender néhol már érésben van. A kóts elég jó. A rostkender általában elég sűrű, de alacsony. Az olajlen érésben van, néhol már aratják. Általában ritka és gyomos. A dohány fejlődésében kissé visszamaradt, de ahol idejében megázott, erőteljesen fejlődik. Kacsózása folyamatban van.

A lóhere és a lucerna harmadik kaszálása folyamatban van. A magnak hagyottak néhol elég jól kötöttek, de általában gyomosak. A szénatermes jó-közepesnek ígérkezik. Az új vetések, ahol megázott, erőteljes fejlődésnek indultak. A rétek és legelők néhol az eső hatására szépen sarjadzának. Ahol azonban nem volt eső, ott a sarjadás teljesen megállt.

A gyümölcsfélék közül a sárgadinnye mindenütt piacra került. A mennyiség és a minőség eddig még kielégítő. A görögdinnye még csak ott-ott jelent meg a piacon. Fejlődésében eleinte a szárazság, most pedig a hűvös idő gátolja. Minucettő meleget kíván. Kajsziarackból — egy-két vármegyétől eltekintve — gyenge a termés. A szilva közepes termést ígér. Almából jó-közepes, körtéből közepes, őszibarackból gyenge termés várható. A dió néhol jó-közepes és közepes, egyes helyeken azonban gyenge termést fog adni.

A szőlők fejlődési állapota változatlanul jó. A korai érésű esemegefajták közül a Csabagyöngye egyes helyeken már érésben van. Peronoszpórák csak szórványosan mutatkoznak.

A legközelebbi hivatalos vetésjelentést augusztus 22-én teszik közzé.

VEGYESEK.

József főherceg 70 éves.

József főherceg tábormagy augusztus 9-én tölti be hetvenedik életévét és ebből az alkalmából hódolattal tekint feléje az egész ország közönsége, kifejezésre juttatva nagyrabecsülését és szeretetét a főherceg iránt.

Az ország gazdaközönsége József főhercegen elsősorban a kiváló gazdát tiszteli, aki, mint az alcúti és bánkúti uradalmak földesura, a magyar mezőgazdaság fejlesztése terén is mindenkor előjár. A királyi herceg kitűnő gazda, birtokain európai

hírv gazdálkodást folytat. Az alcúti és bánkúti uradalmak nagy hírnevű mintaképei a korszerű gazdálkodásnak a növénytermelés és állattenyésztés terén egyaránt, a bánkúti növénynevelés pedig éppenséggel világhírré tett szert.

József főherceg nagy megértéssel foglalkozik birtokai ügyeivel és a jó gazda gondosságával irányítja a gazdálkodást. Állandó érdeklődést tanúsít a gazdálkodás minden ága iránt, figyelemmel kíséri a gazdasági vezetést és közvetlen érintkezést tart fenn az uradalom gazdatiszti karával.

Különösen nagy szeretettel karolja fel uradalmában a növénynevelés ügyét. Áldozatkészsége és mélyreható érdeklődése révén vált lehetővé, hogy uradalmának növénynevelésű üzeme néhai Baross László vezetésével mezőgazdaságunkban korszakalkotó eredményeket érhetett el. A múlt század végén nagyarányban megindított nevelési munkálatok eredménye volt a kiváló minőségű bánkúti nevelésű kukorica, amely az OMGE által 1914-ben rendezett első országos kukorica-versenyen a nagydíjat nyerte, a kitűnő minőségű és fajtalajdonságú nevelésű bánkúti háza pedig nemcsak az egész magyar búzatermesztést helyezte korszerű alapokra, hanem az északamerikai búzákkal is eredményesen megmérkőzve, a búzavilágkiállításán nyert I. díjat, világhírnevet szerze a főhercegi uradalomnak.

József főherceg nemcsak uradalmának kiváló gazdája, hanem mindenkor nagy figyelemmel és érdeklődéssel kíséri a mezőgazdaságot érintő összes ügyeket. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek alapító tagja s nem egyszer tisztelte meg az egyesületet magas látogatásával. A főhercegi uradalmak kiállításaink állandó résztvevői és ezeken mint földesúr a királyi fenség is gyakori vendég, ahol a legközvetlenebb módon érdeklődik a mezőgazdasági kérdések iránt.

József főherceg ünnepelésében 70-ik születésnapja alkalmából az ország gazdaközönsége is hódolattal veszi ki részét, aminek egyesületünknek a királyi herceghoz intézett üdvözlő irata is szintén kifejezést adott.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter Kondács László dr., a m. kir. földművelésügyi minisztériumba próbaszolgálatra berendelt m. kir. telepítésügyi segédtitkár, a Délvidéki Földbirtok-rendezési Tanács titkárát és Tasnádi J. László dr. ideiglenes minőségű m. kir. telepítésügyi segédtitkár, a tanács jegyzőjét e tisztségük alól felmentette. Egyidejűleg Tasnádi J. László dr. m. kir. telepítésügyi segédtitkár a Délvidéki Földbirtok-rendezési tanács titkárává Ács Mihály dr. m. kir. telepítésügyi fogalmazót pedig a tanács jegyzőjévé — eddigi szolgálati beosztásuk érintetlenül hagyása mellett — kinevezte.

Változás az OMGE ügy- és tisztiszemélyzeti beosztásában. Konkoly Thege Sándor dr. államtitkár történt kinevezésével az OMGE ügykörei-nek vezetésében folyó hó 1-vel a következő változások léptek életbe: 1. Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály, a tejjgazdasági bizottság és az Országos Törzskönyvelő Bizottság főelőadói tiszteinek ellátására és a nevezett szakosztály, valamint az említett bizottságok egyéb tennivalóinak és ügyeinek rendszeres intézésére Herodek Sándor dr. titkár, mint helyettes főelőadó; 2. az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendező-bizottsága főelőadói tiszteinek ellátására, valamint a kiállítás általános irányítására és egész ügyvitelének vezetésére Rédy Gyula főtitkár, mint rendezőbizottsági helyettes főelőadó; 3. a kiállítás állattenyésztési csoportjainak rendezésére és szükség szerint egyéb vonatkozásokban Rédy Gyula főtitkár helyettesítésére Herodek Sándor dr. titkár; 3. a Szelényi-féle tangazdasági alapítvány táplószelvi birtokával kapcsolatos ügyek intézésére és haszonbérletének felügyeletére, valamint ellenőrzésére Wittlén Béla titkár kapott ideiglenes megbízást.

A köztenyésztéshez tartozó állatállomány termelőképeségének fokozása. A földművelésügyi minisztérium illetékes szervei céltudatosan törekednek arra, hogy a korszerű állattenyésztési elveket és a törzskönyvelési tevékenység során szerzett hazai tapasztalatokból leszárt megállapításokat a gyakorlatban rendszeresen érvényesítsék. Állattenyésztésünk továbbfejlesztésének biztosítása érdekében. Ezt a célt szolgálja a földművelésügyi miniszternek most megjelent 24.400/1942. számú körrendelete is, amelynek intézkedései szoros kapcsolatban vannak a törvényhatósági állattenyésztési alapokról szóló törvénynek és végrehajtási utasításának rendelkezéseivel. A rendelet főbb intézkedéseit múlt számunkban már röviden ismertettük. Most ezeket részletesebben, valamint a további részletintézkedéseket is közöljük. A rendelet megállapítja, hogy a tenyészállatok ára utóbb oly mértékben emelkedett, hogy az általában minden arányban az állattenyésztési alapok teljesítő-képességével. Ez a körülmény sok esetben meg-

bánkúti korszertű nyészítés és pedig glalkozik sságával lekldést elemmel ntkezést l. uradal- zatkész- ehetővé, e néhai unokban mult nemcsitő mőségű OMGEZ akorica- mőségű i búza mesztést merikai a búza- vet sze- kiváló mel és összes vesület- meg az gi ura- ezeken vendég, dik a ésnapja elattal királyi te ki- niszter minisz- r. tele- birtok- zló dr. segéd- l fel- m. kir. birtok- m. kir. zójévé gyása élyzeti állam- körei- válto- állat- oftság lóadói , vala- lóinak Sán- szágos ren- vala- egész mint állítás szük- Gyula itkár; kció- re és tenör- meg- ter- i mi- kszke- veket rzett at a állat- érde- sügi zámú kaj- yész- jtási fbb mer- ut a ren- tbb nin- stó- meg-

nehézíti, sőt gyakran lehetetlenné teszi a köz- tenyésztésnek apaállatokkal való ellátását, ami kétséssé teszi a magántenyésztésre is, mert ez a körülmény a zugefedtetés elterjedésének kedvez. Ezen ezért a rendelet felhívja a törvényhatóságokat, hogy a köztenyésztés részére szükséges apaállatok beszerzésénél az okserű takarékossgot következetesen albamazzák és a vételár megállapításánál kellő- ségben vegyék figyelembe a tenyészállat fejlett- ségét, külső testalkatát, illetve az erre vonatkozó minőségi osztályzatot, továbbá a törzskönyvi adatok alapján anyjuk termelőképességét és általában minden más tulajdonságát, valamint az eladó tenyésztő verszártságát. A kindló származású és az alacsony színvonalat jóval meghaladó apaállatoknak a köztenyésztés részére való biztosítása természetesen megfelelő magasabb vételár ellenében is meg- köthető. Felhívja a rendelet a törvényhatóságokat arra, hogy a köztenyésztésre vásárolt apaállatokért fizethető vételár megállapítása érdekében is különös súlyt vet arra, miszerint azoknak beszerzésénél a közreműködés végett kijelölt tenyésztők lehetőleg minden egyes alkalommal, a törvényhatóság első tisztviselője pedig minél gyakrabban személyesen is közreműködjen. Utóbbiakat felhívja arra is, hogy a törvényhatósági apaállatok tartását és használatát személyesen is ellenőrizzék. Messze- menő intézkedéseket tartalmaz a rendelet a termelés, különösen pedig a tejzsírtermelés fokozása érdekében. Így előírja, miszerint lehetőleg biztosítani kell azt, hogy a köztenyésztéshez tartozó apaállatokhoz azok termelőképeségénél nagyobb termelőképességű elődöktől származó apaállatok kerüljenek. Ennek érdekében a törvényhatósági állat- tenyésztési bizottságok évenként megállapítani tar- tazzanak a beszerzhető apaállatok elődeitől meg- vásárolt termelőképeség első határát és a tejzsír- termelés tekintetében az nem lehet 305 napra vonatkoztatva 80 kg-nál alacsonyabb. A köztenyész- tési részére szükséges tenyészbírák beszerzésénél az állam az árkezelésért felelős, „kamatmentes” díjszám mellett csak az esetben engedélyezi, ha a beszerzendő tenyészbírák anyjának tejtermelése hivatalos igazolás szerint legalább 3-7% zsírtartalom mellett 305 nap alatt a 100 kg tejzsírt meghaladja. A kialakított feltételre felül tenyészítési jutalom fizetését engedé- lyezi a rendelet, amelynek összege 3-8—3-9%-os tejzsírtartalom mellett 120—140 kg évi tejzsír- hozam igazolása esetében 100 pengő; 3-9—4-0% tejzsírtartalom mellett és 140—160 kg évi tejzsír- hozam igazolása esetében 150 pengő, míg 4%-os vagy nagyobb tejzsírtartalom és 160 kg-nál több tejzsír-hozam igazolása esetében 200 pengő. Felhívja a rendelet az állattenyésztő szervezeteket arra is, igyekezzenek felülről felhívni a bizottságait, hogy az érdekelt magántenyésztők is törzs- könyvelt apaállatokhoz megfelelő termelőképes- ségű elődöktől származó apaállatokat használjanak. Biztosítja, hogy a köztenyésztés részére olyan apaállatokkal rendelkező tenyésztőből szerezzenek be tenyészbírákat, amelyek törzskönyvelt tehén- állományukhoz ez évi november 1. napja után — a takarmányozási nehézségekre való tekintet- tel egyelőre — 3-6% tejzsírtartalomnál és évi 1000 kg tejhozamnál gyengébb termelőképességű anyától származó tenyészbírákat állítanak be. Felhívja a rendelet az állattenyésztő szervezeteket, hogy a termelésellenőrzés alaposságának és szakszere- vőségének fokozása, valamint feltétlen megbízható- ságának biztosítása érdekében a jövőben is minden lehető körülmények között kövessenek el. Különösen nagy súlyt ves- senek a tej zsírtartalmának meghatározására irán- yuló eljárás tökéletesítésébe. Tételére és az ellenőrkö- zvényű munkáját a főellenőrökkel rendszeresen felhívják a vizsgálatok. A törvényhatóság első tiszt- viselőjének kötelességévé teszi, hogy minden évben október 1-ig gondoskodik a köztenyésztésre szor-uló apaállatok következő gazdasági évre számí- tó, a szabályrendeletben meghatározott szálas- és abrakmennyiség, — valamint elomszama- szükségletének biztosításáról. Felhívja az alis- tásokat, gondoskodjanak arról, hogy az újalko- tott törvényhatósági állattenyésztési szabályren- delet állategészségügyi rendelkezéseit az állatállo- mányuk minél szélesebb körére, elsősorban az ellenőrzött állattenyésztő közösekre” kiterjesz- tessék. Utasítja az állattenyésztő szerveze- teket, hogy a tenyészállatok rendszeres állat- egészségügyi ellenőrzésének biztosítása érdekében megállapodást létesítsenek az elvételés, a med- dőség és általában a szaporodási bajok lekü- zdésében képzett és jártas állatorvossal, továbbá, hogy rendszeresen illesszék be az állattenyésztési ellenőrkö munkakörébe az állategészségügyi ellenő- rzést is. A gumókór elleni védekezés elmozdítása cél- jából elrendeli, hogy a köztenyésztés céljaira „ka- mentes” hitel vagy árkedvezmények felhasználásával elsősorban az „államilag gumókórmentes- nek nyilvánított” tenyésztőkből kell tenyészbírákat vásárolni. Az ilyen tenyésztőkből vásárolt bírák után 50 pengővel magasabb tenyészítési jutalom fizethető. Végül kimondja a rendelet, hogy az állattenyésztéssel kapcsolatos időszertű teendők és

a szükségesnek vélt előterjesztések megtétele cél- jából kötelesek a törvényhatósági állattenyésztési bizottságok legalább negyedévenként, szükség esetén azonban gyakrabban is-gyűlést tartani. Új rendelkezés a szarvasmarhák törzskönyvelé- sének állami támogatására. A szarvasmarhaállo- mány termelése ellenőrzésének és törzskönyvelésé- nek támogatása, előmozdítása, fejlesztése, nem- különben a törzskönyvelt tehének által termelt tej jobb értékesítése céljából a földművelésügyi mi- niszter 1935 óta a törzskönyvelt tehénekkal ren- delkező tenyésztő gazdák részére tenyészítési se- gély folyósítását rendszeresítette, ezt a rendle- tetést szolgáló alap felszámolása következtében azonban a jelzett segélyeknek az eddigi módozat szerint való folyósítását az évi január 1-ével meg- szüntetni volt kénytelen. A törzskönyvelés idő- közbeni őrvenedés fejlődése következtében az eddigi segélyezési eljárás nehézkessé és bonyo- lulttá is vált és a továbbfejlődést sem biztosíthatta már megfelelően, tekintettel arra, hogy az erre a célra szolgáló alap meghatározott tőkeösszeggel rendelkezett. Mindezekre a körülményekre tekintet- tel a földművelésügyi miniszter a szarvasmarhák törzskönyvelésének állami támogatására rendszerét 242.222/1942. számú rendeletével új alapokra helyezte. Eszerint a kisgazdák állatállományát, vagyis a népies tenyészítést, a szervezett tenyésztő alátámasztó állami támogatással, az „ellenőrzött állattenyésztő közösek” intézményének messzemenő támogatásával kívánja a jövőben fejleszteni, az említett célkitűzések szem előtti tartásával leg- jobban bevált eszközök útján. Ebből a célból az állattenyésztő szervezetek részére évenként meg- felelő mérvű állami támogatást biztosít. A nagyobb gazdaságok, az úgynevezett uradalmi tenyésztők törzskönyvelésének támogatására az átmeneti nehez- ségek áthidalása érdekében ennek az évről az első felére kivételesen a termelt tej jobb értékesítése céljából törzskönyvelt tehéneknél 5 pengő törzs- könyvelési segélyt engedélyezett a földművelés- ügyi miniszter. A jövőben azonban ilyen természetű állami támogatást nem folyósíthat, hanem e helyett a törzskönyvelt származású tenyészállatok érté- kesítésének hathatós állami támogatásával és ennek a támogatásnak rendszeres biztosításával kívánja a törzskönyvelt és a termelésellenőrzést, ezáltal pedig a szervezetekbe tömörült gazdák érdekeit előmozdítani. Az elit- és az aranytörzskönyvbe fel- vett szarvasmarhákban a tenyészítés fejlesztése szem- pontjából való nagyobb jelentőségű a miniszter fokozott támogatással is hangsúlyozni kívánja. Ezért az elit-törzskönyvbe felvett tehének után az eddigi évenkénti 18 pengő állami támogatást a jövő- ben is folyósítja. Ezenkívül minden olyan tehén után, amely az 1941 május 1-e után lezárt termelési adatok alapján került be az aranytörzskönyvbe, tehéneknél egyszer és mindenkorra szóló 100 pengő jutalmat engedélyez. Az érdekelt tenyésztő társa- dalom őszinte örömmel üdvözli a földművelésügyi miniszternek a törzskönyvelési tevékenység iránti elismerését kifejező, újabb jelentős támogatását. Sáncológép-bemutató a derzstomaji uradalomban. Nemes János gróf derzstomaji uradalmában augusztus 1-én és 2-án jól sikerült sáncológép- bemutatót tartottak a Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth Magyar Gépgyári Művek R.-T. közbe- jöttével. A bemutatón nagy számban vettek részt a környékbeli gazdaságok tulajdonosai, vezetői, de sokan utaztak a bemutatóra a távolabbi vidé- kekről is. A földművelésügyi minisztérium szak- oktatási intézményeinek képviseletében Suhayda Tibor m. kir. gazdasági főtanácsos, szakoktatás- főigazgató jelent meg, résztvett a bemutatón Nemes János gróf, az uradalom tulajdonosa és gazdasági kara, a Hofherr-Schranz Gépgyár részéről Erdős Jenő vezérigazgató és Ráczó Imre cégvezető-témérnök. A bemutató céljaira az ura- dalom olyan terepet választott, amely a 15% esés- től egészen a sík terepig módot adott a különböző lejtési viszonyok között végzett sáncolás tanulmá- nyozására. A nagyszámú érdeklődő gazda és szak- ember behatóan tanulmányozta a sáncolás végre- hajtatását és nagy érdeklődéssel kísérte a munkálatok kivételét és a Kund-féle sáncológép munkáját. Az uradalom részéről Nemes János gróf és az ura- dalom tisztikara, a gyár részéről Erdős Jenő vezér- igazgató és Ráczó Imre cégvezető témérnök nyuj- tottak felvilágosítást az érdeklődőknek. A sáncoló- bemutató élénk tenuságot tett emellett, hogy a sáncolás jelentőségének felismerése őrvenedés módon terjed és a komoly érdeklődéstől megállapíthatóan egyre több gazdaság igyekszik a sáncolás előnyeit hasznára fordítani. Nemes János gróf és a Hofherr Schranz gépgyár a bemutató rendezésével hasznos szolgálót tett a sáncolás népszerűsítéséért. Megállapodás az étkezési borsó termeltetési fel- tételeiben. Amíg korábban általában csak borsóvető- mag termelésére létesültek termelési szerződések, újabban és különösen a folyó évi termelési évben számos esetben s jelentékeny területre kötöttek kereskedők termelési szerződést étkezési, illetve hán-

tolási célra szolgáló borsó termelésére is. E szerződé- sekben a szükséges vetőmagot a termeltetők adták kölcsön s a termést a maguk számára leköttették, vagy arra maguknak elővételi jogot biztosítottak. A kölcsönadott vetőmag visszaszolgáltatása, a szállí- tandó áru minőségének meghatározása, az elővételi jog gyakorlásának meghúsolása esetére tett ki- kötések az egyes szerződésekben különbözőképpen nyertek szabályozást. Az Országos Mezőgazdasági Kamara a beérkezett jelentések alapján szükséges- nek látta, hogy az említett termelési szerződések kikötéseit megvizsgálja s a termeltetőkkel egyet- értésben megállapítást nyerjenek azok a feltételek, amelyeknél kedvezőtlenebb feltételek a termelőkkel szemben nem érvényesíthetők. A Vetőmagkivitel R.-T. kiküldött képviselőivel folytatott tárgyalások alap- ján erre vonatkozóan a következő megállapodás jött létre: 1. A természetben kölcsönadott és ter- mészetben visszaszolgáltatandó vetőmag fejében a vetőmag jobb minősége ellenértékéért 25%-nál nagyobb többlet nem követhető. 2. Ha a termelő a borsót nem zsiszimentesen vagy rosszul zsiszik- telenítve szállítja és a borsó zsisziktelenítését vagy újra zsisziktelenítését a termeltető végzi, ennek költsége fejében nem számítható fel több, mint emennyit a Csepeli Vámmentes Kikötő díjszabása feltünteti. 3. A szállítandó borsó minőségére és árára nézve a hatósági rendelkezés irányadó. 4. Ha a ter- meltető nem kíván elővételi jogával élni, a kölcsön- adott vetőmag fejében minden mázsa vetőmag után 125 kg borsó hatóságilag megállapított árat követel- heti készpénzben. Ebben az esetben tehát jutalékra stb. igénye nincsen. 5. Ha a termeltető elővételi jogá- nak gyakorlását a termelő hiúsítja meg, a termeltető a kölcsönadott vetőmag mennyiségének kétszeres értékét követelheti. A vetőmag értékelésére nézve a szerződés rendelkezései irányadók. A szerződé- sekben ezen túlmenően kötbérre, jutalékra, stb. léte- sített megállapodások a termelőkkel szemben nem érvényesíthetők. Nem érvényesíthető a kétszeres vetőmag visszaszolgáltatás, ha az elővásárlási jog gyakorlását hatósági intézkedés hiúsítja meg. 6. A ter- melési szerződéseknek azok a kikötései, amelyek ki- fejezetten nem étkezési borsó, hanem borsóvetőmag termelésére vonatkoznak (szelektálás, csiraképeségi kikötés, stb.) nem érvényesíthetők. Amennyiben valamelyik termeltető cég nem a fenti elvek szem előtt tartásával ejli meg elszámolásait, a termelő forduljon panaszával a Magyar Vetőmagkivitel Részvételársasághoz (Budapest, V., Alkotmány- utca 27.). Kirendeltséget állított fel a LEBOSZ Kojozsvárott. A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezések felülvizsgálatával kapcsolatos teendőinek ellátására ez év elején Ung- várott, most pedig Kojozsvárott kirendeltséget létesített. A szövetkezet erdélyi kirendeltsége a földművelésügyi minisztérium erdélyi földbirtok- politikai osztályával közvetlen kapcsolatban oldja meg az erdélyi országrészek földbirtokrendezése során ráruházott teendőket. Pályázat állatorvosgyakornoki állásokra. A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. állatorvosi tisztiszemélyzet létszámában több ideiglenes minő- ségű m. kir. állatorvosgyakornoki állásra hirdet pályázatot. Pályázhatnak állatorvosi oklevelet szer- zett egyének. A pályázóknál az állatorvosi tiszt- vizsgabizonyítvány és állatorvostudori oklevél be- mutatásától kivételesen eltekintenek, az ezekkel rendelkezők azonban a kinevezésnél elsőbbségben részesülnek. A kérvényeket a földművelésügyi miniszterhez címezve a közszolgálatban állóknak szabályszerű szolgálati úton, a közszolgálatban nem állóknak pedig az illetékes főispán útján szeptember 10-ig kell benyújtani. Pályázati hirdetmény m. kir. szőlészeti és borászati gyakornoki állásokra. A m. kir. földművelés- ügyi miniszter a m. kir. szőlészeti és borászati felügyelői szak létszámában öt ideiglenes minő- ségű m. kir. szőlészeti és borászati gyakor- noki állásra hirdet pályázatot. A földművelésügyi miniszterhez címezett, okmányokkal felszerelt kér- venyt a közszolgálatban nem állóknak közvetlenül a földművelésügyi miniszterhez, a közszolgálatban állóknak felettes hatóságuk útján szeptember 15-ig kell benyújtani. Pályázati hirdetmény az Alsódunántúli Mező- gazdasági Kamaránál megüresedett állásokra. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara pályázatot hirdet egy segédtitkári, egy a gyümölcsstermeléssel és egy a szőlő- és borsótermeléssel kapcsolatos munka- kört ellátó fogalmazói és két II. osztályú intézői állásra. A pályázati kérvényeket augusztus 31-ig kell benyújtani a kamara elnökségéhez (Kaposvár, Németh István-utca 23.), ahol a pályázat felté- teleire vonatkozó részletes tájékoztatást nyújtanak. A dohány levélfoltos betegségei ellen való véde- kezés. A m. kir. Dohányjövédéki Központ igazgató- sága felhívja a figyelmet, hogy egyes gazdaságok dohányültvényeiben a nedves időjárás következt-ében különböző alakban és mértékben levélfoltos

A második fűszerfelé, amelyben komolyabb ázlet indult meg, a kőmennyag. A legtöbb árut ebből is a kisalföldi és a dunántúli országrészek adják.

Az európai gabonapiac helyzete lényegében nem változott. A kenyérmagvak betakarítása most már úgyszólván az egész kontinensen folyamatban van és a beérkező mennyiségek szerint a hosszú és kemény tél okozta jelentéktelen mennyiségű kivevőket az őszi vetések. A júniusi és júliusi kedvező időjárás mennyiség tekintetében mindenütt jelentékenyen megjavította a terméseredményt.

A külföldi terményfőzések árfolyamai: Chicagóban a búza szeptemberre 121, a rozs szeptemberre 71, a kukorica szeptemberre 92, a zab szeptemberre 52 cent bushelent.

Állatpneumia szemlé.

Az elmúlt héten a budapesti állatvásárokon a felhajtás továbbra is az előbbi betekhez hasonló volt. A kormányzat a közellátási kérdések kielégítő megoldásán fáradozik. Így elsősorban a sertéshizlalási akcióról remélhetők, hogy a tél beállta előtt nagyobb mennyiségű zsírral lehet az országot ellátni.

A hivatalos lap július 29-i száma az iparügyi miniszter újabb rendeletét közli, amely a esetéshöz lefejtésére vonatkozó addigi rendelkezést módosítja olyképpen, hogy az 50 kg-on aluli sertések bórét a jövőben nem kell lefejtetni.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonamérek. (A Budapesti Áru- és Értéktörzs hivatalos árjegyzése.) 1942 augusztus 6. Az 1942. évi termései különféle mezőgazdasági terményeknek a 90,000/1942. K. M. számú rendelettel megállapított termelői árai 100 kg-ként, pengőben a következők: köles, fehér, vörös, szürke, japán, szokványminőségű 32—; hajdina, 60 kg/kl-súlyú, hántolatlan, szokvány-szerű 36—; repcémag, káposzta- vagy repcémag, szokványminőségű 68—; vadrepce, legfeljebb 5% keverékkel 52—; lenmag, olajgyártásra, szokványminőségű 75—; napraforgómag, fehér, szürke, csikos, szokvány-szerű, enyhén dohos 50—; tökmag, szokványminőségű, enyhén dohos 65—; szójabab, szokványminőségű 60—; kendermag, szokványminőségű 120—; rostkendermaggal, 96% tisztaságú és 85% csiraképes 150—; gomborkamag, 96%-os tisztaságú 65—; mák, legfeljebb 2% idegen anyag tartalommal 175—; mustármag, legfeljebb 2% idegen anyag tartalommal, fehér 100—; fekete 100—; kőmennyag, legfeljebb 2% idegen anyag tartalommal 380—; koriandermag, legfeljebb 2% idegen anyag tartalommal 80—; borsó, előzsiszikkmentes, Viktória

53—, expressz 45—; lencse, előzsiszikkmentes, legfeljebb 3% idegen anyaggal és lénaszikkmentes, kisszerű 54—, közepesű 64—, nagy-szerű 74—; erdélyi lencse, természeténél fogva előzsiszikkmentes, bármely háromszéki és udvarhelyvármegyei feladálomáson 74—; bab, fehér, szokvány és gyöngy 50—, fehér hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrj és egyszínű színes 64—, tárka, vegyes és egyéb 56—; bükköny, 96% tisztaságú, szősős 115—, pannon 50—, tavaszi 40—; csillagfűrt, 96% tisztaságú, édes 35—, keserű 28—; tavaszi és őszi takarmányborsó, 94% tisztaságú 60—; szegesyborsó, 95% tisztaságú 40—; lóbab, 95% tisztaságú 50—; lóheremag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 230—; erdélyi lóheremag, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 240—; lucernamag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheretartalommal 385—; baltacimlag, hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfümagtartalommal 80—; hiborheremag, 95% tisztaságú 150—; fehéheremag, 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremag-tartalommal 360—; komlóslucernamag, 95% tisztaságú 200—; korcsberemag, 94% tisztaságú 340—; nyúlészapukamag, 90% tisztaságú 220—; somkórómag, fehér, 94% tisztaságú 150—; szarvaskerepmag, 94% tisztaságú 260—; muhamag, 95% tisztaságú 40—; szudánifűm, 95% tisztaságú és 80% csiraképes 70—; csibehermag, 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 55—, aprószerű 50—; cirokmag, 95% tisztaságú, seprőcukor 28—, cukorcukor 40—.

Megpítac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete megosztójának heti-jelentése.) 1942 augusztus 7. A magpiacra herélelésekből az újabb idővel egyre csendesebbé válik a mezőgazdasági piacok. A borbortól is szorosan fordulnak elő kötések és ugyanez vonatkozik a juhokhoz is, ami az adatok tartózkodása mellett még az elkésett cséplési munkálatakra vezethető vissza.

Burgonya. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter 81,900/1942. K. M. számú rendelete alapján július 31-től kezdve további intézkedésig a termelőknél Budapesti paritásban 1942. évi termés mossaian ápburgonyáért és pedig I. osztályú, étkezésre válogatott nyári róza és Gülüba burgonyáért q-kint 26, Ella és sárga burgonyáért 22 pengőt fizet feladálomáson, vagyonba vagy hajóba rakva. A fent megállapított áról vasúti szállításkor, feladálomás és Budapest-Nagyvásártételep távol-ságának megfelelően 250 kilométernél közelebb fekvő állomásokon a 15/c, 250 kilométernél messze fekvő állomásokon a 16/c kocsiszály fuvardíjja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonatkozik.

Budapesti préselttakarmány- és szalmaárak. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A jászvásári pályaudvaron 1942 július 27-én és 30-án jegyzett nagykereskedelmi árak: Réti-szén, Ia 12-45—12-75, Ha 11-20—11-50, Hla 9-35—9-65, muhar-szén, Ia 12-20—12-50, lucernaszén, Ia 15-45—15-75, lóhereszén, Ia 13-95—14-25, baltacimszén 13-20—13-50, zaboskocsiszén 12-70—13—, tavaszi szalma 9-05—9-35, rozszalma 8-65—8-95, búzaszalma 8-45—8-75 pengő q-kint.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) 1942 július 31. Árak metermérszánkint pengőben: réti-szén, Ia, új 9-75, lucernaszén 12-75, zaboskocsiszén 10—, Zabszalma 6-05. A felhozott 40 kocsirakományból 39 két el.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közegészségügyi igazgatóságának jelentése.) Az 1942 augusztus 6-án megtartott vágómarhavásár iranyzata énként volt. Közvetlen a vágóhidra érkezett állatok becsései árai 1-20—1-45 P kg-kint. Árjegyzés elősúly-ban: Bika, ökrök, tehén és növendékmarha 1-45, kicsontozni való 1-40 P kg-kint.

Tenyészmárkák és jármesökrök. (A Magyar Mezőgazdák Állat-értékesítő R.-T. vásár-jelentése.) 1942 augusztus 7. Ia belföldi jármesökrök és beállítási való tino (tarka) 580—680 kg-os 1-60—1-75, Ia belföldi jármesökrök és beállítási való tino 480—580 kg-os 1-60—1-70, Ia fehér jármesökrök 1-60—1-90, 1 1/2 éves úszó 1-55—1-70, fiatal hasas és friss fejű tehén 1-90—2— P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertés-telepének jelentése.) 1942 aug. 6. A július 23-án megjelent 89,200/1942. K. M. számú rendelet alapján a ferencvárosi sertésvásáron a következő árak vannak érvényben: 145 kg-os és ennél nehezebb fiatal, jól hizott sertés 2-31, 130 és 145 kg közötti fiatal, jól hizott sertés 2-26, 115—130 kg közötti fiatal, jól hizott sertés 2-23, 100—115 kg közötti 2-19, 100 kg-nál nehezebb súlyú szedetttsertés 2-15, 80 kg-os és ennél nehezebb súlyú sonkasútdú 2-19, 145 kg-os és ennél nehezebb súlyú, az előbbiekhöz nem tartozó vágósertés 2-13, 145 kg-nál kisebb súlyú, az előbbiekhöz nem tartozó vágósertés 2-07, öreg koca a súlyának megfelelő kategóriába sorolva 4 fillérrel, míg a kintolt sertés 8 fillérrel alacsonyabb árán kerül elszámolásra. A 100 kg-nál kisebb súlyú vágósertés és 80 kg-nál kisebb súlyú hússertés ára 1-90. Elsővándú, bőrnélküli szalonnás angol sonkasútdú, legfeljebb 70 kg vágó-típusú 3-12, elsőrendű minőségű, uradalmi, szedett keresztetű sertés, legalább 100 kg vágótsúlyú és a 70 kg-nál nehezebb vágótsúlyú angol sertés 3-06; elsőrendű minőségű, bőrnélküli hasított sertés, legalább 100 kg súlyban és 70 kg-nál nehezebb angol 3-06, könnyű minőségű sertés és öreg koca 3—, silány minőségű öreg koca 2-96, kintolt sertés 2-86, bősős hasított sertés a fenti áraknál 8 fillérrel olcsóbb. Az elsőrendű tőkehús 2-98, a haj 3-40, szalonna, bór nélkül 3-14, zsír 3-60. A szimultánváltott és fvaratlanított sovány-sertések legmagasabb ára, ah gazdaság, az ország egész területén a következők: 25 kg-os és ennél nehezebb, de 20 kg-nál kisebb súlyú sertés kg-kint 3-20, 30-tól 35 kg-ig 2-95, 35-től 40-ig 2-75, 40-től 45-ig 2-60, 45-től 50-ig 2-48, 50-től 55-ig 2-40, 55-től 60-ig 2-32, 60-tól 65-ig 2-26, 65-től 70-ig 2-20, 70-től 75-ig 2-15, 75-től 80-ig 2-10, 80-tól 85-ig 2-06, 85-től 90-ig 2-02, 90 kg-os és ennél nehezebb súlyú 2—.

A 25 kg-nál könnyebb soványsertések ára az eladó és a vevő között szabad megegyezés tárgya.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közegészségügyi igazgatóságának jelentése.) 1942 augusztus 7. Árak: csikó 200—280—, könnyű kocsiló 700—275—, ígás kocsiló, nehéz 700—3500—, ígás kocsiló, könnyű 400—700—, alárendelt minőségű 10 180—400—, öszvér 800—1150—, számar 220—, vágó 10 110—260— pengő darabonként.

Juhgomolya. Az OMTK a kizárólag teljes juhtejteljével készített, legfeljebb 50% viztartalmú és szárazanyagában legalább 52% zsírtartalmú, egészséges, érett (legalább egy hetes), szikráktól, elsőrendű juhgomolyáért a legmagasabb termelői árat, kg-kint 3 P-1-fizet. Ez az ár mint termelői ár értendő, a vasúti fuvart tehát és — ahol ilyen költség felmerül — a gyűjtési költséget már az OMTK viseli. Minőség- és mennyiség-átvétel a központ budapesti telephelyén történik.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárosarmokokban 1942 július 27-től augusztus 1-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje — 52, felezített tej (kicsinyben) literje — 18, tejföl, literje 2-10, teavaj (török) kg-ja édes tejszínből készült 6-80, pasztörözött tejszínből készült 7—, 1626 vaj (kicsinyben) 7-10, tehéntúró kg-ja 1-40, asztali tehéntúró kg-ja 2-20, sovány tehéntúró 1-20, juhtúró (kicsinyben) kg-ja 4-10—4-20, trappista sajt (kicsinyben) kg-ja 4-70, emmentáli sajt (kicsinyben) kg-ja 3—5-60. A forgalom közepes, az árak változóanok.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárosarmokokban 1942 július 27-től augusztus 1-ig jegyzett árak aranypengőben: Lúd baromfi: Cairke, idej 5-10, *4-30, tyúk 2-85, *3-70, rucá 3-15, liba 3-45, pulyka, tojó 2-75, gyöngytyúk 2-85. Lelet baromfi: Tyúk, bel nélkül (kicsinyben) 3-75, bűllél 3-10, *2-29, csirke, idej, bel nélkül 5-31, *5-35, bűllél 5-90, *5—, rucá 3-49, liba 3-70, libamáj, kicsinyben 45 dkg-on felül 11—, 45 dkg-ig 9—, 30 dkg-on alul 7—, pulyka, tojó 3-10, kakas 3—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Tojás, ládára, eredeti, osztályozatlan 3-50, kilyvasva, osztályozatlan 3-58. A tojásforgalom közepes, az árak változóanok.

A * után közölt árakat 1942 augusztus 1-én jegyezték.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárosarmokokban 1942 július 27-től augusztus 1-ig jegyzett árak aranypengőben. Zöldség: Karotta (100 csomó) 10—30—, sárgarépa, zöldjével (100 csomó) Ia 100—200—, Ha 40—100—, petrezselyem, zöldjével (100 csomó) Ia 100—200—, Ha 45—100—, zeller, zöldjével (100 csomó) 25—60—, karalábé, zöldjével 25—50—, 100 dő 5—14—, (100 csomó) 20—50—, kartof, levelel 30—120—, fészelt 60—100—, vöröshagyma, új, érett 22—28—, zöldjével (100 csomó) 5—25—, fokhagyma, zöldjével (100 csomó) 40—90—, cékla 30—50—, fejes káposzta, Ia 32—42—, Ha 25—34—, kelkáposzta, Ia 35—45—, Ha 25—38—, vörös káposzta, újdonság 30—50—, fejes saláta, szabadföldi (100 fej) Ia 12—18—, Ha 5—12—, forma, nemesített, Ia 280—400—, Ha 120—300—, burgonya, Gülüba és róza, apró 17-50, nagy 31-15, champignon gomba, Ia 600—880—, Ha 480—630—, fekete retek 20—25—, hónapos és sőr. retek (100 csomó) 10—25—, bokorka, kovácsolai való 16—34—, nagy, salátának 5—24—, cékke, savanykani való 25—40—, zöldpaprika, tölteni való, fehér 40—120—, tölteni való zöld 25—80—, apró, hegyes 20—50—, kacsószarvú 30—70—, tok, főzni való, Ia 16—20—, Ha 14—16—, paradicsom, érett, Ia 32—55—, Ha 25—45—, almaparadicsom 35—80—, zöldbab, hüvelyes 30—50—, kifejteti való hüvelyes bab 60—120—, vajbab, hüvelyes, Ia 50—100—, Ha 30—60—, kifejtett nyersbab 140—220—, zöldborsó, hüvelyes, Ia 100—140—, Ha 40—110—, valóborsó, zöld, hüvelyes 110—140—, zöld kukorica, csemegé (100 cs) 10—24—, borska, szabadföldi 20—60—, paraj, tisztított 40—60—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma, közönséges válogatott, Ia 120—180—, Ha 80—120—, körte, másodrendű nemesfajta Ia 170—280—, Ha 160—230—, közönséges, válogatott, Ia 100—170—, Ha 60—140—, meggy 140—200—, ribizli 140—200—, egres, érett 90—150—, málna, Ia 200—230—, Ha 180—210—, kajsi barack, nagy 220—310—, közepes 200—260—, apró 160—220—, őszibarack, fehér 60—300—, piros 60—350—, szilva, gömbölyű, kék, sárga, vörös 40—100—, nem magvaváló, vörös 40—170—, ringló, nemes 100—200—, befőzni való 60—110—, sárgadinnye, ananász 45—100—, tojó és farkasfán 26—80—, görögdinye 30—100—. A forgalom közepes, az árak eszkentek.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfővárosi vásárigazgatóságának jelentése.) 1942 július 27-től augusztus 1-ig jegyzett árak aranypengőben: Paprika, csemegé, csipősségmentes 4-45, csemegé 4-25, édesnemes, csipősségmentes 4-03, édesnemes 3-85, félédes 3-15, erős 2-05, róza 2-75 pengő magyban, kilogrammonként. Sziméz (kicsinyben) 4-10 pengő kilogrammonként.

Szész. Az egyedarásnál e héten az összes szészfeleségekben a forgalom a rendez keretek között mozgott és az árak nem változtak. Gyümölcsipálma. A gyümölcsipálmapiacon e héten is a forgalom a múlt heti keretek között mozgott és az árak változatlanok maradtak. A lócséplőipálma 11-50—12—, a seprőipálma 12—12-50, a szőlőipálma 15-50—16—, az eperipálma 15—15-50, a barackipálma minőség szerint 16-50—17—, a borpatát 17—18— pengős árán jegyezték 10,000 literfokonként. III. táblázat szerint a húsz százalék forgalmi adóvaltság.

Országos állatvásárok. 1942 augusztus 11-től 17-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos emellegve az illető község eljárásgához fizetett válaszes kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? Augusztus 11-én: Békés, Berettyószéplak, Gönc, Kaposmérő, Kerkaszentmiklós, Kiskunfélegyháza, Krasznabétek, Mihalóci, Murahely, Nagycsárd, Ógyalla, Regöly, Sárközújlak, Süle-med, Selye, Solt, Soltvadkert, Zalamegyezség. Augusztus 12-én: Balmazújváros, Felsőszőlő, Jászberény, Kassa, Köbölkút, Kövesliget, Nagy-könyi, Nagysurány, Rimaszombat, Salánk, Sármáság (2 nap), Székes-fehérvár, Szobránc, Szászvár, Zsibó. Augusztus 13-án: Devecser, Diós-győr (kis állatok), Győrszentmárton, Hagymásápos, Harasztkerék, Keszthely, Kisber, Lövő, Melykút, Szabadszentkirály, Szarhely (2 nap). Augusztus 14-én: Belátpálfa, Bogdás, Kisláng. Augusztus 15-én: Bácsfeketehegy. Augusztus 16-án: Kunszentmárton, Nagy-atád, Nagyrákos, Ófatak. Augusztus 17-én: Avastfőfalu, Bakta-bránthaza, Cece, Drág (2 nap), Dunaföldvár, Egyek, Ersekújvár, Komarc, Kovágóvár, Mezőkövesd, Monor, Mosonszentjános, Nagy-bajom, Nagyida, Párkány, Püspökudvas, Rakaca, Sajószentpeter, Salgótarján, Somorja, Szerencs, Tarcál, Vá, Vásárosmiske.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

„Bácskal.” Különösen a jelzett talajviszonyok között a jobb kelés biztosítására a sorhengerezés feltétlenül előnyösebb, hatásosabb. S. J. dr.

AS! KOPPEL cséplők... a alkalmas új cséplők... magvak eszépléshez Vörösmarty-u. 44.b. 74-7

KEDELEM. fenálló beszoigál- természetesen nincs annál nagyobb len- ganeműeknek a ki- ába való szállítása és ma már auni vezérső, hogy nem- zati és roszot teljes galmok is annyi bb felkészültséggel terményt, hanem az k be a köteles részt, Árpádtól nemesak, e már megirtuk — a- át is be kell a- zol- os átvevő szervek nében az 5-7 pen- m kötszeres értékű léscéget is csupán a legújabb rendel- paszárpatermés be- rnyáminőségű ár- z országban folya- es mennyiség be- lntések szerint a- tató. on, miután a gazda- gos betakarításával l meg az értékesít- t ilyenkor már fo- rmelek, az idén a- egyéb munkálatok s második felében a Bóborherőlől pél- óson a Dunántúlon ra, ebben a hónap- nálat, aminek nem ülmények az okai. minőségű az idej van némi panasz hüvelyesek közül a- l is megcsappant kínálat, meg kell régen igen komoly amelyek szállítá- ntól nagymalmok megcsappant áru- A kivittl ósek augusztus második zik mennyiség te- előlejek szerint. bbi két hét folya- g is nagyszerűen fajtában volt kö- tés a magpiacón. ól elsősorban kis- zok adtak el na- A lekötött tételek ostre és a vevők át az árut, úgy ében egyetlen-egy usztármagból csak t is igen szük ke- lom igen csekély.

**Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Üzemi és Számtartási Osztálya**
Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 181-040

A három évtizede fennálló **számtartási osztályunk** adózási és tisztajövedelem megállapítási célból vállalkozó számtartás felkérését, az évközi számtartás vezetésének felügyelését, a felülvizsgálatot, a felülvizsgált és általa ellenőrzött számtartásokból a szárszámadás elkészítését és hitelesítését, a hatóságokhoz (árveszék, stb.) benyújtandó, valamint minden más könyvelés és elszámolások készítését, felülvizsgálatát, részesei arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adóügyi és egyéb könyvvizsgálatoknál szakértői és ellenszékeltő kiküldését, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését.

Üzemerkeket készít, becsléseket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelkérésre, akár peres ügyekben, akár bérletadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármely gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérletadásnál, átvételnél elvállalja az elő- és holtfelszerelés feltartozását, becslést.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vények díjazásának a felülvizsgálását, a töltötés visszafizetésének készítését.

Ingatlanforgalmi osztályunk kizárólagos megbízás alapján vállalkozik birtok adás vételek és bérleti ügyek lebonyolítására.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben szakszerű felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt adunk.

**Osépléshez, gőzszántáshoz,
kazántüzeléshez, házfűtéshez**

**Tatai szén és
brikett**

**MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT**
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

A tej és tejtermékek

Írta: Gratz Ottó, 167 köppel, 612 oldal
Ára 15 P. Kapható: "Patria" r.-t. könyv-
osztálya, Bpest, IX., Üllői-út 25. szám

BÉRBEADÓ

- a szeghalmi határban 500 holdas tanyásbirtok úrilakással, kellő számú épületekkel, kutakkal, bekerített kerttel, zöldség- és dinnyekertszettel;
- a szeghalmi határban Dévaványa község alatt 84 holdas ingatlan lakással és kellő számú épületekkel;
- Csiffen a darvasi határban 106 kat. hold kiterjedésű ingatlan úrilakással és kellő számú gazdasági épületekkel;
- a körösladányi határban a gyomai kövesút közelében 41 hold ingatlan bérbeadó, esetleg örökösön eladó.

Felvilágosítással szolgál:

Dr. Nyitrai József ügyvéd, Szeghalom.

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ:

**SALGÓ-BRIKETT
DOROGI-BRIKETT**

Dorogi
Baglyasaljai
Salgótarján-Pálfalvai
Mizserfai (csibaji)
Kisterenyeyi
Mátranovák-Bárnai } darabos-és
kockaszén

**Szívógázmotorokhoz:
Mizserfai generátor-szén**

SALGÓ-TARJANI KÖZÉNBÁNYA R.-T.

V., Arany láncos-utca 25. 138 Telefon: *125-284, *110-850, 115-352.

**BIRTOKBÉRLETET
KERESEK**

7536 t ö k e e r ő s
ügyfeleim részére.
BAJÓ SÁNDOR
Budapest, Kinizsi-utca 6/a.

Árverési hirdetmény.

A Nagykunsági Takarékpénztár kényszerfelszámolás alatt kisújszállási bej. cég árverés alá bocsátja a kisújszállási 480. sz. tkvi betétben A. I. 4-5. sor. 4273 I. és 3748/3. hrsz. alatt felvett, a telekkönyv szerint 3 hold 900 □-bet kitevő ingatlanát a rajta épült gabonarakárt a kisújszállási MÁV pályaudvarral összekötő iparvágánnyal együtt. Az árverést 1942. évi augusztus hó 25. napján délelőtt 11 órakor tartjuk meg dr. Hedry Aladár budapesti kir. közjegyző közbenjöttével a Pénzügyi Központ székházában, Budapest, V., Szabadság-tér 5-6., IV. 431. alatt.

A kiáltási ár 350.000— pengő, amelyen alul az ingatlan el nem adható. Az árverési szándékok kötelesek 35.000— pengőt bánatpénz fejében dr. Hedry Aladár kir. közjegyzőnél legkésőbb 1942. évi augusztus hó 22. napján délelőtt 11 órájáig letétbe helyezni és az árverési feltételeket, azok elfogadása jeléül aláírni.

A teljes vételár, amelybe a letett bánatpénz beszámítatik, legkésőbb 1942. évi szeptember hó 2. napjáig bezárólag fizetendő meg.

Az eladó szavatol az ingatlan per- és tehermentességéről. A részletes árverési feltételek dr. Hedry Aladár kir. közjegyző irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Budapest, 1942. évi augusztus hó 5.

NAGYKUNSAI TAKARÉKPÉNZTÁR
kényszerfelszámolás alatt
PÉNZÜGYI KÖZPONT

FÖLDBIRTOKOT

alkalmi vételre 50-tól 1500 holdig díjtalanul
ajánl
földesi NAGY IMRE
Bpest, XI., Horthy Miklós-út 22. Tel.: 269-420.
7501

**ZSÁK, PONYVA
eladás, kölcsönzés.**

Kévekötelek, kötélárak, különféle
zsákok, szőlőkötöző fonalak
legelőbb és legmegbízhatóbb szállítója

Mező-Zsák
Készletgyártó

Budapest, V., Pereszé Mő -u. 2. Tel.: 118-567, 121-528
Alapítva: 1910. évi n. 7538

**Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Ingatlan Osztályának hirdetése**
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám
Telefon: 181-040

ELADÓ BIRTOKOK:

Zalaiban 1400 kat. hold (900 kat. hold erdővel)
Szilágyban 180 m. hold.
Szatmárban 1000 m. hold, szeszgyárral.
Szolnokban 970 m. hold.
Szolnokban 460 m. hold.
Szolnokban 180 m. hold.
Nógrádiban 1000 m. hold.
Beregben 710 m. hold.
Abaújban 890 m. h., szeszgyárral.
Veszprémben 185 m. hold.

BÉRBEADÓ BIRTOKOK:

Fejér megyében 1400 kat. hold.
Somogyban 740 kat. hold, szeszgyárral.
Ipoly völgyében 250 kat. hold, úrilakkal.
Beregben 712 kat. hold.
Pest megyében 321 kat. hold.

Kisebb-nagyobb bérleteket keresünk az ország bármely részén. Megbízóink részére megvételre és házcserével kapcsolatban is keressük bárhol 200—3000 holdig.

Vessünk őszi

Olajosmagot!

Olajözön (Carthamus) és rep-
cára termelési szerződést kötök.
Feltételeket közli és vetőma-
got a jelentkezés sorrendjében
biztosít.

PÖHL HENRIK MAGTERMELŐ

Budapest, IV., Váci-utca 56-58
Telefon: 181-453

12 kat. holdas fiatal

**gyümölcsösbe
keresek**

szakértő,
megbízható
kertészt,

kinek felesége a gazda-
asszonyi teendőket látná el. Írásbeli jelentke-
zések eddigi működés lefrásával és bizonyít-
ványmásokkal **Schaecker János**
címe Budapest, IV., Városház-utca 14.

Érett mézpari

talajjavítási és trágyázási célokra
ajánl Nagyharány (Baranya megye)
vagy Solymár (Pest megye) területén
állomásoknál előnyös feltételek mellett
Dr. Dely Zoltán építőanyaggyártó-
üzem, Budapest, V. ker., Tükör-utca 2.

7529

BÉRBEVENNÉK

200—300 kat. holdas jótermő birtokot
lakóházzal és gazdasági épületekkel.
Élő- és holtfelszerelést készpénzzel át-
veszem. Ajánlatokat részletes birtok-
leírással és feltételekkel

Fejes Sándor, Budapest,
XII., Sasadi-út 190. címre kérek.

NEMESÍTETT

FÜZVESSZÓT

hantóit veszek.

Ajánlatokat továbbít:
"Vessző" jelű a-tti Blockner hirdetőiroda,
Vilmos császár-út 33.

Első minőségű
124 m. holdas

földbirtokomat

a kisújszállási határban akár feles, akár több evre

bérbe kiadom

f. évi október hó 1-től.

Jelentkezők dr. Simon János ügyvéd
úrnál **Kisújszálláson**, vagy pedig
irodám, Budapest, IX., Lónyay-u. 45., III. em. 18.,
jelentkezhetnek írásban vagy személyesen a
részletek megbeszélése végezt. naponta 12—16
óra között rendszerint íthón vagyok szombat
kivételével: **Bánó László**, okl. gépész-
mérnök, korm. főtanácsos.

7526

ELADÁS

3-3-4-5-6-VANÚ TRAKTOR... ELADÁS... 7118

Szalmaprés

HSC-gyártmányú, "Halla"-jelű... Szalmaprés... Kereskedelmi Kft.

GUMIZOTT lovakocsit eladok... Betonmodellokat veszek.

EGY jókarban lévő Ererautó... EGY jókarban lévő Ererautó...

Eladó gazdasági gépek:

20 HP Fowler gőzke... Eladó gazdasági gépek: 20 HP Fowler gőzke...

Szilági és Diskant

Szilági és Diskant Gépgyár Miskolc

TÖMÉR gumikerekek, új állapotban... TÖMÉR gumikerekek, új állapotban...

20 HP FORDSON-TRAKTOR... 20 HP FORDSON-TRAKTOR...

TRAKTORERŐK 2-6 vasúti... TRAKTORERŐK 2-6 vasúti...

Szénsavas takarmánymész

Szénsavas takarmánymész... Szénsavas takarmánymész...

Eladó a Balaton mellett

290 k. holdas birtok... Eladó a Balaton mellett: 290 k. holdas birtok...

Jókarban lévő, használt cefre-szivattyút

100-110 mm átmérőű dugattyús... Jókarban lévő, használt cefre-szivattyút...

Eladó 16-os Fowler-gőzeke

új tüszekrényekkel, 1 ekével, 1 kultivátorral... Eladó 16-os Fowler-gőzeke...

Kisvasúti használt sineket

és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron vásárolja... Kisvasúti használt sineket...

CIRORESPAT keresek

megvételre ózai szállásra... CIRORESPAT keresek megvételre...

TRÁGYÁT, nagyobb mennyiségben

veszek. Ajánlatot... TRÁGYÁT, nagyobb mennyiségben veszek...

MÁNGRÓ löveket veszek

Ajánlatokat kér Varga Antal... MÁNGRÓ löveket veszek. Ajánlatokat kér...

VADÁSZFEGYVERT, katonai

csövű, 16-os kaliberű... VADÁSZFEGYVERT, katonai csövű...

VEZÜNK nagyteljesítményű repavetőt

gyűrűhengert, tejeskannákat... VEZÜNK nagyteljesítményű repavetőt...

VEZÜNK 100-200 kat. holdas birtokot

esetleg kőbányát... VEZÜNK 100-200 kat. holdas birtokot...

MEVÉTELRE incernát, vörösharűt

jó szénát, préseltet... MEVÉTELRE incernát, vörösharűt...

TRAKTORVONÓK, kőbányát

használt, de kifogástalan állapotban... TRAKTORVONÓK, kőbányát használt...

MAKKOLYATÁSA alkalmas erdők

keresek bérbé. Ifj. Krepuska Géza... MAKKOLYATÁSA alkalmas erdők keresek...

Veszek express- és viktóriaborsót

fehér- és tarkababot lencsét... Veszek express- és viktóriaborsót...

Felvásárolok minden mennyiségben szegaborsót

(szegaborsót) és csásari borsót... Felvásárolok minden mennyiségben...

Pöhl Henrik m. kir. gazdasági tanácsos

Budapest, IV., Váci-utca 56-58. szám... Pöhl Henrik m. kir. gazdasági tanácsos...

Szöszösbükköny magtermelés

Feltételek: Kölcsön vetőmagot adok... Szöszösbükköny magtermelés...

Dr. Karsay Gyula magnagykereskedő

és magtermelő Budapest, V., Géza-u. 4... Dr. Karsay Gyula magnagykereskedő...

Jövedelmezőségi kutatások a tiszántúli és az északi dombosvidéki

mezőgazdasági kisüzemekben az 1937-1939. években... Jövedelmezőségi kutatások...

KUSZTHELYEN 5287 négy-szögletű szántó

úrlakkal, kard. épülettel... KUSZTHELYEN 5287 négy-szögletű szántó...

PELSZURELY 50 hold körüli birtokot

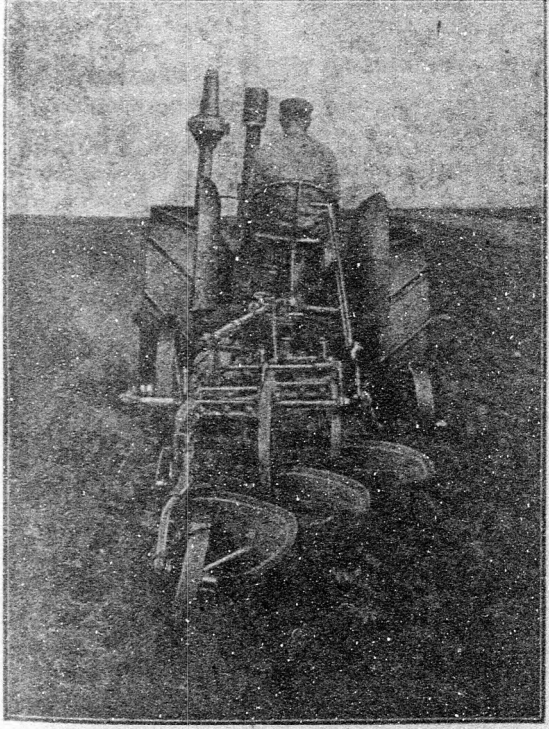
feleskölésére keres... PELSZURELY 50 hold körüli birtokot...

Bellyei őszi lenvetőmag

kapható. Termelési feltételekért és felvilágosításért forduljon: Főhercegi Jászágorkormányzósághoz... Bellyei őszi lenvetőmag...

Még néhány példányban kapható!

Az 1942-43. évi TERMÉSRENDELET Ara 80 fillér. Vidékre az összeg előzetes beküldése mellett 90 fillér... Még néhány példányban kapható!

Eredeti BÄCHER-gyártmányú egytetemes

Traktorokék

BÄCHER-MELICHARNÁL, Budapest, V., Vilmos császár-út 52. sz.

3- és 4-vassal normálszántásra 5-, 6- és 8-vassal tarlószántásra

Ha könnyűszerrel sok vizet akar, vásárolja a **Mezőgazdák zuhatag-kútját**

Rozsdamentes kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt zuhatag-kutakhoz alkatrészeket szállítunk.

Arjogyzékat és alkatrészarjogyzékat külföldön is.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 20

ISTÁLLÓJA
száraz, páramentes, szagtalan a szabadalmazott motor nélküli AUTOVENTOR folytonszellőztető alkalmazásával

Malacfiázatoknál nélkülözhetetlen

VADAS MIHÁLY okl. mérnök
hűtő- és szellőztetőberendezések vállalata
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 220-051

Nincs elég olaja?
Gyűjtse össze a gépeiből leeresztett huznákat olajokat és újítsassa fel a

„REGOL” Olajregeneráló Kft.
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 36. Tel.: 122-337

Express- és viktória-borsókra

már most köztünk termelési szerződéseket az 1943. évre.

Franco vetőmagszállítás, 25% többlet vissza.

Átvétel hivatalos áron.

Schuller Jenő és Imre magtermelők
Budapest, Csengery-utca 76. sz. m.

Jól kifizetődő gazdasági az **angoranyúltenyésztés**

SZÉPVÖLGYI ANGORATENYÉSZET
Budapest, III., Szépvölgyi-út 192. Telefon: 151-817

2500 autóbuz. Angliából behozott törzstőlakból állított tenyészt. 1200 állat. Modern berendezés. Vállalkozókampanyózat.

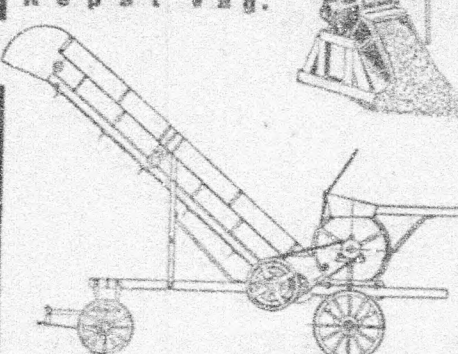
Mezőgazdasági szeszgyáraink nyersanyag-szükségletének fedezésére nagyobb mennyiségű

cukorrépát vásárolunk

lehetőleg Borsod, Szatmár, Abauj, Szabolcs, Hajdu, Bihar, Ung, Zemplén, Bereg, Ugocsa megyékből.

Ajánlatokat az átadható mennyiség megjelölésével: **Balcsai uradalom, Beregszász, postafiók 23.** címre ké-ünk.

Univerzális silótöltőgépek
élevátorral és elevátor nélkül **rúz, vág és tép. Répát vág.**

Készíték vasból gép- és kézihajtásos szena-, szalma-, len-, citrós-

SAJTOLOKAT
mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb bálákat sától az eddigieknél. Gyártók barna-szén-generátorokat.

BARTKO GYÖRGY GÉPÜZEME
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

Birtokbérletet

keresek Alsó-dunántúlon 1200-1500 kat. holdig, tőkeszegény birtokot megéző hasznosított ártvennek felelőbérletre is. „Tőkeszegény öskeresztény okleveles gazdálkodó” jellegre kér ajánlatokat „Enying postahivatalhoz.”

Külön engedély nélkül szállít

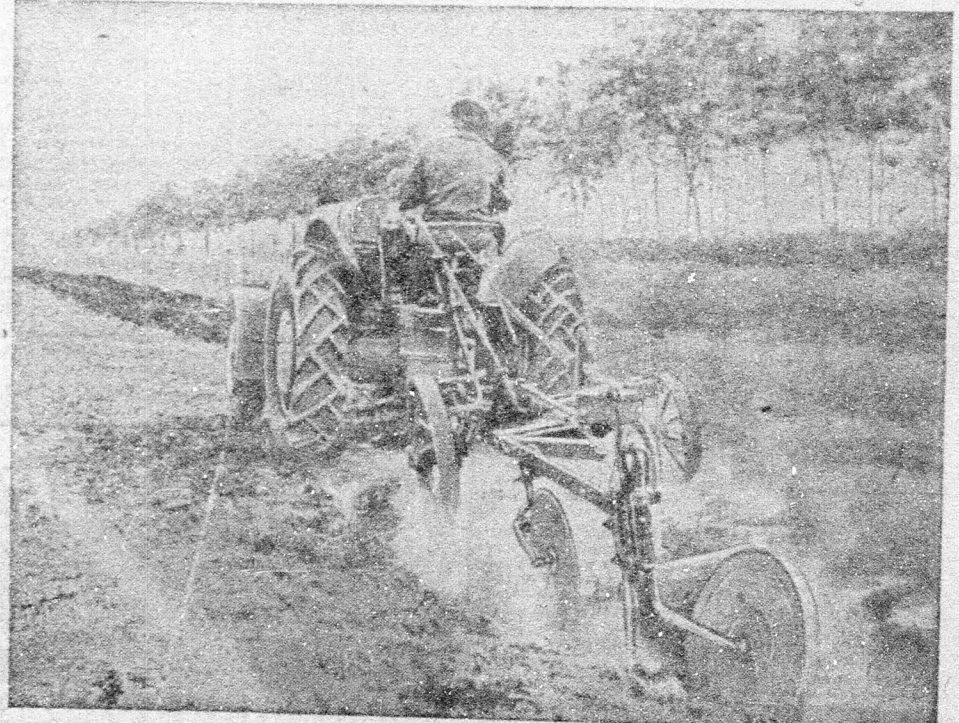
traktor- és hengerolajat

Holitscher Zsigmond és Ta.
Budapest, V., Kálmán-u. 16. Tel.: 323-720.

Bessemer
festék (védjegy álló) a tőkeletor.

rozsdá elleni védőmáz!

LUTZ
Budapest, XIV., Örnagy-u. 4.

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA

MINDENES

TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE, URADALMAK KÖNNYŰ TALAJMŰVELŐ. ÉS VONTATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZALÓ- ÉS KAPALÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.
KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. TEL.: 125-210